

ПОЛИТИКИН

4

динара

БРОЈ
1224

ЗАБАВНИК

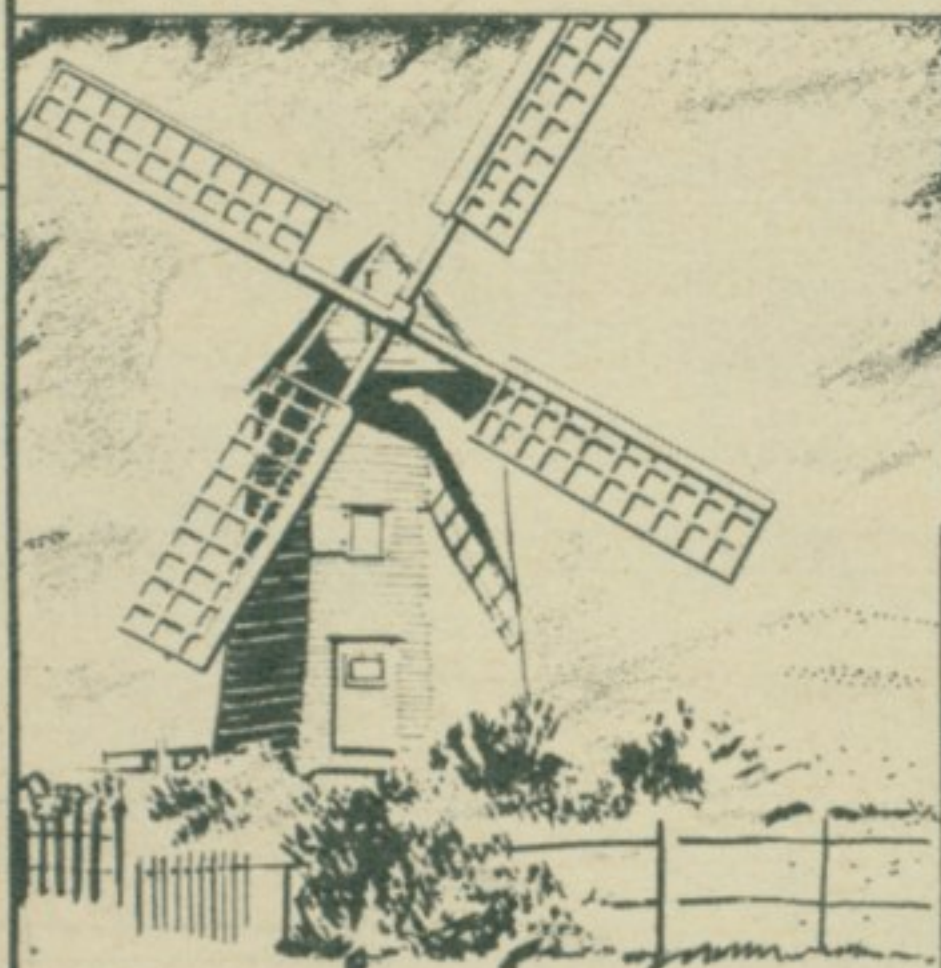
13.6.1975. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVI

КОМПЛЕТАН
СТРИП
КРАЉИЦА
ЈЕЗЕРА

Ripley

Веровати или не!

СТАРА ВЕТРЕЊАЧА

У НЕНКАТЕТУ
(САД)
ЧИТАВА ЈЕ САГРАЂЕНА
ОД ДРВЕНЕ ГРАЂЕ СА
НАСТРАДАЛИХ БРОДОВА
И БЕЗ ИЈЕДНОГ
ГВОЗДЕНОГ КЛИНА.

У ЈАПАНУ

ДРЖЕ У КАВЕЗИМА
НАРОЧИТЕ ЖАБЕ
ЧИЈЕ
КРЕКЕТАЊЕ
ПОДСЕЋА
НА
ЦВРКУТ ПТИЦА.

Палигрвца

КОЈА СУ
1840. УПОТРЕЂАВАНА
У САД
ПАЛИЛА СУ СЕ
НА
ОБА КРАЈА.

Краљица ЛАОДИКЕЈА

ОТРОВАЛА ЈЕ ТАЈНО СВОГ МУЖА, СИРИЈСКОГ
КРАЉА АНТИОХА II КАД ЈЕ ДОЗНАЛА ДА
ЈОЈ ЈЕ НЕВЕРАН, А ЗАТИМ ЈЕ НА ЊЕГОВУ
„САМРТИЧКУ ПОСТЕЉУ“
ПОЛОЖИЛА ГЛУМЦА АРТЕМОНА КОЈИ ЈЕ
НЕОБИЧНО ЛИЧНО НА ВЛАДАРА.
ЛАЖНИ КРАЉ ИЗГОВОРИО ЈЕ ПРЕД ДВОРАНИМА
СВОЈЕ „ПОСЛЕДЊЕ РЕЧИ“:
ДА УВЕК И У СВЕМУ ПОШТУЈУ КРАЉИЦУ.
ЛАОДИКЕЈА ЈЕ ЗАТИМ УСПЕЛА ДА ГЛУМЦА ИЗВЕДЕ
ИЗ ДВОРА, САХРАНИ УБИЈЕНОГ КРАЉА
И СВЕ ДО КРАЈА ЖИВОТА
САЧУВА СВОЈУ СТРАШНУ ТАЈНУ.
(247. ПРЕ Н.Е.)

ДРВО - СОВА

У БЛИЗИНИ ЛИСТОНА
(ЕНГЛЕСКА)
ВАЗАРСКО ЈЕ ДЕЛО
ПРИРОДЕ.

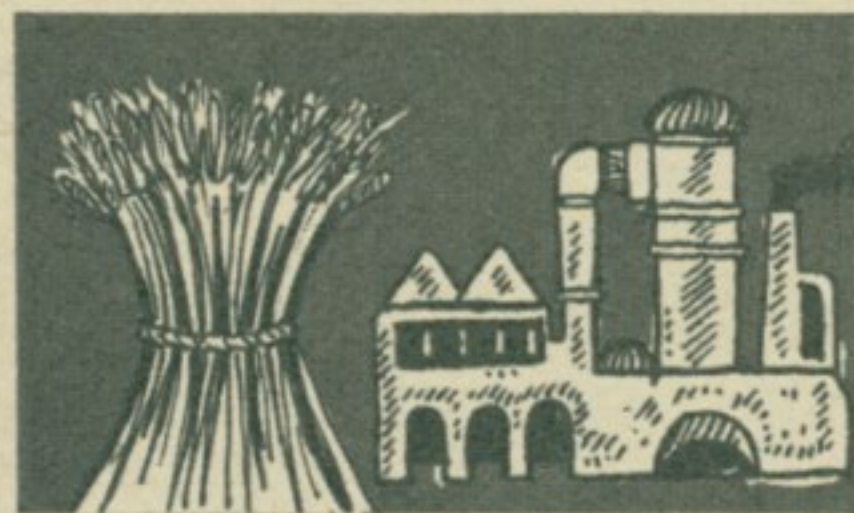

Ростипур коња

ЧИЈИ ЈЕ ЈАХАЧ ЗА ВРЕМЕ
СНЕЖНЕ БУРЕ ПАО С ЛИТИЦЕ
У ПРОВАЛИЗУ,
НАЂЕН ЈЕ ПОСЛЕ НЕКОЛИКО
ГОДИНА НА ПУТУ ГДЕ СЕ ДОГОДИЛА
НЕСРЕЋА, 350 МЕТРА
ИЗНАД ДОЛИНЕ
КРИСТАЛНЕ РЕКЕ (КОЛОРАДО)-
ЈОШ ВЕЗАН ЗА ЈЕДНО ДРВО!

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● слама се може користити и
као сировина у индустрији, твр-
ди доктор Шулиц, стручњак По-
љопривредно-техничког науч-
ног завода у Вајенстефену у СР
Немачкој. Према његовим речима
од целулозе из сламе може

се добити чак и бела хартија
одличног квалитета, затим раз-
не врсте пресованих плоча ко-
је по свом квалитету не заоста-
ју за производима од иверице
као и пресован угаљ доброг ква-
литета. У Немачкој годишња
производња сламе износи 26 ми-
лиона тона.

● први шумски расадник у
Србији основан је 1891. године
у Топчидеру.

● семе камилице веома је сит-
но и лако: у једном килограму
има око 20 милиона семенки.

● све домаће животиње имају,
као и човек, жучни мехур —
само га коњ нема.

● први опис једног боксерског
меча налази се у Хомеровој
„Илијади“. Меч је одржан пос-
ледње године Тројанског рата, а
приредио га је највећи прчки
јунак Ахил у славу свог пош-
туног пријатеља Патрокла.

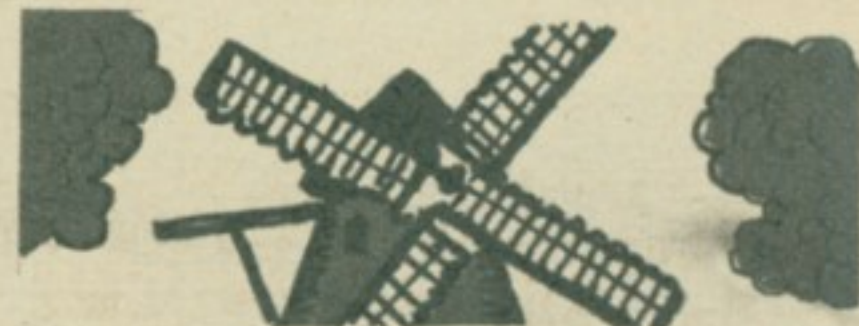

● недавно је у долини реке
Мур у близини Лудвигсбурга у
СР Немачкој пронађен скелет
циновског степског слона. Кос-
тур висок 4 метра ископан је у
шљунку испод слоја камена из
леденог доба. Према процени
природњака скелет је стар око
две стотине хиљада година и да
нас се налази у Музеју пра чове-
ка у Штајнхајму. Треба помену-
ти и то да је Штајнхајм постао
у свету познат још 1933. године
када је у њему откривена лоба-

ња човека стара око 250.000 го-
дина. Сем тога у овом крају до
сад је пронађено око 30 ске-
та мамута, шумских слоновца,
опромних јелена, водених биво-
ла, пећинских медведа и лаво-
ва.

● ветрењаче нису, како многи
мисле, пореклом из Холандије,
већ са Истока.

● одавно су се у зоолошком
врту „Вилхелм“ у Штутгарту у
СР Немачкој појавили нови ста-

новници — циноски пужеви,
непознати у Европи. Тешки су
500 грама, а кућица им је висо-
ка 20 сантиметара. Живе у троп-
ским крајевима и велике су
штеточине, па их се фармери
плаше. Једна једина женка да-
ва пет година око милион по-
томака.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

УЈКА ОСКАР

У 1.15 поподне 7. децембра 1974. једномоторна „сесна 206“ узлетела је са аеродрома у Сан Рамону. Брзо се уздигла на 2.300 метара изнад густе тропске шуме. Двадесет пет минута касније казаличка брзиномера нагло је почела да поскакује и Зендер је знао да ће бити невоље. Авион није имао радио-уређај и није било начина да се дозове помоћ.

„Сесна“ је почела да губи висину, мотор је сумњиво кашључао и отказивао послушност. Дрвеће је већ чешало труп када је Зендер покушао да се поново успне. Тада је мотор стао и авион се срушио у заплетене крошње репом надоле. Кабина и реп откинули су се од трупа и стропоштали на земљу. Лево крило се сломило, један потчак заглавио се у грању. Чуло се само језиво праскање метала. Док је авион још падао кроз грање, Зендер је видео једног од својих путника, четрнаестогодишњег Антонија Симона Руиза, како искаче. Затим се онесвестио.

Двадесет петогодишњи перуански пилот Оскар Зендер, пореклом Швајцарац, обавио је последње припреме за лет са најлепшим друштвом које је могао да замисли — деветоро деце која су одлазила кућама на тронедељни школски распуст. Док су чекали на почетку цембастог узлетишта, мали аеродром у Сан Рамону, дубоко у амазонској дунгли, срио се од смећа.

За собом су оставили дуго и досадно полутоће. Сви су били у међусобном сродству а ишли су родитељима, фармерима швајцарског

порекла који су живели у месту Компарачимас усред дунгле, на само четрдесет минута лета од Сан Рамона. И Зендер им је био род — некима брат, некима нећак а једном детету ујак. Летачку дозволу добио је те исте године и одмах се запослио у шумској служби чији су авиони саобраћали између малих, усамљених насеља у дунгли.

Лет се завршио на нешто више од пола пута.

ГДЕ СЕ НАЛАЗИМО?

Кад се Зендерова сестра, седамнаестогодишња Гледис, сва у крви мада сасвим лако рањена, извукла из олупине „сесне“, видела је Антонија како лежи непомично. Осврнула се и угледала најмлађег члана друштине, шестогодишњег Хуана Вингерта, који је за време лета седео Антонију у крилу. Дечаку је текла крв из носа, уста и ушију. Гледис је пришла у намери да рукама заустави крварење али је приметила да је Хуанов поглед празан и стакласт. Прешла му је шаком преко очију и затворила их.

ПОГИНУЛИ: Антонио Руиз, Кати Зендер и Хуан Вингерт
МЕЂУ ПРЕЖИВЕЛИМА: Оскар Зендер, његова сестра Гледис и брат Хуан.

Са невероватном прибраношћу Гледис је узела ствар у своје руке. Вратила се до олупине. Пресмићен и у несвести, Зендер је лежао на остацима пилотских команди. Њен млађи брат дванаестогодишњи Хуан и четрнаестогодишња нећака Херта Зендер зарадили су само модрице и опрелотине. Деветогодишња Касилда била је лако повређена, а исто тако и десетогодишњи Карлос Пандура и његов дванаестогодишњи брат Херберт. Али, једанаестогодишња Кати Зендер лоше је прошла: лице јој је било искасањено а обе ноге сломљене.

У кабини је заудрало на бензин и то је подсетило Гледис да би свакога часа могло доћи до експлозије. Панично је узвикнула:

— Напоље! Напоље!

Нико се није померио. Скуктивши сву снагу девојка је почела да их извлачи једно по једно. Деца која су претрпела мање повреде убрзо су се повратила од шока. Али, пилот је још био у несвести. Уз Хертину помоћ Гледис га је извукла и положила на земљу, потом је у авиону пронашла боцу вина коју је купила родитељима на поклон и ставила је крај њега.

— Када се ујка-Оскар пробуди — понављала је Касилда — повећаше нас кући.

Три сата касније Зендер је отворио очи.

— Где смо? — промрљао је. — Да ли умирем?

Гледис је преломила гриљ боце и дала му неколико гутљаја вина. Остала деца седела су у близини ошамућена и у страху. Нису се бојала дунгле; у њој су се родила и добро су је знала. Познавала су њене шумове, њене животиње, чу-

дне облике који су штрчали у полутама. Не, плашили су их кризор слупаног авиона, два леша, мирис крви помешан са мирисом бензина и непомични Зендер.

СЛИКАЈТЕ НАС ЗА НОВИНЕ!

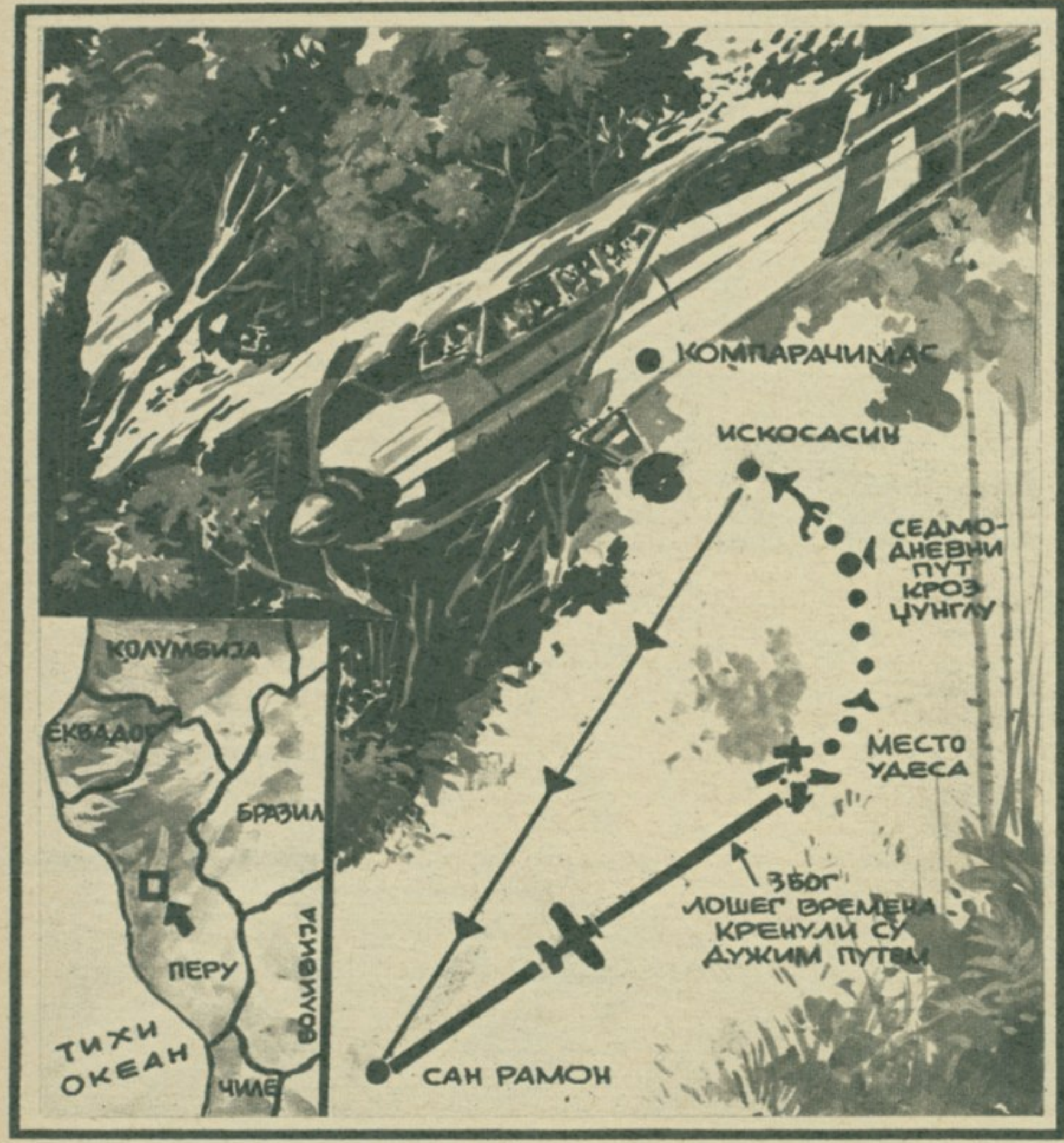
Те ноћи узалуд су покушавали да заспе шћућурени једно уз друго. Била је кишна сезона — грмело је и лило као из кабла. Лежали су мокри до голе коже и дрхтали од хладноће.

— Знао сам да морам да се саберем — причао је касније Зендер. — Деца су очекивала спас и нисам смео да их изневерим. Негде на се верозападу, не сувише далеко, требало је да лежи село по имену Искосасин. Али, шта је то вредело када је било тешко прећи чак и сто метара кроз густо растиње.

Ујутро је Зендер претражио олу пину. Извукао је из ње две мачете и револвер, пронашао нешто хране: хлеб, неколико бискевита и кесу слаткиша. Одмах је видео да то неће бити довољно. Узео је и неколико ћебади — да се нађу у хладним ноћима.

— Децо — рекао је када је све то изнео — кренућемо према Искосасину. После ћемо се вратити по Хуаново и Антониово тело. Ја и Гледис носићемо Кати.

Потом се бадио на крчење густиша. Тло је било клизаво после кишне ноћи и деца су стално па-

Авион се срушио негде на пола пута између Сан Рамона и Искосасина.

АР СПАВА

ЗА ВРЕМЕ ШКОЛСКОГ РАСПУСТА ДЕВЕТОРО ДЕЦЕ КРЕНУЛО ЈЕ АВИОНОМ КУЋИ ИЗ МАЛОГ МЕСТА У ПЕРУАНСКОЈ ЏУНГЛИ. УМЕСТО 40 МИНУТА ПУТ ЈЕ ПОТРАЈАО СЕДАМ ДАНА!

дала у блато. После неког времена Касилда је брикнула у плач.

— Не могу даље — рекла је кроз сузе. У несрећи је остала без ципела и стопала су јој била сва у пливовима и посекотинама. Зендер ју је подигао и посадио на рамена. Насмешила се и обрисала сузе. Хуан ју је погледао и весело рекао:

— Када стигнемо кући, сликаће нас за новине као Јулијану Кепке.

Мислио је на Немца која је децембра 1971. године провела десет дана у перуанској џунгли.

НА ПОЛАЗНОЈ ТАЧКИ

Кретали су се по оморини, изнеможени од жеђи. Наплавивши на једну бару пали су на колена и стали жудно да пију блатнаву, слану воду. Наставили су да се пробијају берући уз пут бобичаве плодове и хуикангос — воће налик на кокосов орах. Али, деца су већ била на ивици снага. Посекотине на Катином лицу и доњој усни још су крвариле и биле су тако отеке да није могла ни да отвори уста. Иако није јаукала сви су видели да ужасно пати. Само би зајецала када би се саплео онај ко ју је носио и повремено губила свест.

Тада, на свој ужас, открише да се врте укруг. После толиких сати мучног пробијања стигли су на место одакле су пошли.

Кренули су поново. Зендер је стално будрио децу али она нису успевала да држе корак. Спустила се и друга ноћ, хладна и кишна као претходна. Покушали су да одспавају збијени једно уз друго како би им било топлије.

— Иако више нисмо имали хране ни воде за пиће, осим кишнице, нисмо губили наду — причала је касније Гледис. — Чврсто смо веровали да ћемо се домаћи Искосасина. Током дана, у ходу, очекивали смо да се село укаже иза сваког дрвета. Али, помањало се само ново дрвеће.

Идућег јутра изнад глава им је забрујао авион.

— Викали смо и махали рукама — причао је Зендер. — Знао сам да нас то тражи мој брат Едуардо. Ипак, било је бесмислено то и покушати. Како је могао да нас види испод густог свода крошњи? Нисмо имали ни шибца да запалимо сигналну ватру. Стегнута грла слу-

шао сам како се брујање утишава и нестаје.

Олујни облаци већ су се гомилали на небу и шума је постала мрачна и претећа. Само би на тренутке блеснула од светлости муња док је киша немилосрдно лила на малу дружину. Зендер је ту ноћ пробдео са мачетом у руци. Деца су дремала око њега умотана у потпуно мокру ћебад. Чуо је како Кати тихо плече а једно друго дете грозничаво бунца у сну. Са језом је помислио да су за два дана већ четири пута стигли на полазну тачку.

Следећи дани били су налик један на други. Зендер је мачетом убио неколико отровних змија а деца су то једва и приметили. Није

их бринуло продорно кретање великих сивосмеђих жаба које су буљиле из мочвара, нису обраћали пажњу на огромне гусенице, мраве и паукове од којих је све врело. Дотукао их је бескрајни ход са кратким предасима после сваког сата, изнурила глад и жеђ, намукао бол од отекућих рана. Уједи комараца и мушице које су им на сртале на отворене ране чинили су патњу готово неподношљивом. Зендер је осећао да деца, нарочито Кати, неће издржати још дуго.

ДОБОШ ЧУВА СТРАЖУ

Шеста ноћ протекла је као и претходне; деца су спавала пићурена око пилота који је бдео а један од дечака ударао је у мали добош звани маринба да би држао звери на одстојању. Зендер је тешио оне који нису могли да спавају. У пет ујутро наставили су пут кроз зеленило. Падала је тако јака киша да су једва видели куда газе. Зендер је одсекао неколи-

После седам страшних дана Херберт Зендер и његов брат Карлос нашли су се у очевом загрљају. У несрећи су прошли готово без огреботине.

ко широких палминих листова али ни они нису могли да их заштите од пљуска. Нека деца била су већ тешко прехлађена а Кати се опет онесвестила.

Чудо се догодило после два сата, управо када је Зендер помислио да је све изгубљено. Посекли су још неколико жбунова и изненада угледали чистину са неколико колиба.

— Успели смо! — повикао је Зендер. Касилда је заборавила на своја изранаваљена стопала и потрчала. За њом је појурио Карлос, спотичући се и смејући се. Зендер, коме је Кати била на рукама, привио ју је уза се и пољубио. Али, она није узвратила. Била је мртва.

Један сељак пришао је дружини. Узео је мртвило Катино тело и пребацио га преко рамена. Зендер је знао да су пронашли оно што су тражили. Село у које су стигли звало се Лагуна и било је недалеко од Искосасина.

— За последња три дана прешли смо око четрдесет километара — рекао је сељаку.

Неколико Индијанаца из племена Алмуеша нахранило их је супом и иком — неком врстом парадјаза. Затим су их повели до оближње реке Палказу и убацили у пек-пек — чамац од издубљеног стабла. У задњи део чамца ставили су Катино тело и покрили га шаторским платном.

У Искосасину су их чекали и родитељи. Сутрадан, у недељу, положили су Кати у бели ковчег у каквом се по обичају сахрањују деца и чапцем превезли до малог гробља у срцу џунгле. Породица ју је у тишини пратила у другим чапцима.

Преживели су касније пребачени у болницу у Сан Рамону. Сви осим Зендера убрзо су отпуштени и вратили се на родитељска имања. Пилот је имао тешку повреду кука због које су морали да га пошаљу у болницу у Лими.

ХРАБРА ПЛАНИНСКА КОЗА

Неколико недеља касније Зендер се прилично опоравио, али је још лежао у постељи. Тада му је саопштено да су крај олупине авиона пронађени лешеве Антонија и Хуана.

— Све је било као ружан сан — причала је Зендерова мајка о данима грозничавог ишчекивања и неизвесности. — Али, могло је и горе да се заврши. Некако сам стално веровала да ће деца победити џунглу. Оскар је добро познаје, а и Херта. Често је кроз њу водила стоку са родитељског имања у долини Чанчарамио. Она је храбра и јака девојчица. Нисмо је узалуд звали „планинска коза“.

Рекла је да ће њен син вероватно поново летети кад оздрави.

— Он је добар пилот. Само, отац и ја увек смо били против тог занимања. Када је завршио школу летења, покушали смо да га приволимо да не подигне дозволу. Родитељи увек страхују. Можда смо предосећали да ће до овога доћи...

П. С.

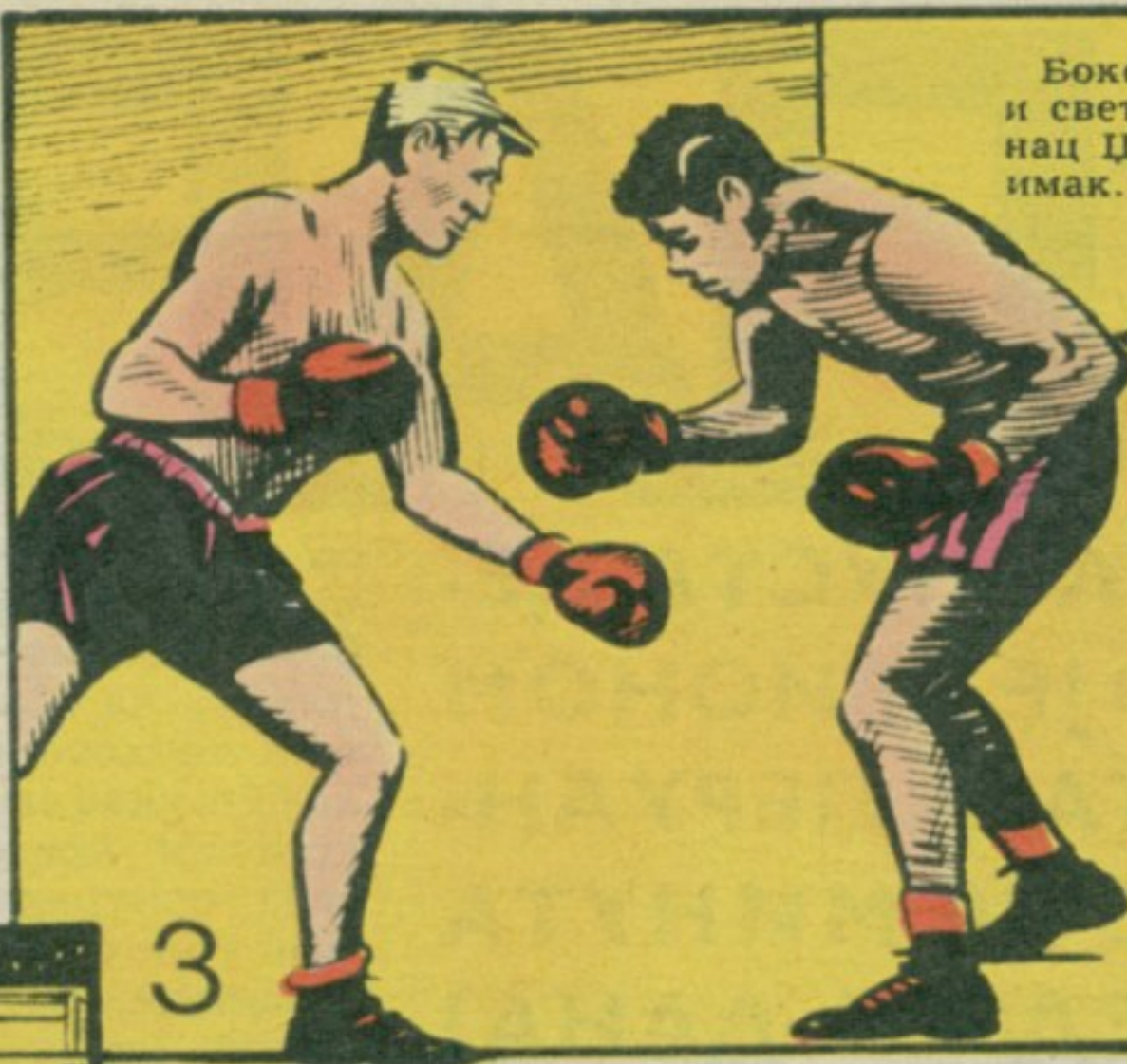
СПОРТСКА КВИЗИЈАДА ЦРНИ БОМБАРДЕР

Знате ли који је славни енглески фудбалер играо у финалу три велика фудбалска такмичења у року од две године?

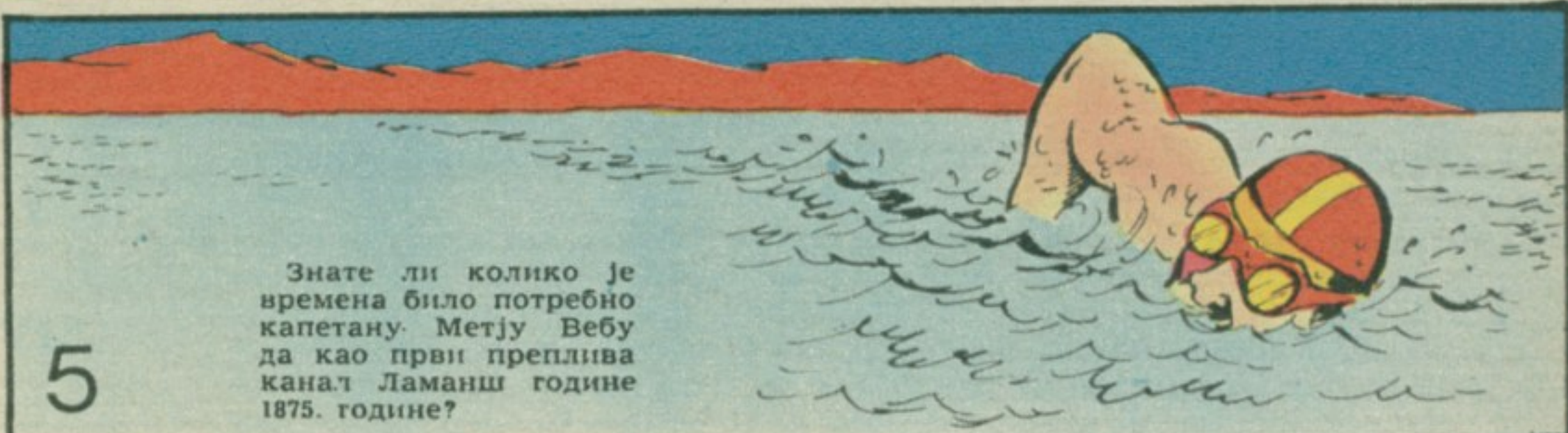
Ако на утакмици наше Прве лиге два тима имају исте дресове шта мислите које ће играче судија послати у свлачионицу да промене мајице?

Боксер тешке категорије и светски првак Америка-нац Џоџе Луис имао је надимак. Знате ли који?

Који је клуб освојио прво првенство Енглески у фудбалу и када?

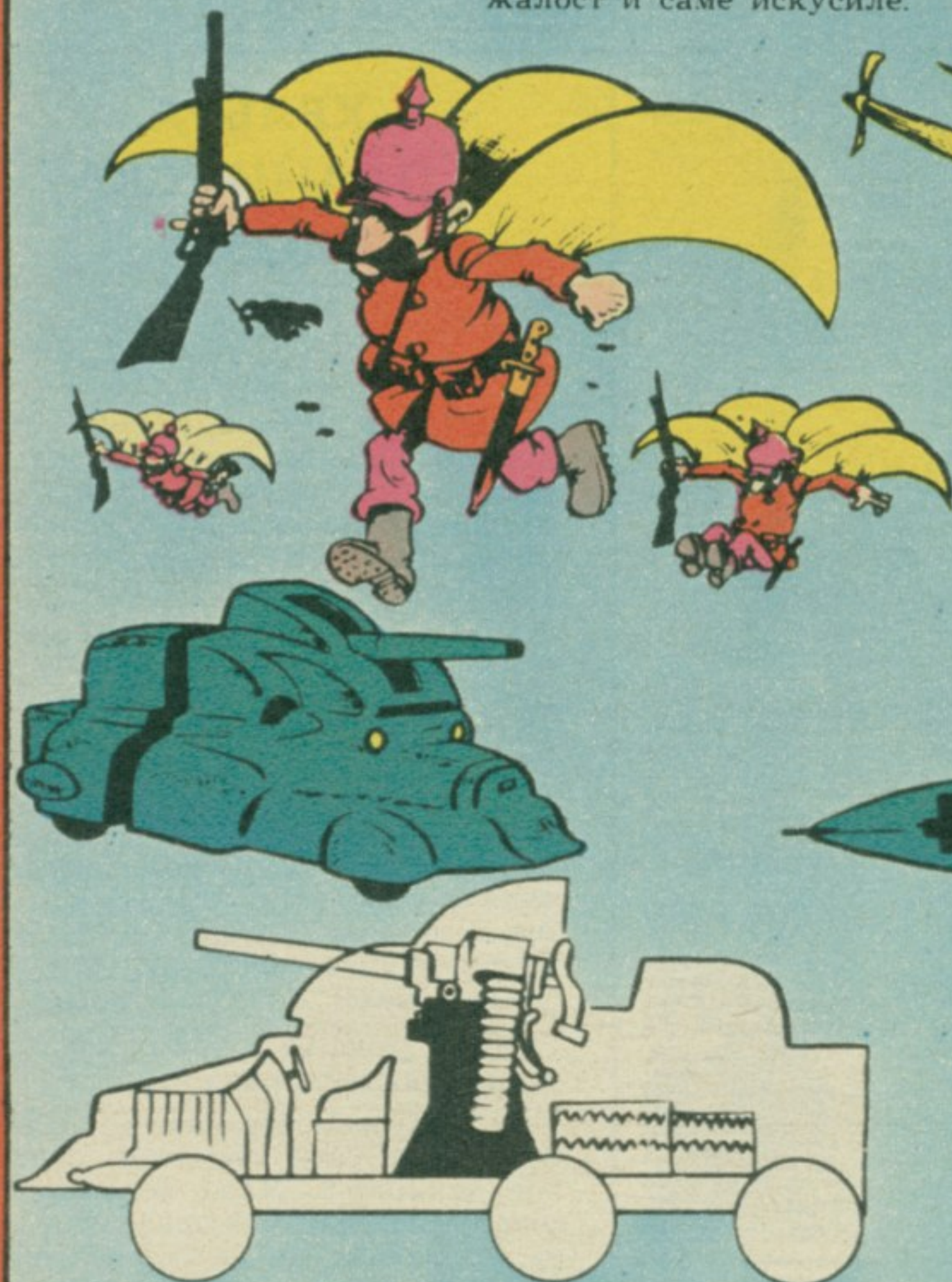
Знате ли колико је времена било потребно капетану Метју Вебу да као први преплива канал Ламанш године 1875. године?

ОДГОВОРИ:

1) Енглески фудбалер Роџер Хант играо је 1965. године у финалу енглеског купа, 1966. у финалу Купа победника купова и 1966. у финалу светског првенства. 2) Дресове морају да промене екипе играча. 3) Амерички боксер тешке категорије Џоџе Луис имао је надимак „Црни бомбардер“. 4) Прво првенство Енглеске у фудбалу освојио је клуб Лестон 1888/9. године. 5) Капетану Метју Вебу био је потребан 21 час и 45 минута да преплива Ламанш.

Слобода се брани и оружјем... 26

Ево још једне серије Робидиних визионарских цртежа узетих из романа „Паклени рат“ писца Пјера Жифара из 1908. године. Ту је бактериолошко оружје, животиње дресиране за рат и многа оружја чије су убитачно дејство касније генерације, на жалост и саме искусиле.

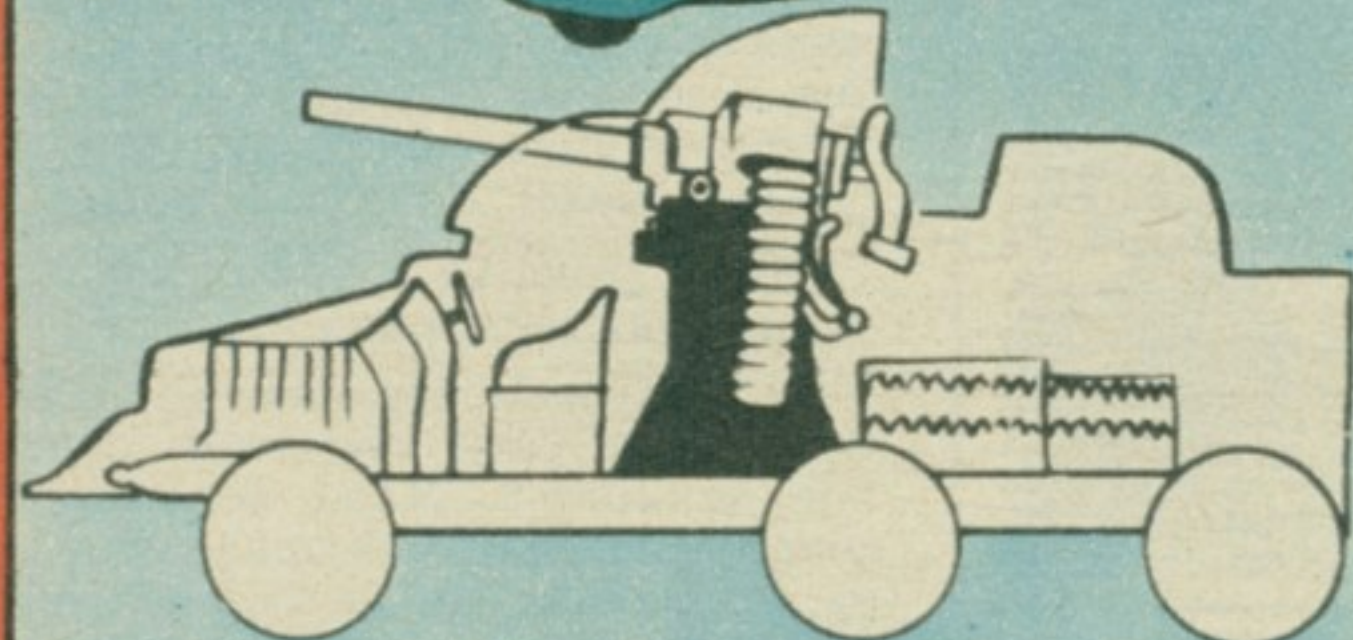

Лево видите пруске падобранце како опкољавају Лондон, бомбардован из дирижабла, чији су се становници склонили у ходнике метроа. У среди-

ни је борбени авион, много пре него што се стварно појавио.

Ово није летећи тањир, већ „црна корњача“, нека врста металног балона.

Блиндирани аутомобил наоружан вишеметним лаким топом налази се на цртежу лево. То је такође нека врста претходнице данашњих борних кола. У средини је киви торпедо веома сличан онима који су се појавили 1944. године. Десно је ваздушни тешки транспортер за артиљерију — дирижабл који својом наменом подсећа на данашње хеликоптере типа „банана“.

(Све је узето из оригиналних Робидиних цртежа)

ОСВЕТА МИРТИВОИ КАРПОША

Христијан је заборавио на све око себе: знао је само да мора ућуткати забарикадираног полицајца.

Нико није умео да објасни откуд Христијан зна тако много о ратној вештини. Био је ђак, због политике су га пред рат избацили из VII разреда гимназије, војску није служио... Међутим, у свакој бици овај начитани младић, по расту најмањи у одреду, био је први. Не само зато што је био храбар. Нападе је изводио тако вешто да се противнику чинило да Христијан командује великим војним снагама. Познавао је тактику непријатеља, нарочито бугарских јединица које су окупирале Македонију. Њихов последњи поход по селима устаничког Козјака и Пчиње оставио је за собом крваве трагове и народ је од партизана тражио освету. У зимској ноћи фебруара 1944. на упориште бугарских фашиста и полицајаца у селу Биљача Христијан је повео свој одред.

Било је ведро и малена прилика Христијана Тодоровског Карпоша јасно се огртавала на белој ивици брда. Његови борци осећали су се сигурнији кад га виде. За њиховог команданта говорило се: „Неће метак Карпоша“. Он се, истина, на то смешкао, али све што је чинио говорило је као да и он тако исто мисли. Тако је и овог пута корачао први не мислећи ни на шта друго сем да морају избацити из села Бугаре. Уништити! Збрисати!

НАПРЕД СЕ НЕ МОЖЕ

Снег шкрипи под ногама, оштар планински ветар бије им у лице. Колона напредује преко благих и голых превоја. Већ се чује лавез биљачких паса. Кад су излазили из последње котлине уз брдо на коме се налази село, брзо су се и бешумно престројили за

напад. Десно и у средини су Јужноморавци и Косовари који су им дошли у помоћ, а на левој страни је Карпош, у групи која је одређена да изврши директан напад на саму зграду у којој се утврдила јака посада бугарске полиције.

— Митраљесци и минобацачи напред! — чуло се његово наређење. Затим је наступила тишина и напетост ишчекивања. Десно од села у тами се црвенело око сигнала на прузи. Још даље, на некој станици брктала је локомотива, два пута се чуо њен кратак бојаљлив писак. Од Врања су допирале потмуле експлозије.

— Тихо! Напред! — командовао је Карпош. — Ви са минобацачима чекајте мој знак.

У сеоским кућама догађало се нешто необично. Брзо су се палила и трнула светла, лавез паса нагло је престајао — то су их домаћини увлачили у кућу и затварали. Чуло се само пуцкетање при прескакању плотова и понекад би зазвучала нека слабо причвршћена порција кад одскочи у трку.

Изненада је одјекнуо први пуцањ. Чији? — запитали су се борци и притајили. Али, ускоро је све било јасно. Ноћ је узаврела од звиждука митраљеских рафала: непријатељ је, изгледа, очекивао напад. Партизани нису чекали знак. Узвратили су митраљезима. Бомбаша су се брзо прикрили до обезбеђених прилаза. Експлозије осветлише сав простор око општине и школе. Непријатељ их је чекао из утврђених заклона, циви дугачких пушака вириле су одасвуд.

— Напред, другови! Напред, браћо! — чуо се позив командира. Али, напред се није могло. Полицајци су се повукли у чврсту зграду општине. Србијанци, Ко

совари и Македонци нападају срчано, али тешко је на јуриш освојити камену зграду. Бугари знају да је то борба на живот и смрт и упорно се бране. У кратким предасима борци се осврћу према узвисини здесна љутећи се што „мали“ слабо дејствује. Минобацач је заиста правио дугачке паузе и мине су несигурно падале испред циља.

Одједном је неко приметио да нема Карпоша.

Погнут тако да је још више лично на дечака он се приближавао минобацачу. Од тог тренутка мале пламене мине тачно су погађале циљ. Ноћ се жарила од ватре. Тамо доле нешто већ гори. Између зграда гужва и колебање. То су Бугари — беже!

ДВА ПОСЛЕДЊА МЕТКА

Карпош као да је на све заборавио. И даље убацује мине. Треба ућуткати непријатељски митраљез који са прозора општине још се је рафале. Лепо види пламичке...

— Карпоше, траже те другови доле — стигла му је порука, али младић као да је није чуо. Пред собом је видео само циљ који је по сваку цену требало уништити. И кад га је помоћник упозорио да га пламен осветљава и да га могу погодити, кратко му је одговорио:

— Чекај, сад ћу. Друже, додај ми ту мину. — Сагнуо се као да одмерава путању убачене мине и усправио радосног погледа. Ова неће промаштити!

— Лежи! — викну неко, али прекасно. Зрно је погодило Карпоша. Са његовог лица још не беше ишчезао румени блесак пламена који га је целог осветлио кад му изненадни бол смрачи чело. Угасиле су се радосне црне очи. Пао је поред минобацача полако као да уморан хоће мало да предахне.

— Уби ме! — једва чујно је изговорио. Али, није умро неосвећен. Последња мина коју је Карпош испалио грунула је право у онај бугарски митраљез. И полицајцу који је погодио Карпоша био је то последњи метак.

Зграда општине је горела. Чули су се победнички поклиц Карпошевих бомбаша. Гонећи Бугаре борци су се сукобили с непријатељем на прузи и избили на друм Куманово — Врање... Слушајући последње одјеке битке, Карпош је мирно затворио очи. Знао је — победили су.

СА ДРУГОВИМА

Са свих страна пристизали су борци, командири да јаве за успех, покажу заробљено оружје и муницију. И сви су само могли да рапортирају свом мртвом команданту. Неки нису веровали. Зар да он, Карпош, који их је водио неустрашиво кроз најтеже окршаје, тако изненада и лако погине?! Беспомоћно су зурили у угађен снег који се бојио црвено.

Колона је пошла ка селу Сејовцу, пут Козјака. Карпош је и овог пута био на челу колоне: другови су га носили... Иза њих у сељачким кућама, жмиркала су на уским прозорима мала светла — то су старе сељанке запалиле воштанице на вест да народног јунака Карпоша нема више.

П. З.

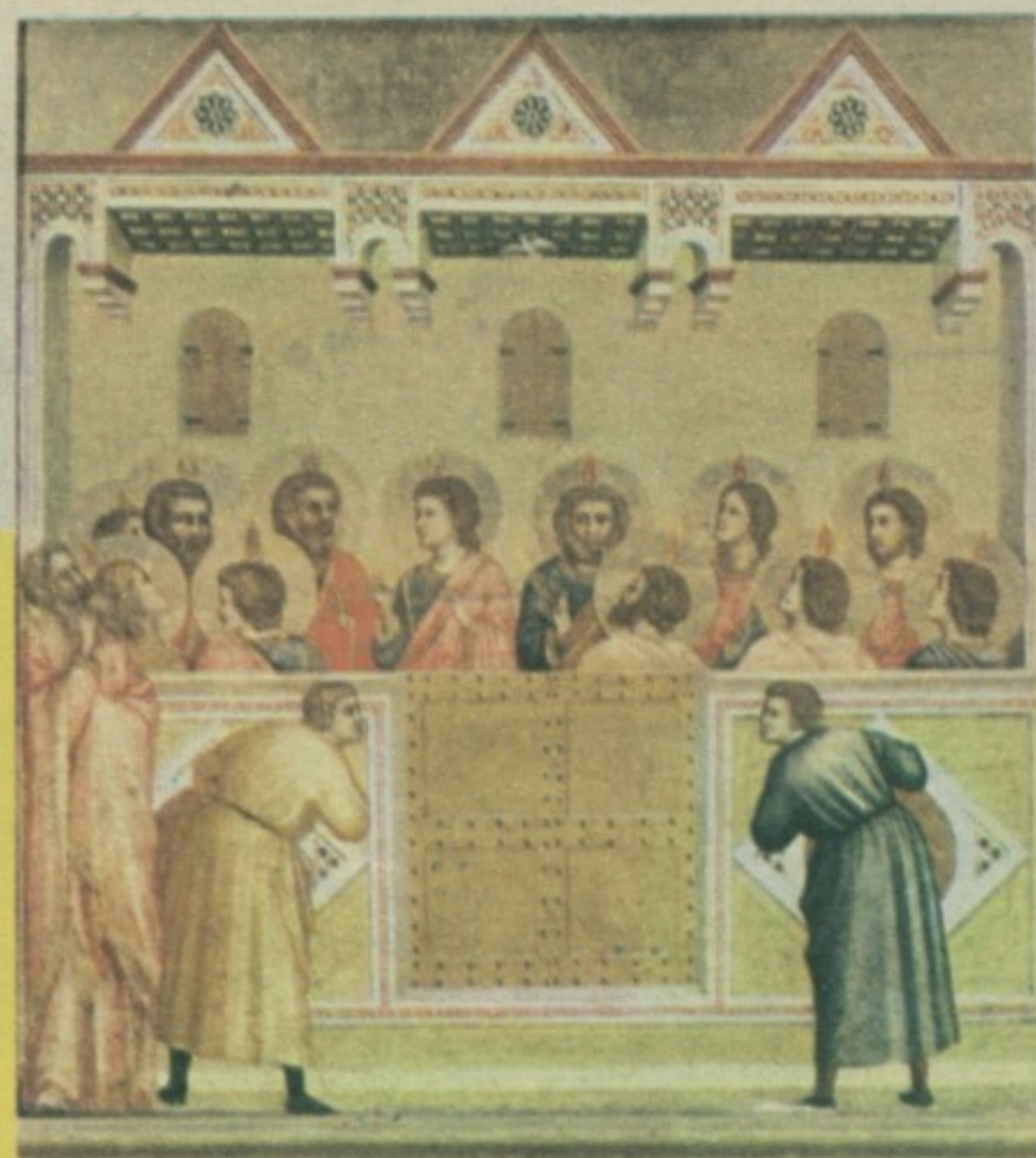
СЛИКАРСТВО ИТАЛИЈАНСКЕ РЕНЕСАНСЕ

ВЕНЕРА СЕ РАЂА

СТРАШНИ СУД — Сви италијански сликари с краја 13. века, немају сопствених узора, радили су под утицајем византијске уметности. Византијског духа је и декорација куполе Крстионице Сан Ђовани у Фиренци, чије су огрмне мозаике радили римски и венецијански мајстори уз помоћ неколико Фирентинаца. Међу њима се налазио и **Чимабуе** (око 1240 — после 1302) кога **Данте** помиње у свом „Чистишту“ као једног од најславнијих сликара свога времена. Чимабуе се први међу тосканским сликарима ослобађа устаљених шема и настоји да ликовима да индивидуална обележја, да их захвати непосредније и у живљем покрету. Он је зачетник чувене фирентинске ренесансне школе која ће тском три века извршити праву револуцију у уметности, начину живљења и мишљења. На слици је „Страшни суд“ на куполи фирентинске Крстионице са циновском фигуром Христа, високом осам метара.

ЛИНИЈА И ПОКРЕТ — Слика „Рађање Венере“ која се такође налази у галерији Дељи Уфици у Фиренци најбоље представља изузетне и у целокупном сликарству ретке уметничке особине Ботичелијевог дела. То су линија и покрет, два основна елемента ликовног израза који пале машту и чине слику стварнијом, животијом и од саме стварности. У том погледу Ботичели нема премца. Линији и покрету он потчињава и тему, и цртеж, и композицију, и боју. У представљању Венериних бујних витица које лепршају на ветру пружајући му складан отпор приказан је живот искључиво мајсторством покрета, без икаквог помоћног средства. Ботичели је био веома цењен и тражен уметник за живота, па ипак је умро као пуки сиромах пошто је сав новац прохердао с пријатељима. Али, зато је био један од најомиљенијих Фирентинаца свога доба. Чувене су Ботичелијеве илустрације за Дантеову „Божанствену комедију“.

БОЉИ ОД УЧИТЕЉА — Велика Чимабуова заслуга је што је умео да усмери сликарство путем реализма, а још већа што је у његовој мајсторској радници сликао **Ђото ди Бондоне** (1266—1337) који не само да је помрачио учитељеву славу, већ се сматра једним од највећих сликара свих времена. Према записима италијанског сликара и градитеља **Васарија** Чимабуе је једног дана 1280. пролазио крај Мигуела, Ђотовог родног места, и приметио пастира који је цртао на камену своју свцу. Славног мајстора веома је изненадила даровитост четрнаестогодишњег дечака и одмах га је, уз сагласност његовог оца, повео у Фиренцу. После неколико година учења у Чимабуовој радници Ђото је већ самосталан. Ђотова остварења нису толико „физиолошка колико психолошка“, писали су о њему. Његовом таленту полази за руком да на платну веома пластично изрази покрет, да прикаже израз лица и нарочито израз очију. На слици: „Духови“, рад на дрвету, приписује се Ђоту а налази се у Националној галерији у Лондону.

НЕДОСТИЖНИ ЛЕОНАРДО — Оно што су Ђото и Мазачо постигли у пластичности и реализму, **Анђелико Ђовани** (1387—1455), чије се слике налазе у многим великим музејима у свету а једна у Старој галерији у Загребу, и **Филипо Липи** у изразу и допадљивости, **Полдајуоло Антонио** (1433—1498) у покрету, а **Вероко Андреја** (1436—1488) у уметности светлости и сенке, достигао је и далеко превазишао **Леонардо да Винчи** (1452—1519). Леонарду се често пребацује да је мало сликао. То је тачно утолико што је сликарство сматрао само једним од начина изражавања своје личности. Треба се сетити да не постоји ниједан вид модерне науке који он није наслутио или коме његови радови нису претходили! Иако број слика које је оставио није велики, две или три међу њима су нешто најлепше што је људска рука насликала. На слици: Леснардова „Богородица од стена“ из Националне галерије у Лондону.

ЛИПИЈЕВА МАДОНА — Ђстови ученици наставили су да раде у његовом маниру и требало је да прође го-
тсво сто година од његове смрти па да се појави један
пстпуно оригиналан уметник, такође Фирентинац. Ње-
гсво име је **Мазачо Томазо ди Гвиди** (1401 — 1428). Ко-
ристехи се Ђстовом једноставношћу и пластичношћу,
Донателовим достигнућима у скулптури и Брунелес-
кијевим у перспективи, Мазачо је створио сасвим ново
сликарство које је, мада је он умро веома млад, из-
вршило снажан утицај на читав сликарски 15. век.
Његов савременик је **Филипо Липи** (око 1406—1469) ко-
ји се спсмиње 1421. у самостану кармелићана у Фи-
ренци где је и почео да слика. Верује се да му је ре-
доследица **Лукреција Бути**, којом се касније оженио,
била модел за многе женске ликове. Липијева платна
спадају међу најдопадљивија у целом ренесансном
сликарству пре Леонарда да Винчија а његове мадоне
и анђели међу најлепше и најпоетичније. На слици је
деталј Липијевог „Мадоне са дететом и анђелима“ из
галерије Дељи Уфици у Фиренци.

УМЕТНИК КОМПОЗИЦИЈЕ — Рафаело Санти је (1483
— 1520), рсдом из Умбрије, али је велики део свог
кратког живота провео у Фиренци. Он је највећи умет-
ник композиције међу сликарима и о том његовом
врхунском мајсторству сведоче фреске у вати-
канским Станцама. Али, оно што је Рафаела просла-
вило још у 16. веку, чим је почео да слика, су женски
портрети којима нема равних. „Лепа као Рафаелова
мадона“ и сада је најласкавија похвала женки. Веома
славан и опонашан као ниједан други сликар, Рафело
је у последњим годинама живота због бројних наруч-
бина радове поверавао ученицима, те су његовим име-
ном потписана многа платна која то нису заслужила.
На слици је Рафаелова „Мадона дел Грандука“ из фи-
рентинске галерије Пити.

СИМОНЕТА И ЂУЛИЈАНО — Сандро Ботичели (1444/45 — 1510) био је омиљен
ученик Филипа Липија. Као петнаестогодишњи дечак радио је по угледу на свог
мајстора, али је брзо кренуо сопственим уметничким путем. У читавом европском
сликарству нема уметника тако равнодушност према темама које обрађује, а
толико обузетог начином на који их слика. Ботичелијева уметност не следи зби-
вања у сликарству његовог времена, она остаје доследна свом изразу. Готсво чи-
тавим својим делом Ботичели негира да је циљ сликарства стварно приказивање
природе. По њему уметности је циљ само **лепо**, нестварно, изнад природе, недоку-
чиви идеал. На слици је „Пролеће“ Сандро Ботичелија из галерије Дељи Уфици,
насликано у спомен турнира на коме је победио брат господара Фиренце Лоренца
Величанственог **Ђулијано Медичи**. Његова дама била је **Симонета Веспучи** која је
две године касније умрла од туберкулозе. Она је приказана као Венера, у сре-
дишту композиције. Ђулијано је погинуо као жртва завере пре него што је слика
коју је наручио била завршена.

ЈЕДИНА СЛИКА
— Велики фи-
рентински умет-
ници ренесансе
нису се задово-
љавали само јед-
ним видом ства-
ралаштва. Ако се
за тренутак за-
борави да су би-
ли сликари, они
остају велики
скулптори, а ка-
да заборавимо да
су били и скулп-
тори, они су ве-
лики архитекти,
песници, чак и
научници. Такав
је био и славни
**Микеланђело Бу-
онароти** (1475 —
1564), вајар, сли-
кар, архитекта и
песник, један од
највећих уметни-
ка и најпотпуни-
јих представни-
ка ренесансе у
Европи. На сли-
ци је „**Света по-
рода**“ из гале-
рије Дељи Уфи-
ци, једино плат-
но које је Мике-
ланђело оставио.
Мада је сликање
мање волео него
скулптуру и ар-
хитектуру, њего-
ве фреске у Сик-
стинској капели
у Ватикану пред-
стављају савр-
шенство уметно-
сти.

ТЕКСТ:
Б. ДОЖИЋ

У ПОТРАЗИ ЗА ПРАДЕЛОМ

Часлав Вујотић,
ученик из Скопља

НЕСТАЛИ СУ БЕЗ ТРАГА

Рођен сам у Скопљу и ускоро ћу напуни-ти 14 година. Отац ми је Црногорац а мајка Босанка. Сваког лета одлазим у Титоград где сам имао прилике да чујем приче, и тужне, и храбре, и узбудљиве. То ме је и натерало да вам се јавим надајући се да ће се неко од мојих изгубљених рођака јавити.

Ја сам син Војиславов, Војислав је син Андријин, Андрија Стојанов, Стојан Николин, Никола Пантов, Панто Драгов, Драго Ве-

лимиров, Велимир Стојанов, Стојан Станишин, Станиша Никин, Ника Вујотин, Вујота Павлов. То је цео мој родослов. Али, прича о мојим прецима је врло дуга, па ћу описати само један случај.

За време мог далеког претка Велимира Стојанова биле су гладне године и велике суше. Велимир је живео у племену Братоножића, а сестра му је била удата у Кучима за неког Савовића који је био доста имућан човек, па је позвао шурака да са же-

ном, кћерима и шест синова проведе ту зиму код њега. Велимир је са фамилијом отишао код зета, али ускоро су се појавили Турци, изгледа да је била издаја, све их повезали и одвели најпре у Косово, па у Македонију, Албанију и тек онда за Херцеговину да би им се изгубио траг.

Зна се да је Велимир имао синове: Драга, Срђу, Стоика, Јарка, Павића и још једног чије име није запамћено. Од свих њих само је најстарији Драго, иако везаних руку, успео да побегне негде код Мостара. У породици нашој, која потиче од Драга, и данас се сачувала прича о његовом бекству из Херцеговине, преко Дурмитора и Комова до родног села. У зимској ноћи напао га је чопор вукова, па се Драго попео на букву и ту дршћући провео до зоре кад је полусмрзнут могао да сиђе и настави пут. О судбини његове остале браће не зна се ништа. Прича се да од Срђе има Срђића у Лици, а и да се неки Павић (Павлић) истакао у двобоју у Гатачком пољу. За остале Велимирове синове претпоставља се да су потурчени.

Надам се да ће читаоци Политикиног забавника по моћи да се нешто више сазна о судбини породице Велимира Стојанова Вујотића, из села Дуте код данашњег Титограда, и да ће се тако вековна тајна разјаснити. Пишите ми на адресу: Часлав Вујотић, Скопје, Улица 763, бр. 3/II-3.

(Хонорар: 150,00)

АКО И ВИ ЗНАТЕ НЕШТО ЗАНИМЉИВО ИЗ ПРОШЛОСТИ ПОРОДИЦЕ, ОПИШИТЕ ДОГАЂАЈ И ПОШАЉИТЕ. НАЈБОЉЕ ПРИЛОГЕ ЋЕМО ОБЈАВИТИ И НАГРАДИТИ. НЕ ЗАБОРАВИТЕ И СТАРЕ ФОТОГРАФИЈЕ СВОЈИХ ПРЕДАКА. ПИШИТЕ НА АДРЕСУ: ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК, 11001 БЕОГРАД, ПОШТАНСКИ ФАХ 124, СА НАЗНАКОМ „РОДОСЛОВ“.

Марина и Тајјана Хрњез,
ученице из Новог Београда

АТАМАНОВА КЋИ

Рокѣ Божогомъ АХЧГ Мѣца Фервѣрѣнѣ Прѣстѣленѣ Раса Божѣи Шанаѣ Стѣроженѣ Полковникѣ В. И. Ц П В З Прилѣжѣнѣ

На старој слици коју вам шаљемо је далеки предак нашег деде, пуковник Иван Стороженко који је умро 1693. године. Он је заједно с атаманом Богданом Хмељницким учествовао у дизању народног устанка против пољске владавине над Украјином 1648. Иван је био ожењен кћерком Богдановом, Маријом Хмељницком, па којој и наша мама носи име.

Слика је узета из књиге „Стороженки“, издате у Кијеву 1902, а чува је и дан-данас наш деда по мајци Владимир Стороженко који живи у Смедереву.

(Хонорар: 100,00)

ПИСМО РЕДАКЦИЈИ ЈЕСМО ЛИ РОЂАЦИ?

Драги другови,

У једном од прошлих бројева Политикиног забавника објавили сте чланак Владимира Г. Пајевића, па пошто постоји могућност да водимо порекло од истог претка и из истог места, молио бих вас да ми пошаљете његову адресу. Ми живимо у Новом Саду и, како смо удаљени од Нине, не познајемо ту породицу.

Славко М. Пајовић

Ви нисте једини који сте се јавили редакцији са

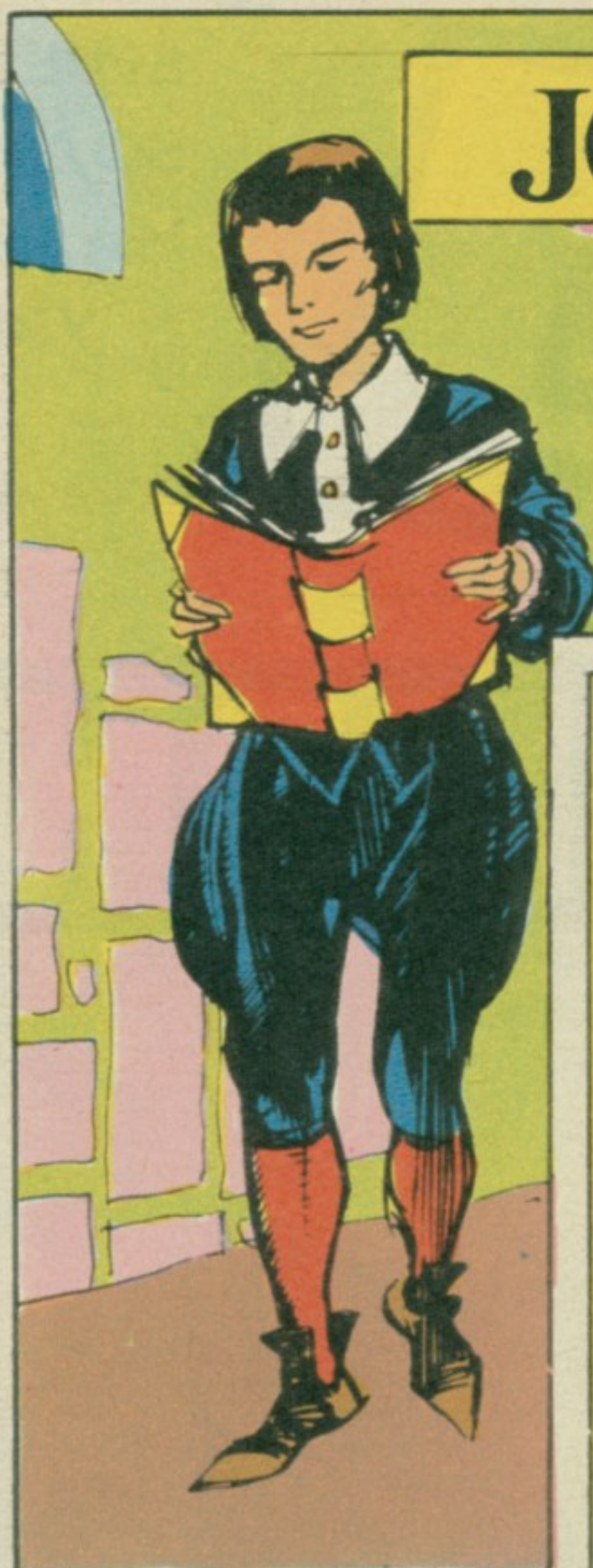
оваквом молбом. За Владимира се интересује и једна рођака из Смедеревске Паланке за коју он не зна. То је Кристина Матић чији су стари пореклом из села Повије под Острошком Гредом у Пјешивцима. Адреса коју тражите гласи: Владимир Пајевић, уч. III раз. основне школе „Вожд Карађорђе“, 18000 Ниш, а можда вам је и Кристина Матић из Смедеревске Паланке, Улица Главашева 27, такође неки род.

Радован Џбијановић, Већерник
БРКОВИ ДЕДА МАРКА

Моји су родитељи били земљорадници, па сам често остајао код куће са деда Марком, који ме на слици држи у наручју. Он је тада говорио: „Ја остао а ти мали, па се баш можемо лепо играти“. Умео је лепо да прича, нарочито како је као младић радио у Америци. Много сам волео деду Марка а и његове бркове и често сам маштао и питао се: „Какви ће моји бити?“ Зато сам их пустио да порасту и да ми буду као дедини.

ЈОХАН КЕПЛЕР

ЗАМАЛО СЛЕП — Децембра 1571, у немачком граду Вајлу, у кући официра Кеплера, родило се пре времена мушко дете коме су дали име Јохан. Отац ускоро одлази у рат, мајка га по обичају тог времена прати, а Јохан остаје на селу, код деде и бабе. У 4. години дечак се разболео од великих богиња и замало није ослепео. Нежан и повучен у себе одлучио је да ступи у семинар за свештенике. Завршио га је с одличним успехом и уписао се на универзитет у Тибингену на коме је такође блиставо дипломирао. Али, за Кеплера је важније од тога пријатељство са професором Местрилом који га упознаје с Коперниковим учењем, приватно, пошто у 16. веку званично и даље важи Птоломејев геоцентрични систем планета.

НЕ КРУГ ВЕЋ ЕЛИПСА — Кеплер се одрекао свештеничког позива и са 23 године прима катедру за астрономију у Грацу. Године 1600, после низа сукоба са црквеним властима, прелази у Праг уз помоћ чувеног астронома Тихо Брахеа. Ту је Кеплер пуних девет година проучавао открића до којих је дошао Брахе, све док није утврдио законе о кретању планета. Велики дански астроном Брахе је, наиме, стално грешио у прорачунима јер је држао да планете праве кругове око Сунца, а Кеплер је доказао да оне описују елипсу у чијој се једној жижи налази Сунце. То је први од три Кеплерова закона којима је овај велики научник дефинитивно доказао исправност Коперникове хипотезе (да је Сунце а не Земља центар света) и отворио врата новој астрономији.

ПРАДА

КАДА ЈЕ ДОШЛО ДОТЛЕ ДА
ВИШЕ НИСМО СМЕЛИ СЛО-
БОДНО ДА ИДЕМО УЛИЦА-
МА, РЕШИЛИ СМО ДА СТВАР
УЗМЕМО У СВОЈЕ РУКЕ.

ПРОТИВ БАНДИТА

Четвртог фебруара 1974, у 22,15 часова, Кити Вејлен, деветнаестогодишња секретарица у једном предузећу, изишла је из аутобуса и упутила се кући удаљеној четири блока од аутобуске станице. Кад је била на пола пута, учинило јој се да за собом чује кораке, али, када се окренула, видела је само недовољно осветљену, празну улицу и ред аутомобила паркираних уз ивичњак. Сетивши се шта се све дешавало у тој четврти, пожелела је да потрчи, да виче и зове помоћ али није била сигурна да ли је стварно чула кораке или јој се то само учинило и није хтела да ствара панику без потребе.

После неколико секунди зажалила је што то није учинила: одједном је осетила како су је неке снажне руке зграбиле и, упркос њеном отимању и викању, увукле на задње седиште једног паркираног аутомобила који је одмах кренуо.

УБИЈЕН ЗБОГ НЕКОЛИКО ПЕНИЈА

Неколико пролазника чуло је њене крике. Један од њих пред чијом се кућом то догодило покушао је да запише број аутомобила, али није успео. Утрчао је у своју кућу и одмах телефоном позвао један број. Али, није то био број полицијске станице, већ оближње пиљарнице! На позив је одговорио двадесет осмогодишњи Питер Роунс, тесар по занимању. Када је чуо шта се догодило, укључио је токи-воки који се налазио пред њим на столу а онда телефоном директно повезаним са најближом полицијском станицом, јавио:

— Управо је киднапована једна девојка, на углу Треће и Талбо улице. Број и модел аутомобила — непознати, боја — плава.

Његов аларм, упућен полицији, истовремено је чуло неколико становника те четврти код својих кућа и још двојица који су се полако возили оближњим улицама, сви преко сопствених, стално укључених токи-воки уређаја. Као и Роунс, ниједан од њих није био полицајац, али сви су се одмах упутили ка месту са којег је девојка киднапована, као што би то учинила и уходана полицијска чета. Јер, они су сви били становници једне од најчуднијих четврти у граду и држави, ако не и у целом свету.

То је четврт Клејмон а простире се на двадесет блокова у североисточном делу Дауел Ситија. Својим напорима и великом жељом да успеју, становници су ту четврт, која је била легло насиља и криминала, претворили у најсигурнији крај у целој држави.

Искушења четврти Клејмон започела су пре четири године ситним крађама и обијањем неколико станова. И деца су почела да се ту же како им неки мангупи отимају депарац, претећи им ножевима. Што је време одмицало, стање се погоршавало да би, коначно, у прва три месеца у 1972. години, у полицијској станици стајале наслагане пријаве: четири девојке претучене, један старац убијен на прагу свог стана због неколико пенија, једна домаћица која нападачима није хтела да преда свој новчаник избодена ножем... А кривци ни за један од ових случајева нису нађени.

КАО ДА СТЕ КОД КУЋЕ

Грег Лоутон, тридесет седмогодишњи електричар који живи у том крају са женом и троје деце, прича:

— Не можете ни замислити како је то изгледало. Људи се нису усуђивали да иду на посао од страха да ће им неко јавити како им

је стан обијен а неко од породице претучен или чак, убијен. Нисмо могли кривити ни полицију јер је она чинила све што је могла. Неке су се породице иселиле одавде, али већина нас је много волела овај крај и одлучили смо да се за њега боримо.

Лоутон је, 4. маја 1972, позвао своје суседе на састанак у салу ресторана о-

ближње фабрике на ивицама града. Дошло их је око 30.

— У почетку — каже Џејмс Молен — врло је тихо. Сви су само мењали гласове, гестовали, рали, викали. Чак је било и предлога да се сви наоружамо.

На крају, Лоутон и неколицина других успели су да, донекле, смире духове и убеди већину да треба

користити разум а не оружје.

Тако је основано „Удружење за заштиту Клејмона“, а за председника је изабран Лоутон. Такође су оформљена два комитета: један који ће становницима давати упутства како да се сами заштите, а други који ће организовати ноћне патроле састављене од добровољаца.

Током читавих недељу дана деца из тог краја ишла су од врата до врата и делила на шапирографу извучена упутства о сиречавању злочина, а сваке друге вечери улицама су се по лако возила кола из којих су преко гласоворника понављана становницима у путства:

„Када одлазите од куће, проверите да ли су врата заључана а прозори добро затворени. Ако у току ноћи нећете бити код куће, укључите аутоматске прекидаче која ће, с времена на време, укључивати и искључивати осветљење у некој соби. Ако одлазите на пут, обавестите о томе полицију како би могла да пази на ваш стан. Откажете доставу поште, новина и млека. Замолите неког од суседа да понекад почисти

враћао кући са својом женом кад је код свог суседа, за кога је знао да је на одмору, приметио нешто не обично. Сусед му је рекао да ће укључити аутоматски прекидач у дневној и спаваћој соби, са улице. Са да је, међутим, Форест прихватио и треће светло, у једној од соба са друге стране. Иако га је жена одвраћала, говорећи му да одмах позове полицију, он је хтео да се прво сам увери да ли је то потребно и привуче се суседовој кући са задње стране. Можда случајно, или га је лопов чуо, тек, кухињска врата су се нагло отворила и Енди Форест се нашао лицем у лице са маскираним бандитом који је у руци држао револвер.

— Кад тог тренутка ни-

одсутан, суседи бацају отпате и у његову канту за смеће.

● НЕВОЉЕ СА ДЕЦОМ

Септембра 1972. године Удружење је за свој „штаб“ добило једну велику собу иза пиљарнице и телефон поред кога је даноноћно дежурао неко од добровољаца како би примио и даље пренео поруку ако некоме затреба помоћ. Поред тога, сваки блок је изабрао по једног представника да присуствује недељним састанцима у „штабу“ и преноси им оно што је одлучено, а сви становници се састају једном месечно у сали ресторана фабрике намештаја.

Сваке ноћи на једној кући у блоку виси велика, жута тканина, добро осветљена и видљива, и онај коме устреба помоћ, зна где је може наћи.

Улице Клејмона нису биле довољно осветљене, али су становници и за то нашли решење. О свом трошку су

везана је са прекидачем постављеним довољно ниско да га и дете може дохватити. У почетку је било мало муке са несташном децом која су желела да се забаве слушајући сирене, али је и та тежкоћа убрзо пребројена. И родитељи и учитељи упорно су објашњавали деци важност ових сирена по животе становника Клејмона и — убеђивања су уродила плодом.

● САМО БЕЗ ОРУЖЈА

Једне децембарске вечери 1972. године, око 23.30 часа четрдесет двогодишњи механичар Џозеф Летерман враћао се кући и, тек што је изашао из аутомобила и закорачио према улазу у кућу, осетио је нечије руке на врату. Нападач је покушавао да му из џепа извуче новчаник. Летерман је некако успео да се отргне и укључио прекидач сирене који је, на срећу, био само неколико корака далеко. Сирена је заурлала кроз ноћ! Унаоколо почела су да се отварају врата и прозори. Људи су похрлили на улице. А онда, десило се нешто што није било предвиђено: са свих места где су биле постављене, заурлале су и остале сирене. Становници Клејмона као да су желели да целом граду јаве како се код њих нешто догодило. Нападач је наравно ухваћен и то у року од само неколико минута. Чим му се Летерман истргао из руку и укључио сирену он је сео у кола и покушао да побегне. Када је зачуо и остале сирене, успаничио се од страха као да су га опколила полицијска кола, па је изгубио контролу над воланом и налетео на прво дрво, сломивши, при том, обе руке.

Поред полицијских патролних кола улицама Клејмона кружи и по неколико аутомобила припадника „Удружења за заштиту Клејмона“. У почетку нису имали токи-воки уређаје, али су се сналазили и без њих. Кад би видели нешто сумњиво, притисли би сирену, суседи би је чули и одмах обавештавали полицију. Ако би се догодило да наиђу на нападаче, трубили би без престанка и полиција би одмах знала у ком правцу да крене и која кола да следи. Ови добровољци нису наоружани јер не желе да ризикују и случајно ране неког невиног пролазника, али носе пендреке да би се сами одбранили од нападача.

Седмог марта 1973. године догодило се да су двојица добровољаца, патролирајући улицама, приметили једног младича како ту че неку старицу. Изашли су из кола да би је одбранили, а онда су на њих скочила још тројица који су дотле били скривени у оближњој капији и озбиљно их, обојицу, ранили но-

жевима. После тога добровољци су били опрезнији. Тада се неко сетио паса.

● ПИШТАЉКА НА ПРСТЕНУ

Двадесет осмогодишња домаћица Хауард враћала се увече 12. августа кући кад су јој се покварила кола. Решила је да остатак пута пређе пешкице, али је одмах из ташне извадила полицијску пиштаљку причвршћену на метални прстен и ставила је на прст. (Ово је најсигурнији и најбољи начин, јер ако се пиштаљка носи у руци или око врата, може се лако десити да се, у рвању са нападачем, испусти или се не може лако дохватити.) Није ни слутила да је опасност не вреба на улици, него је чека код куће.

Провалник, који је претходно везао њеног мужа и синчића и покрао све вредне ствари из стана, управо се спремао да оде кад је она отворила кућна врата. Оборивши је, протрчао је поред ње и, она ни сама не зна, како је имала толико присебности да дуне у пиштаљку из све снаге. Патрола добровољаца која је колима кружила баш у близини њене куће чула је овај позив за помоћ. Један прозор на колима отворио се и кроз њега је на улицу искочио велики немачки овчар. Кола су појурила трубећи и пратећи пса који је лајао следећи провалника. Зачуо се и лавез других паса и, одједном, провалника више није јурио један, већ четири овчара. За само неколико секунди провалник је био пресрећан што може да се преда добровољцима, толико су га уплашили пси, иако га нису ни такли. Савршено истренирани, само су га били опколили и нису му дали да даље бежи.

Онда су се добровољци снабдели и токи-воки уређајима.

● ЧУВАЈУ ЈЕДНИ ДРУГЕ

И те фебруарске вечери 1974. године, добровољци су колима одмах пошли за киднаперима Кити Вејлен, истовремено са полицијом. Стигли су их и приморали да се зауставе и предају. Преплашена девојка је спашена.

Клејмон је сада препорочен. После тог неуспелог покушаја киднаповања у фебруару 1974. године до данас су украдене само рад-капне са једног аутомобила и један бицикл. А и ту су крадљивци брзо били ухваћени.

Људи ноћу ходају улицама Клејмона слободно и без икакве бојазни, знајући да их њихови суседи будно чувају, као што и они чувају њих.

С. Ш. 13

двориште испред куће. Учините све да се ваша кућа изгледа као да сте и ви у њој.

ПРАЗНЕ КАНТЕ ЗА СМЕЋЕ

Месец дана касније, увече 3. јуна, Енди Форест се

сам умро од страха, никад нећу! — сећа се Форест. — Тај гад је без речи пуцао право у мене!

Форест је провео месец дана у болници а лопова је полиција успела да ухвати. Рекао им је да је само по кантама за смеће знао да је станар одсутан: у целом суседству само су оне биле празне већ неколико дана. Отада, кад год је неко

увели додатно осветљење и сами за њега плаћају рачуне. Подељени на све становнике, рачуни нису високи, а заузврат доносе велику сигурност.

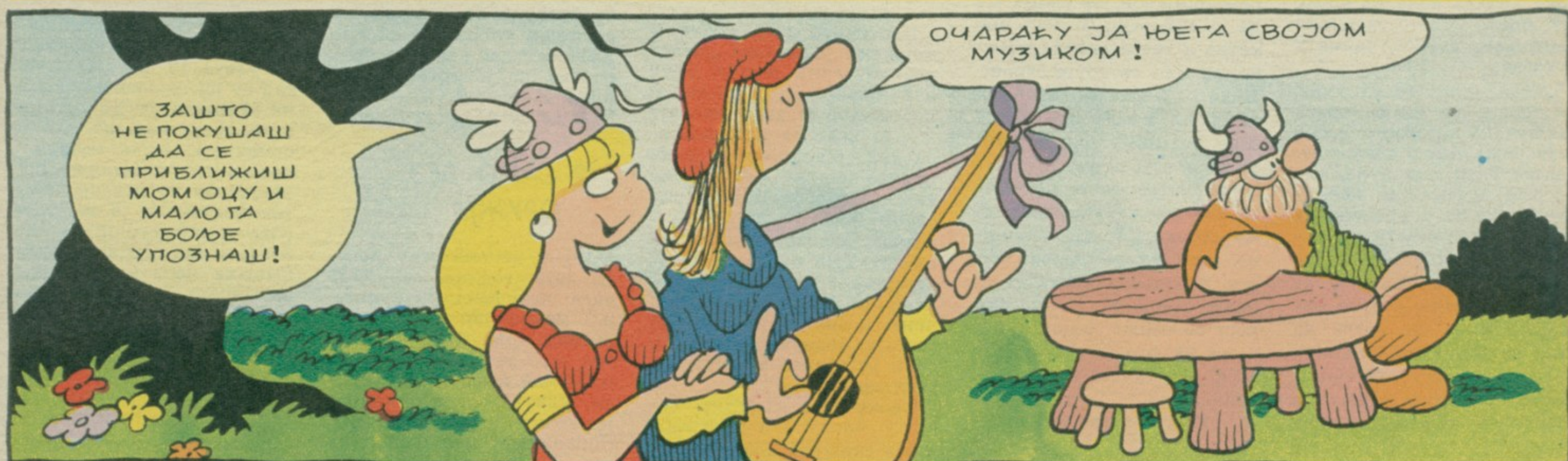
Још нечему су се становници Клејмона досетили: сакупили су новац и купили јаке батеријске сирене које су поставили на неколико кључних места у четврти. Свака сирена по-

Један пролазник чуо је крике деветнаестогодишње Кити Вејлен и одмах телефоном јавио оближњој пиљарници шта се догодило.

DIK
BROWNE

ХОТАР СТРАШНИ

СРЦЕ ИШТЕ РАДИЛИШТЕ

ЗАБАВНИК ВАС ПОЗИВА НА НАЈЛЕПШЕ ЛЕТОВАЊЕ

Политикин забавник и Републичка конференција Савеза социјалистичке омладине Србије и ове године ће заједнички основати пионирске чете и послати их у две смене на радне акције **МОРАВА 75, НИШ 75, ШАБАЦ 75, КОПАОНИК 75.** и пругу **БЕОГРАД — БАР.** Прва смена је од 6. јула до 3. августа, а друга смена од 3. до 31. августа.

ГДЕ ЋЕ СЕ РАДИТИ

МОРАВА 75

Насеље бригадира налази се у селу Ломници, на средокраћу пута Крушевац — Јастребац. Девет стамбених павиљона смештено је у шумовитом крају. Свакој бригади додељен је по један блок. Ту су и модерно опремљена кухиња и трпезарија, сала за друштвене активности, библиотека, разгласна станица, фото-лабораторија...

Бригадири ће радити на уређењу Сикиричког потока код Параћина и на чишћењу остатака шуме са дна будућег вештачког језера Ђелије на коме ће се подићи хидроцентрала. Пионирске чете ће помагати омладинцима, доносити им воду, бринути о зеленилу у насељу, а понекад се прихватити и лопате.

НИШ 75

Бригадири ће радити у Нишу на изградњи булеvara, улица и спомен-паркова, копању канала за водоводну, канализациону и електричну мрежу... Посла има. Бригадирско насеље је у самом граду, у згради једне школе око које се налазе парк, игралиште и позорница с гледалиштем за приредбе. Исхрана је у ресторану фабрике Нитекс.

ШАБАЦ 75

У Шапцу бригадири чекају радови од великог значаја за ову општину. То су, пре свега, вађење дрвећа, чишћење радилишта, постављање водовода. Омладинци ће бити смештени у излетишту Летњиковац.

КОПАОНИК 75

За вредне руке посла има и на Копеонику јер ваља уредити спортске терене и смучарске стазе.

ПРУГА БЕОГРАД — БАР 75

Најлепше је ваљда на прузи за Црногорско приморје. Радилиште је код Пријеполја, а насеље на Јабуци, у лепом планинском месту сред четинарске шуме. Овде је подигнут велики рекреативни центар за омладину и пионире па ће Забавникове чете радити на уређењу парка и околине, изградњи стаза и озелењавању. Повремено ће бити и водоноше својим старијим друговима.

ОРГАНИЗАЦИЈА И ПРИЈАВЉИВАЊЕ

Слободно време је, по правилу, посвећено забави. На бригадирским вечерима често ће, поред самих бригадира који спремају своје програме, учествовати и гости са радија и телевизије или из позоришта. Пионери ће равноправно са старијим друговима учествовати у приредбама. Зато би било добро да, ако имају, понесу на акцију гитару, хармонику или неки други инструмент.

Пионирским четама ће наша редакција редовно слати „Политикин забавник“, поклониће им спортске гарнитуре и сваком бригадиру лепу — мајицу на којој пише **ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК.**

Пионери који желе да учествују на радној акцији у Забавниковој чети треба да попуне **ПРИЈАВУ** и пошаљу је најкасније до 23. јуна на адресу: **РЕПУБЛИЧКА КОНФЕРЕНЦИЈА САВЕЗА СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ ОМЛАДИНЕ СРБИЈЕ,**

Београд 11070, Булевар Лењина 6/IV са назнаком: **ЗА АКЦИЈУ.**

Због ограниченог броја места, у пионирске чете ће се примати само ученици који испуњавају одређене услове:

1. Да ове године завршавају VI и ли VII разред основне школе и да су одлични или врло добри ђаци.
2. Да имају пристанак родитеља.
3. Да се баве неком ваншколском активношћу, односно да имају неки хоби као што је певање, свирање, цртање и слично.

О путовању, смештају, здравственој служби и читавај организацији брине Републичка конференција Савеза социјалистичке омладине Србије. Њихов телефон је 628-052 (позивни знак за Београд је 011) па им се заинтересовани могу, ако желе неке ближе информације, обратити и директно.

УСТАЈАЊЕ У ПЕТ

На акцији се, наравно, ради. У првом реду због тога се и организује, иако не само због тога. Зато се устаје у пет и после физкултуре, умивања и до ручка одлази на трасу где бригадири остају шест часова. Тамо се добијају жуљеви који и те како пеку. Али све се заборавља оног часа када пре стане гужва на радилишту и кад бригадири запевају на путу до насеља. А тамо их чекају музика из разгласне станице, лопте и игралишта, игранке, логорске ватре...

„Политикин забавник“ и све године позива своје читаоце да се пријаве у пионирску чету коју оснива заједно са Републичком конференцијом Савеза социјалистичке омладине Србије. Одлазак наших читалаца на радну акцију постао је већ традиционалан — овог лета зацрвенеће се по трећи пут специјалне мајице „Политикиног забавника“ на бригадирима из пионирске чете.

ПРИЈАВА ЗА РАДНУ АКЦИЈУ

(Име и презиме)

(Година рођења)

(Поштански број, место, улица и број)

(Назив школе завршен разред)

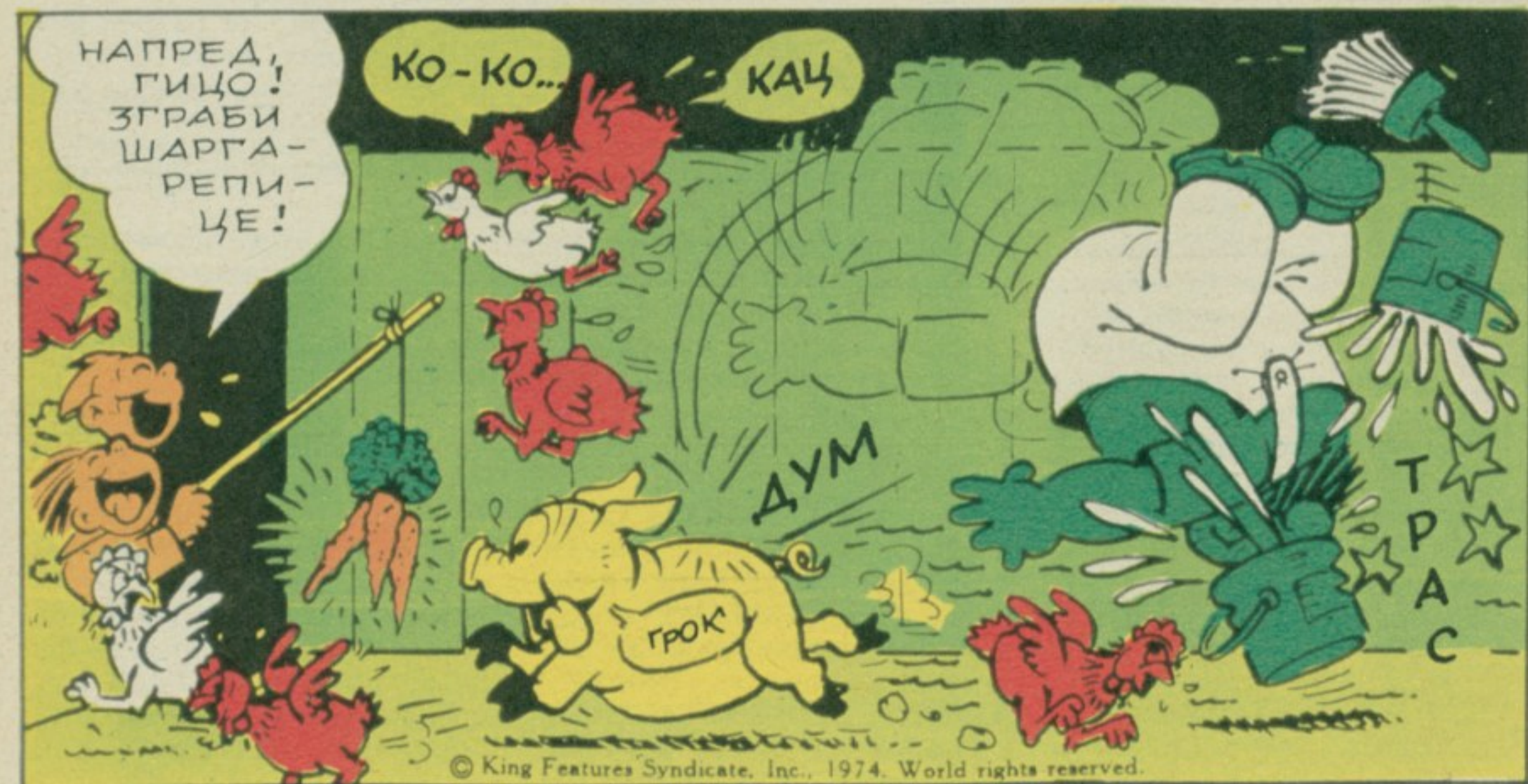
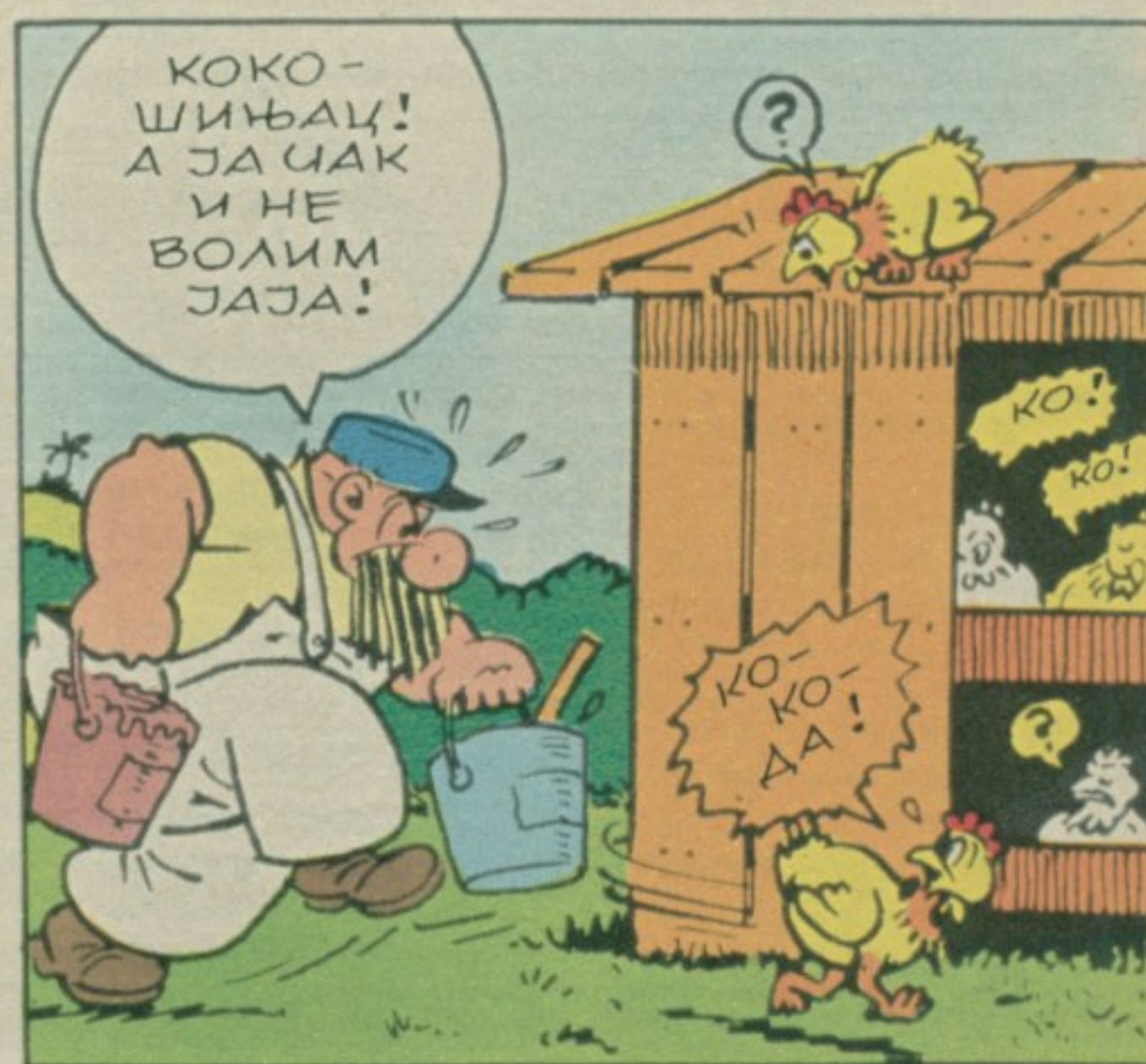
(Хоби)

(За коју се акцију пријављује)

(За коју смену)

(Потпис родитеља)

Испуните, залепите на дописницу и пошаљите на наведену адресу.

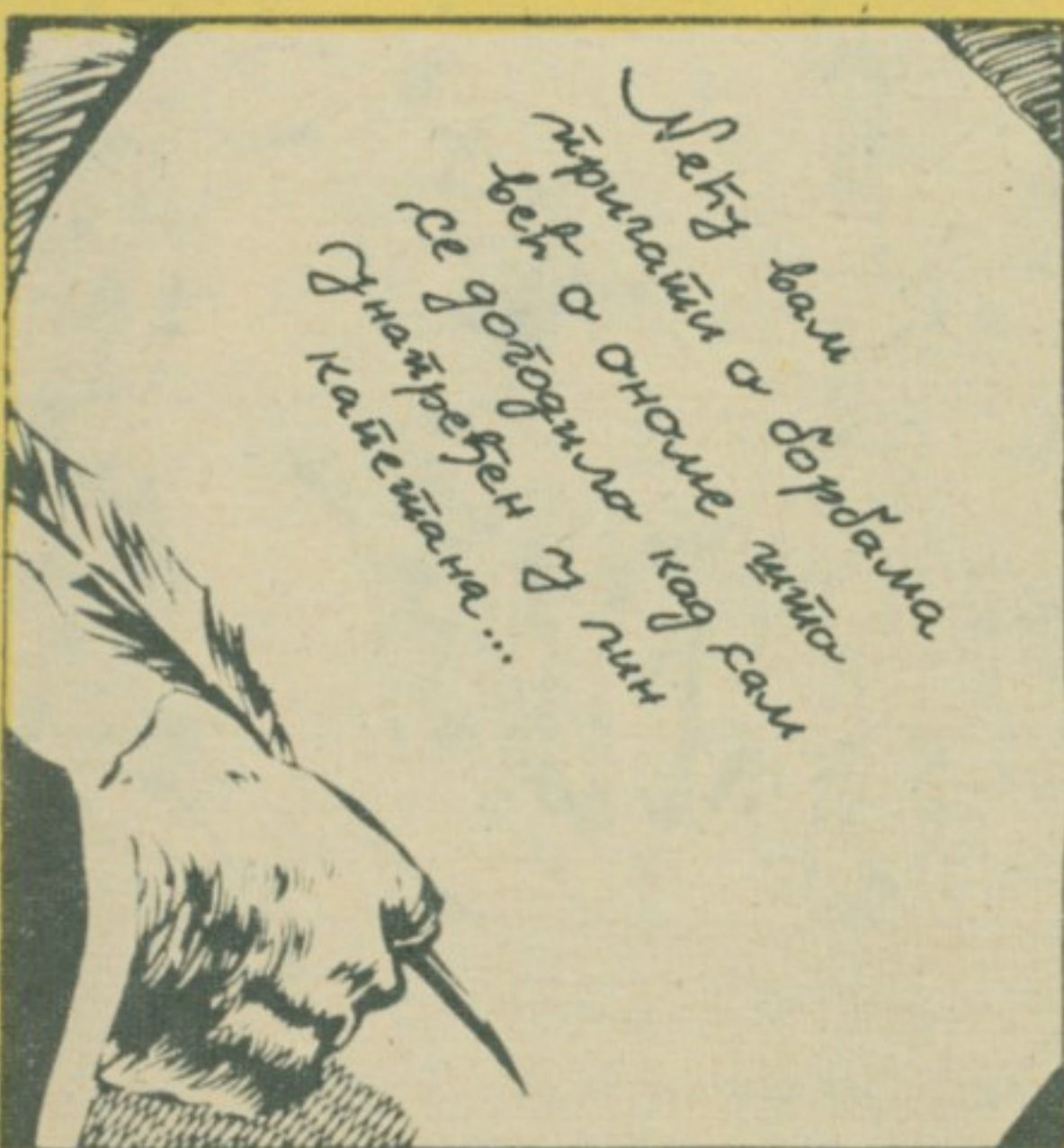
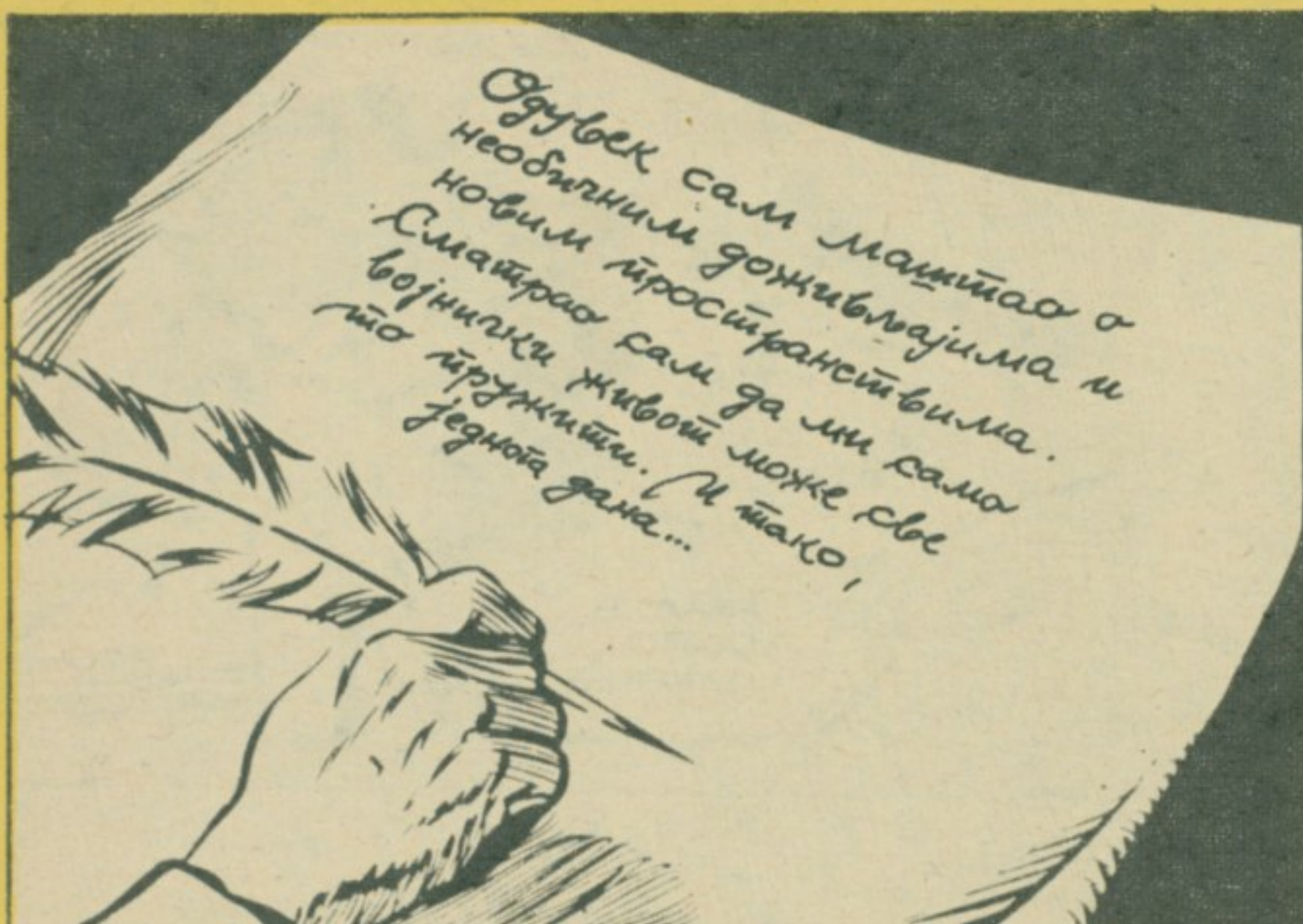

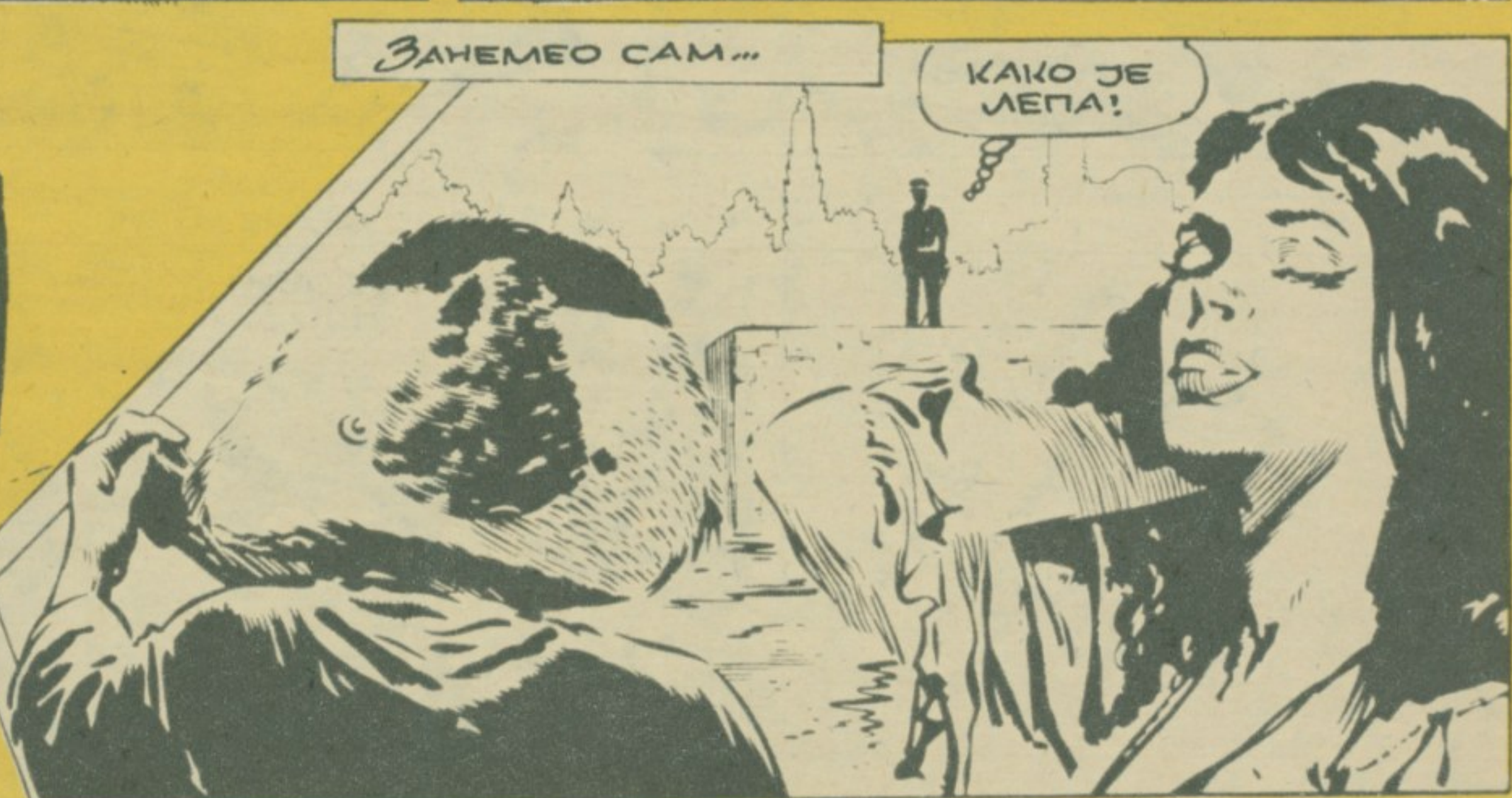
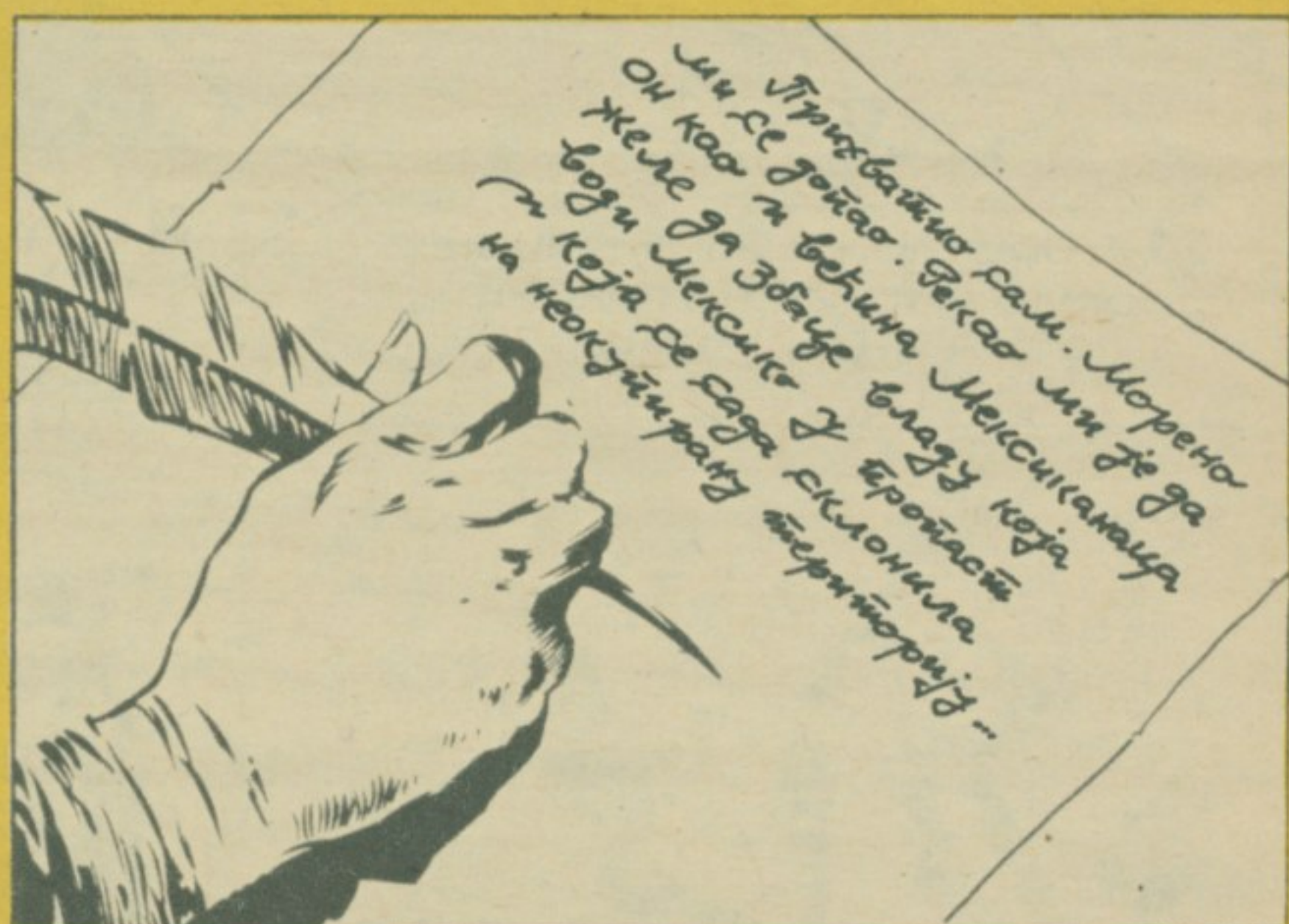
ШРАФКО

КРАЈИЦА ЈЕЗЕРА

ПРЕМА:
Томасу Матју Риду

ОНА ЈЕ ПОТОМАК
КРАЉА
АСТЕКА!
ЖИВИ СА
СВОЈИМ
ОЦЕМ КОЈИ
ЈЕ
УПРАВНИК
ПЛОВЕ-
ЊИХ
ВРТОВА
НА
ЈЕЗЕРУ
ЧАЛКО!

ЧИНИ МИ СЕ ДА САМ ГА
ВЕЋ НЕГДЕ
ВИДЕО!

ХВАЛА НА
ОБАВЕШТЕЊУ,
ПРИЈАТЕЉУ!

АХ, НИШТА!
ЧИНИМ ТО
ИЗ ЗАХВАЛ-
НОСТИ!

ЗАХВАЛНО-
СТИ?

ДА! ЈЕДНОМ СТЕ
И ВИ МЕНИ УЧИНИЛИ
УСЛУГУ!

ЛИЧНО ПОЗНАЈЕМ
КРАЉИЦУ ЈЕЗЕРА...

... И
АКО ЖЕ-
ЛИТЕ
МОГУ
ВАС
ПРЕД-
СТАВИ-
ТИ...

ЏАРКО САМ ТО ЖЕЛЕО
АЛИ САМ ИПАК ОДБИО...

НЕ, ХВАЛА, ПРИЈАТЕЉУ!
ДО ВИЂЕЊА!

ОД ТОГ ДАНА СТАЛНО САМ
МИСЛИО НА ЊУ И НАЗАД
САМ ОТКРИО МЕСТО ГДЕ
ПРОДАЈЕ ЦВЕКЕ...

КО... КОЛИКО... КОШТА...
ЈЕДАН БУКЕТ... СЕ-
ЊОРИТА?

МУЦАМ И ЦР-
ВЕНИМ КАО
БАЧЕ!

КУПИО САМ ЦВЕКЕ, А ОНДА
НИСАМ ЗНАО ШТА КУ С ЊИМ...

ПОНАШАМ СЕ СМЕШНО! МОРАМ
ЈЕ ШТО ПРЕ ЗАБОРА-
ВИТИ!

НЕКОЛИКО ДАНА КАСНИЈЕ МОЈ
КОЊИЧКИ ЕСКАДРОН СУКОБИО
СЕ СА МЕКСИЦИЦИМ...

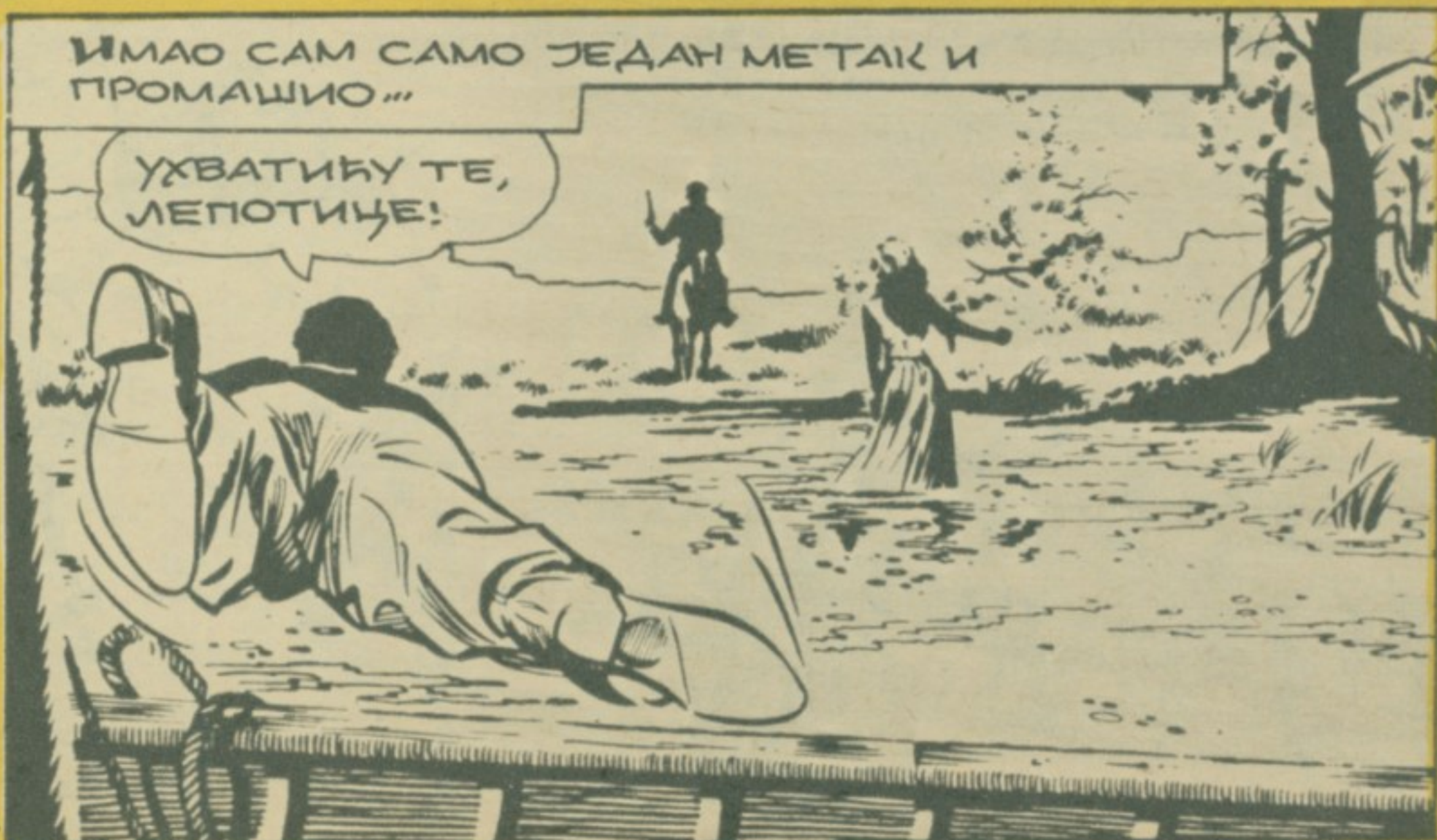

ПОБЕДИЛИ
СМО ИХ, КАПЕТАНЕ!
НАРОД, НАМ СЕ
ДИВИ!

НИЈЕ НИ ЧУДО! БОЉЕ
СМО НАОРУЖАНИ!

ХРАБРИ
СУ БОРЦИ
АЛИ НЕМАЈУ
ДОБРОГ
ВОЂУ!

ЧУО САМ ДА
ЈЕ ОН НАЈВЕЌИ
БАНДИТ У
МЕКСИКУ!

Одједном сам
схватио да је
тај Хиларио
љубав који
је написао
Лашинг и њеног
брата

КАДА СМО НАПУСТИЛИ
КРЧМУ...

СВАКАКО,
КАПЕТА-
НЕ!

МОГУ ЛИ ДА ПОБЕМ
С ВАМА, ПУКОВНИ-
ЧЕ?

МОЖДА ЋУ ОД
ЊЕГА САЗНАТИ
ГДЕ СЕ КРИЈЕ
ХИЛАРИО!

ВОЛЕО БИХ С ВАМА ДА ПОПРИ-
ЧАМ! СВРАТИМО КОД
„ТРИ КАКТУСА“!

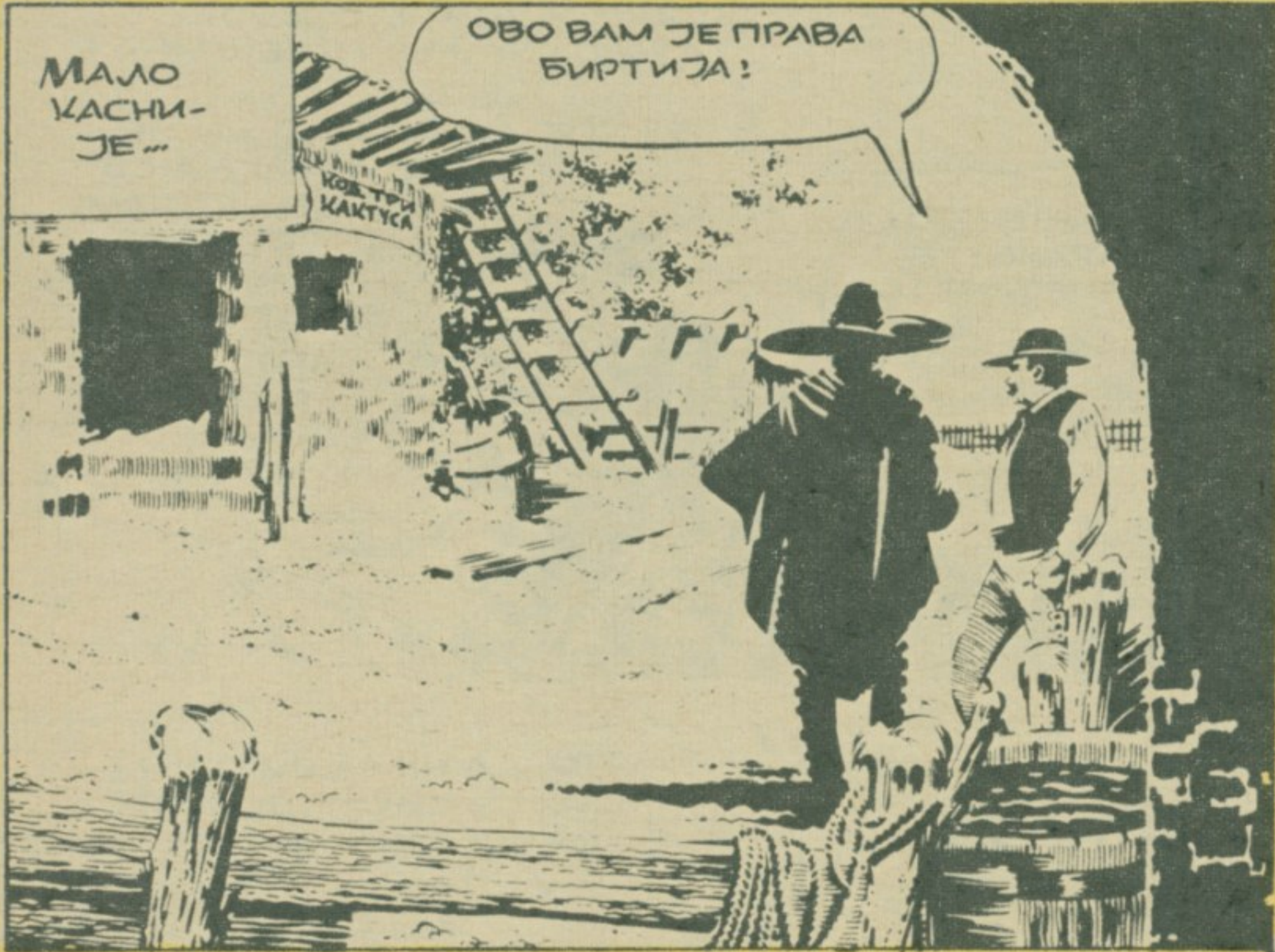

ХММ! НЕ СМЕТЕ СЕ ПОЈАВИТИ
ТАМО ТАКО ОБУЧЕНИ! СВРАТИКЕМО
ДО МОЈЕ КУКЕ ДА СЕ ПРЕСВУЧЕ-
ТЕ!

МАЛО
КАСНИ-
ЈЕ...

ОВО ВАМ ЈЕ ПРАВА
БИРТИЈА!

ДОБРО
ВЕЧЕ,
ПУКОВНИ-
ЧЕ!

ЗДРАВО,
ПРИЈАТЕ-
ЉИ!

ОДАВНО
ТЕ НИСМО
ВИДЕ-
ЛИ!

ЗДРАВО!

ИЗНЕНАДА...
ДОБРО ВЕЧЕ,
СВИМА!

СТИГАО ЈЕ
ДОН ХИЛА-
РИО!

ДОК СЕ ПУКОВНИК ПОЗДРАВЉАО СА
ЊИМА, ПОШАО САМ ДА РАЗГЛЕДАМ
КРЧМУ...

Поживљани господине,
Када сам вас последњи пут видела
рекли сте да бисте желели да
видите мој њивски врт. Мој
оцау би хтео да вас упозна
јер сте мој братић и мени
спасли живот.

Лолита
Један наш пријатељ доћи
ће по вас.

ШТА АКО ЈЕ
ОВО ЗАМКА?
МОЖДА ХИЛА-
РИО ЖЕЛИ ДА
МЕ СЕ ДОКО-
ПА?

ОВДЕ ПИШЕ ДА ЋЕ
ДОЋИ ПО МЕНЕ!

ДА, КА-
ПЕТАНЕ!

НЕ ЗНАМ
КАКО ДА ВАМ
СЕ ОДУЖИМ
ЗА ОВО?

МОЖДА ЋУ ВАМ
ЈЕДНОГ ДАНА РЕЋИ
КАКВУ, АЛИ НЕ САДА!

ДОЋИ ЋУ СА
НАРЕДНИКОМ
КРИТЕНДЕНОМ
!

РЕКАО САМ ВАМ
ДА СТЕ И ВИ МЕНИ
ЈЕДНОМ УЧИНИЛИ
УСЛУГУ!

СУТРАДАН...

ЕНО ЧОВЕКА КОЈИ
ЋЕ НАС ПРЕВЕСТИ!

СТИГАО ЈЕ НА ВРЕ-
МЕ!

ПРОЛАЗИЛИ СМО КРАЈ МАЛИХ
ПЛОВЕКИХ ОСТРВА...

И НАЈЗАД...

ИЗГЛЕДА
ДА НЕМА НИ-
КОГ КОД
КУБЕ!

КО ЈЕ
ОНО?

БИЛА ЈЕ ТО
ЛОЛИТА.
ИЗНЕНАЂЕНО
МЕ ЈЕ
ГЛЕДАЛА.
ТАДА САМ
СХВАТИО
ДА ОНА
НИЈЕ НАПИ-
САЛА
ОНО
ПИСМО.

ПОЈАВИО СЕ ЛОЛИТИН ОТАЦ И
ПОЗВАО НАС НА РУЧАК ...

ПОСЛУЖИ-
ТЕ СЕ!

НИКАКО НЕ МОГУ
ДА СХВАТИМ КАКО
СУ НАСТАЛА ОВА
ПЛОВЕКА
ОСТРВА,
ДОН-
ПЕДРО?

ОБЈАС-
НИЈУ
ВАМ!

ОГРОМНО КОРЕЊЕ БИЛЈАКА КОЈЕ
РАСТЕ У ВОДИ ПРЕПЛИКЕ СЕ СТВАРА -
ЈУКИ ЧВРСТУ ОСНОВУ. ПРЕКО ЊЕ
СЕ НАБАЦА ЗЕМЉА КОЈА
ВРЕМЕНОМ ПОСТАЈЕ
ПЛОДНО ТЛЕ!

ХИММ! ГДЕ ЛИ ЈЕ ЛОЛИ-
ТИН БРАТ? ЗАР СЕ ДОН
ПЕДРО НЕ БОЈИ ДА ЋЕ
БИТИ СУМЊИВ СВОЈИМ
СУСЕДИМА? ИМА
ДВА СТРАНЦА
У КУКИ!

ПРОШЛО ЈЕ ДОСТА ВРЕМЕНА А НАШ
ВОДИЧ СЕ НИЈЕ ПОЈАВИО ...

ЖЕЛЕО БИХ ДА ВАМ
СЕ ЗАХВАЛИМ НА ПОЗИВУ,
ЛОЛИТА!

КАКВОМ
ПОЗИВУ?

БАШ КАКО САМ
И МИСЛИО!
СВЕ ЈЕ ОВО
ЗАМКА!

УЧИНИЛО МИ СЕ
ОНОГ ДАНА ДА СТЕ
МЕ ПОЗВАЛИ ДА
ВАС ПО-
СЕТИМ ...

НЕ ...
НЕ СЕЋАМ СЕ,
АЛИ У СВАКОМ
СЛУЧАЈУ
РАДУЈЕМ СЕ
ШТО ВАС
ВИДИМ!

ВЕК СМО СЕ ДУГО
ЗАДРЖАЛИ А НАШЕГ
ВЕСЛАЧА НЕМА! МОЖЕ
ЛИ НАМ ВАШ ОТАЦ ПОЗАЈ-
МИТИ ЧАМАЦ?

МАЛО
КАСНИЈЕ ...

ПЕПИТО ЋЕ
ВАС ОТПРА-
ТИТИ АЛИ
НЕКА ПРВО
ИСПИТА
ТЕРЕН!

ОДЈЕДНОМ ...

ДОН ПЕДРО!
ДОН ПЕДРО!

ШТА СЕ ДО-
ГОДИЛО, ПЕ-
ПИТО?

ВИДЕО САМ ТРИ ЧАМЦА
С ЉУДИМА НАОРУЖАНИМ
ДО ЗУБА!

СИГУРНО СУ
НАУМИЛИ
ДА НАС
УНИШТЕ!

ПЕПИТО ЈЕ ОДЛИ-
ЧАН ВЕСЛАЧ! ОД-
МАХ СЕ УКРЦАЈТЕ
У ЧАМАЦ И БЕЖИ-
ТЕ!

ШТА ЋЕ БИТИ
С ВАМА? ЗАР НИЈЕ
БОЉЕ ДА ОСТАНЕ-
МО И ЗАЈЕДНО
СЕ ОДУПРЕМО
ТИМ БАНДИ-
ТИМА?

НЕ БОЈТЕ СЕ!
НЕЋЕ СЕ УСУДИТИ
ДА НАС НАПАДНУ
ЈЕР ЋЕ НАМ ЛЈУДИ
СА СВИХ ОСТРВА
ПРИТЕЋИ У
ПОМОЋ
!

МОЛИТА НАС ЈЕ ИСПРАТИ-
ЛА И СТАЈАЛА НА ОБАЛИ
СВЕ ДОК НАС НИЈЕ ИЗГУ-
БИЛА ИЗ ВИДА. МИСЛИМ
ДА СЕ ЗАИСТА ОБРАДО-
ВАЛА МОМ ДОЛАСКУ...

СПРЕМА СЕ НЕВРЕ-
МЕ! МОРАМО СЕ
ШТО ПРЕ ИСКР-
ЦАТИ!

КУДА
НАС ВОДИШ,
ПЕПИ-
ТО?

У САН ИСИДРО,
КОД ЈЕДНОГ
ПРИЈАТЕЉА
ДОН
ПЕДРА!

НА СРЕКУ, КИША И
ВЕТАР УБРЗО СУ
ПРЕСТАЛИ...

ВЕК СЕ РАЗВЕДРИ-
ЛО!

УФ! САВ САМ
МОКАР! СОМ-
БРЕРО МИ ЈЕ
ПУН ВО-
ДЕ!

ШТА МИСЛИШ,
ПЕПИТО, ХО-
ЋЕ ЛИ НАС
СТИЋИ ТИ
БАНДИТИ?

ПОГЛЕДАЈТЕ!
НЕ МОЖЕМО
НАПРЕД
!

ОБОРЕНО СТАБЛО
ПРЕПРЕЧИЛО
НАМ ЈЕ ПУТ!

ПОСТО-
ЈИ ЛИ
НЕКИ
ДРУ-
ГИ
ИЗ-
ЛАЗ?

СВЕ ОВО РАСТИЊЕ
КОЈЕ ВИДИТЕ НИЈЕ
ЧВРСТО ТЛЕ! НЕ
СМЕМО СЕ ИСКРЦА-
ТИ НА ЊЕГА, А
САМО ВЕСЛИМА
СЕ НЕ МОЖЕМО
ПРОБИЈАТИ
ДАЉЕ
!

СВЕ САМИ
БАНДИТИ...
ТРЕБА ИХ ПОХВА-
ТАТИ ИЛИ ОНЕ-
МОГУЌИ-
ТИ?

ЗБОГ ЊИХ ЛОЛИТА
ВИШЕ НЕ СМЕ ДА
ПРОДАЈЕ
ЦВЕКЕ?

ПРЕТРАЖИО САМ ЧИТАВ
ГРАД У НАДИ ДА ЋУ
ПРОНАЌИ БАР
ЈЕДНОГ ОД
ОНЕ
ТРОЈЦЕ...

НИ
ТРАГА...

НЕ
ВИДИМ
НИЈЕДНО
ПОЗНАТО
ЛИЦЕ!

СИГУРНО СУ НА-
ПУСТИЛИ ГРАД
И СКРИВАЈУ
СЕ ПО ОКОЛНИМ
МЕСТИ-
МА!

МАЛО
КАСНИЈЕ...

ТО СТЕ
ВИ,
КАПЕТАНЕ
МОРЕ-
НО!

ХЕЈ,
ПРИ-
ЈАТЕ-
ЉУ!

БАШ ДОБРО ДА
САМ ВАС СРЕО,
КАПЕТАНЕ
МЕЈНАРДЕ!

ЗАШТО?

ВЕЧЕРАС ЈЕ У
МОЈОЈ КУЌИ ЗАБАВА!
ВОЛЕО БИХ ДА И ВИ
ДОЂЕТЕ!

БИЌЕТЕ ПРИЈАТ-
НО ИЗНЕНАЂЕНИ...
СРЕШЌЕТЕ ЈЕДНУ
ДРАГУ ОСОБУ!

ХМ!
НЕ РАЗУ-
МЕМ
!

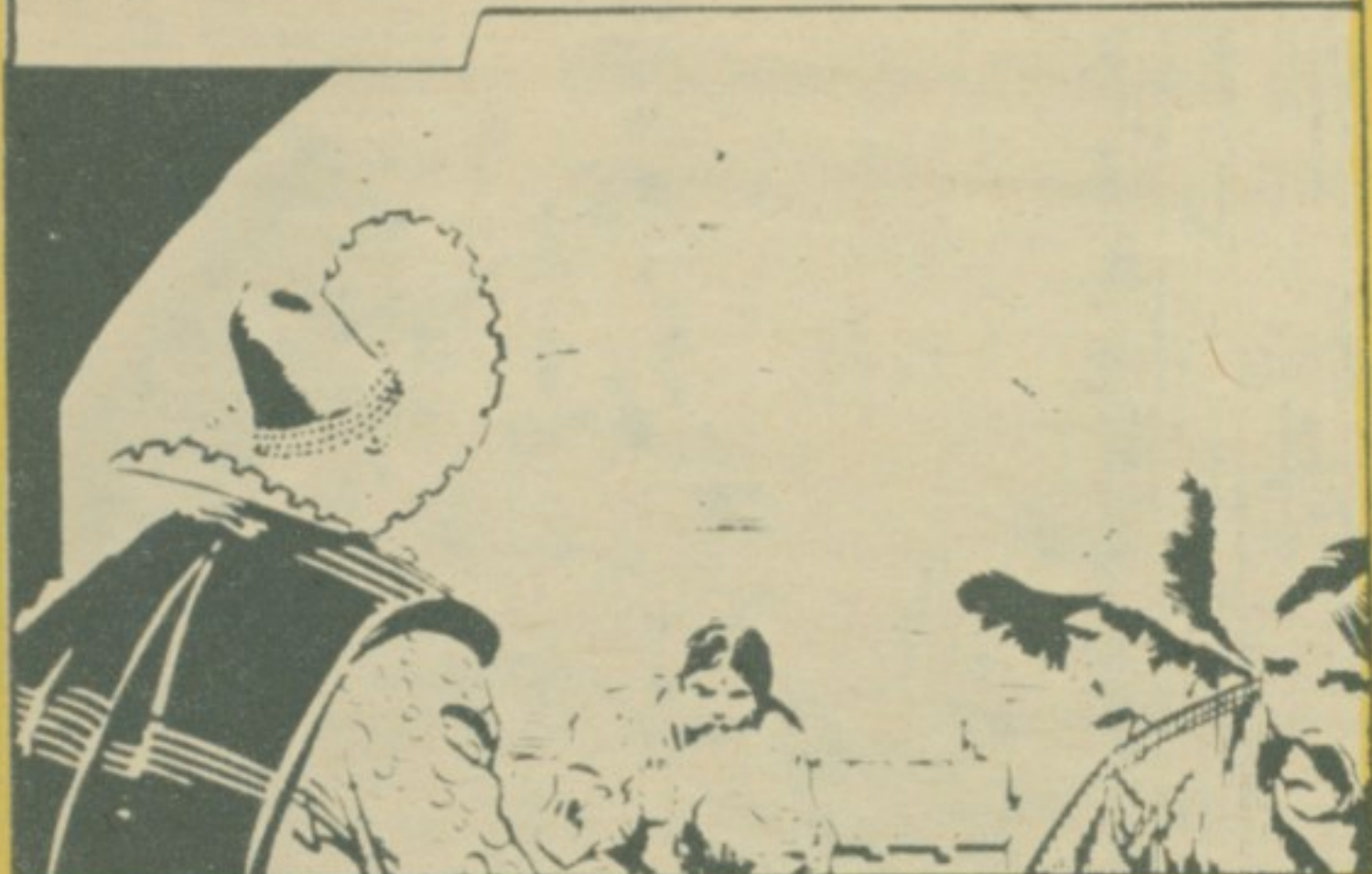

РАЗУМЕТЕ, РАЗУМЕТЕ!
МИСЛИМ НА КРАЉИЦУ
ЈЕЗЕРА!

ШТА!? ДОБИ
ЋЕ И ЛЕПА
ЦВЕКАР-
КА!?

СВЕ ВРЕМЕ САМ БИО УЗНЕМИРЕН
И НЕПОВЕРЉИВ ПРЕМА
СВАКОМЕ...

ВЕЧЕРА ЈЕ ПРОШЛА У ПРИЈАТНОМ КАСКАЊУ...

УСТАО САМ ДА ПРОШЕТАМ
А ЗА МНОМ ЈЕ ПОШЛА ИГНАСИЈА,
КЋЕРКА ДОН ХОАКИНА...

ИЗГЛЕДА ДА
ВАС ЗАБАВА
УОПШТЕ НЕ
ПРИВЛАЧИ!

СВЕ ЗНАМ... НЕ
БУДИТЕ НЕСТР-
ПЉИВИ!
ОНА
ЋЕ
ДО-
ЋИ!

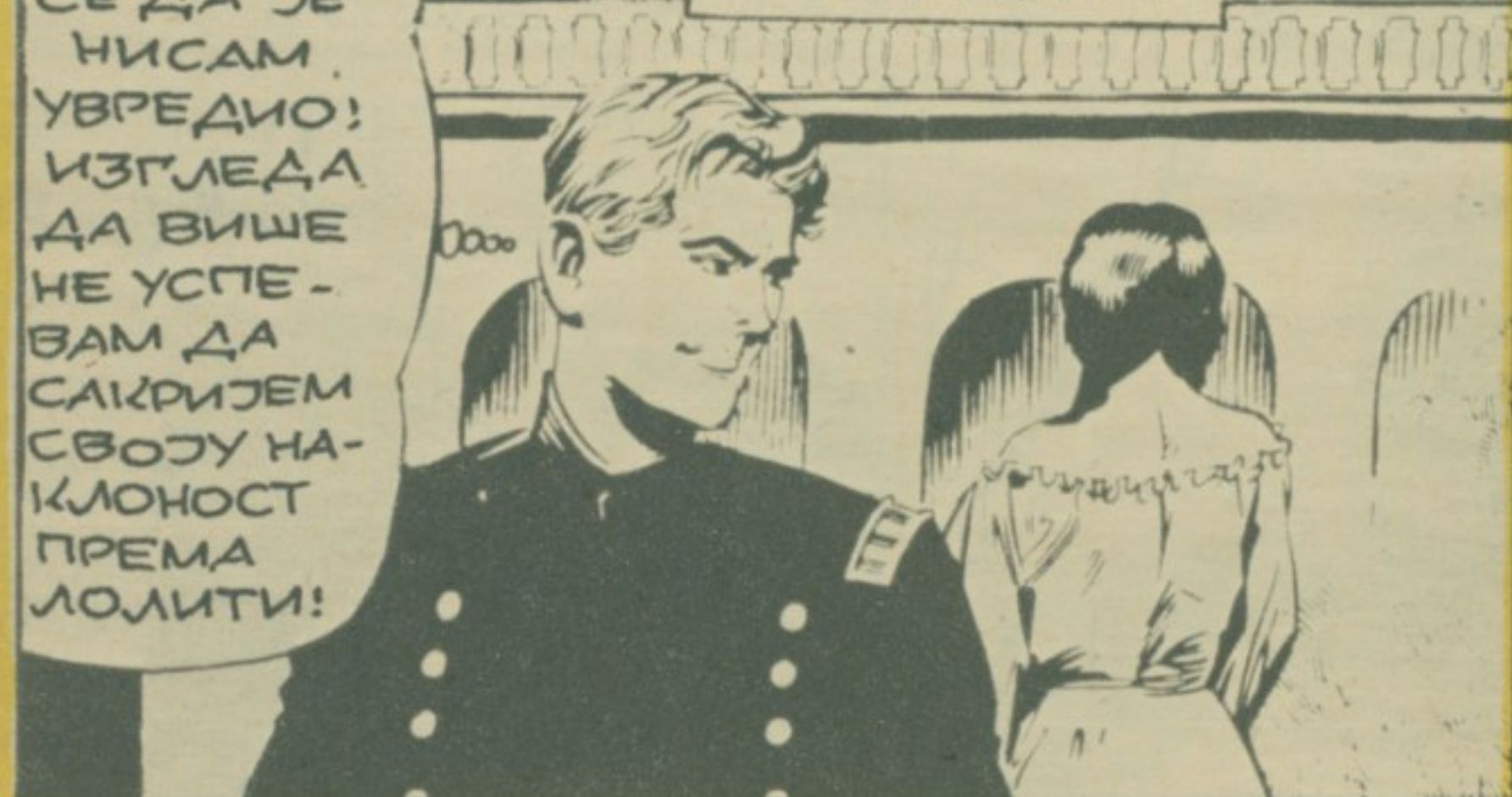
ОВДЕ СЕ ЗАИСТА НИШТА
НЕ МОЖЕ САКРИТИ...

ДОЛАЗИ
ЛОЛИТА! КАКО
ЈЕ ЛЕПА!

КАДА ЈЕ ВИДЕЛА ДА САМ СВОЈУ ПА-
ЖЊУ УСРЕДРЕДИО НА КРАЉИЦУ
ЈЕЗЕРА, ИГНАСИЈА СЕ ОКРЕНУЛА
И ОТИШЛА...

НАДАМ
СЕ ДА ЈЕ
НИСАМ
УВРЕДИО!
ИЗГЛЕДА
ДА ВИШЕ
НЕ УСПЕ-
ВАМ ДА
САКРИЈЕМ
СВОЈУ НА-
КЉОНОСТ
ПРЕМА
ЛОЛИТИ!

СВИ СУ ЈОШ СЕ ДИВИЛИ...

ТАКО САМ СРЕ-
ЋАН ШТО ВАС
ВИДИМ!

И ЈА, КА-
ПЕТАНЕ
МЕЖНАР-
ДЕ!

БРАТ И ЈА СТАЛНО
ПРИЧАМО О ВАМА И ОНОМ
ДАНУ КАДА СТЕ НАМ
ПРИТЕКЛИ У ПОМОК!

НЕ ГОВОРИМО ВИШЕ О ТОМЕ!
ХОЋЕТЕ ЛИ ДА ЗАИГРАМО ОВУ
ИГРУ?

ВРЛО РАДО!

НЕБЕСА!
ВИДЕЛА
САМ ГА...

КОГА СТЕ ВИДЕЛИ?

... ЧОВЕКА КОЈИ ЈЕ ПОКУ-
ШАО ДА МЕ ОТМЕ
ОНОГ ДАНА...

ТО ВАМ СЕ САМО
УЧИНИЛО!

ЗА СВАКИ СЛУЧАЈ
БУ ПРОВЕРИТИ!

ЧУВАЈТЕ
СЕ, МЕЈНАР-
ДЕ!

НЕ БОЈТЕ
СЕ! УЗ ПУТ БУ
ЗАМОЛИТИ
ОРКЕСТАР
ДА ОДСВИРА
ЈЕДАН ВАЛ-
ЦЕР ЗА
НАС!

ТАКО
СТЕ
ЉУБАВ-
НИ
?

ТО МОРА ДА ЈЕ ДОН
ХИЛАРИО! ЗАПАМТИЋЕ
ОН ОВАЈ
ДАН!

НИКОГ
СУМЊИВОГ
НИСАМ ВИДЕО!
ХОЋЕМО
ЛИ ДА ЗА-
ИГРАМО?

СА ЗАДОВОЉ-
СТВОМ!

ЗАЧУЛИ СУ СЕ ЗВУЦИ
ВАЛЦЕРА...

ЖЕЛЕО САМ ДА БУ-
ДЕМ САМ СА ЛОЛИ-
ТОМ. ПОВЕО САМ
ЈЕ У БАШТУ...

НОК ЈЕ БИЛА МИРНА, ПУНА
МЕСЕЧИНЕ...

ОДНЕКУДА СЕ ЗАЧУЛА
СЛАВУЈЕВА
ПЕСМА...

ЛОЛИТА, ЖЕЛИМ
ДА БУДЕТЕ МОЈА
ЖЕНА!

АЛИ...
ТО ЈЕ НЕМО-
ГУЋЕ!

ЈЕДАН ОД МОЈИХ ВОЈНИКА УЛЕТЕО ЈЕ
У САЛОН...

ДЕВОЈКА И ЊЕНА
ПРАТЊА УПАЛИ СУ
У ЗАСЕДУ, КАПЕ-
ТАНЕ! ВОЈНИ-
ЦИ СУ РА-
ЊЕНИ!

ОТЕЛИ СУ МИ
СЕСТРУ!

ШТА СЕ
ТАЧНО
ДОГО-
ДИЛО?

НАПАЛИ
СУ
НАС!

ЧЕКАЛИ СУ НАС У ЗАСЕДИ И ПУЦАЛИ!

ВИДЕО САМ
ДОН ХИЛА-
РИЈА!
ОН ЈЕ
ПРЕДВОДИО
ТУ ГРУПУ
РАЗБОЈНИ-
КА!

ПОКУШАЛИ СМО ДА ИМ СЕ ОДУПРЕМО ...
НЕКИ ОД ТИХ ПРОКЛЕТНИКА ЛОШЕ СУ СЕ
ПРОВЕЛИ...

...АЛИ НИСМО УСПЕЛИ ДА
СПРЕЧИМО ДОН ХИЛАРИЈА
ДА ОТМЕ ЛОЛИТУ!

БИЛО ИХ ЈЕ ВИШЕ!
ЈАДНА МОЈА
СЕСТРА!

НАРЕДНИЧЕ, ОДМАХ БЕМО
ПОКИ У ПОТЕРУ ЗА ЊИМА!

КРЕНУО САМ ОДМАХ
У ПОТРАГУ ЗА
ЛОЛИТОМ...

СТАНИТЕ,
НИТКО-
ВИ!

ДВОЈИЦА СУ ЈЕ ЧУВАЛА И
КАДА СУ НАС УГЛЕДАЛИ...

...ОДМАХ СУ ЈЕ ПУСТИЛИ...

НЕ ПУЦАЈ-
ТЕ!

ПРЕДАЈЕ-
МО СЕ!

НЕКЕШ СЕ ТАКО ЛАКО
ИЗВУКИ,
ХИЛА-
РИО!
ЧЕКАО
САМ ОВАЈ
ТРЕНУТАК,
ГРИНГО!

ЕВО
ТИ!

СУВИШЕ
СИ СПОР
ЗА
МЕНЕ!

ОХ, НЕБЕСА!

НЕКОЛИКО ПУТА САМ ГА ОДБИО
АЛИ СЕ ОН ПОНОВО
УСТРЕМИО НА
МЕНЕ...

ОДЈЕДНОМ САМ СЕ НАШАО У
НЕЗГОДНОМ ПОЛОЖАЈУ...

НЕКЕШ СЕ ИЗВУКИ ОДАВ-
ДЕ, МЕЈНАРДЕ! КРАЉИЦА
ЈЕЗЕРА БИЌЕ МОЈА!

УМУКНИ
И БОРИ
СЕ!

ОНА ЈЕ ОДЛУ-
ЧИЛА ЗА КОГА
ЋЕ ПОКИ!

УМРЕ-
ЋЕШ!

ТАДА САМ ИЗГУБИО ТЛЕ
ПОД НОГАМА...

СВИ МОЈИ ПЛА-
НОВИ РАСПРШИ-
ЛИ СУ СЕ У ТОМ
ТРЕНУТКУ...

АЛИ... ШТА СЕ ДОГОДИЛО?
ЗАЧУО САМ ПУЦАЊИ УГЛЕ-
ДАО СВОЈЕ ПРИЈАТЕЉЕ...

ЖИВ СИ, МЕЈ-
НАРДЕ!

ЈЕСИ ЛИ РАЊЕНА,
ЛОЛИТА?

ТЕК КАДА САМ ВИДЕО ДА ЈЕ С ЛОЛИ-
ТОМ СВЕ У РЕДУ, ПРИШАО САМ ДА СЕ
ЗАХВАЛИМ СВОЈИМ ЛОУДИМА...

ХВАЛА,
ПРИЈА-
ТЕЉИ!

СТИГЛИ СМО У
ТРЕНУТКУ КАДА
ЈЕ ХИЛАРИО ХТЕО
ДА ВАС ПРОБОДЕ
СВОЈИМ МА-
ЧЕМ!

МОЖЕТЕ БИТИ СПО-
КОЈНИ, СЕЊОРИТА!
ХИЛАРИО ВАС
ВИШЕ НЕЋЕ
УЗНЕМИРАВАТИ!

ХВАЛА
ВАМ! ДУ-
ГУЈЕМ ВАМ
ЖИВОТ,
ПРИЈА-
ТЕЉИ!

НЕКОЛИКО ВОЈНИКА ОСТАЛО ЈЕ ДА ЧУВА
ЛОЛИТУ, А МОРЕНО И ЈА ПОШЛИ СМО ДА
ИЗВИДИМО ОКОЛИНУ...

САДА ЈА ВАМА ДУГУЈЕМ ВЕЧЕ-
РУ, МЕЈНАРДЕ! ХОЋЕТЕ ЛИ ДОКИ
СУТРА КОД «СОМБРЕРА»?

НЕ
РАЗУМЕМ!

ОН ЈЕ ЗНАЧИ, ПОКРАО МОРЕНА! ЗАТО ЈЕ СТАЛНО ГОВОРИО ДА МИ ЈЕ ЗБОГ НЕЧЕГА ЗАХВАЛАН ЈЕР САМ МУ ОНЕ НОЋИ ГРЕШКОМ ОМОГУЋИО ДА ПОБЕГНЕ!

УБИЈЕН ЈЕ У ОВОМ ОКРШАЈУ И КАДА МУ ЈЕ МОРЕНО ПРИШАО УГЛЕДАО ЈЕ СВОЈ САТ КАКО ВИРИ ИЗ ЊЕГОВОГ ЏЕПА...

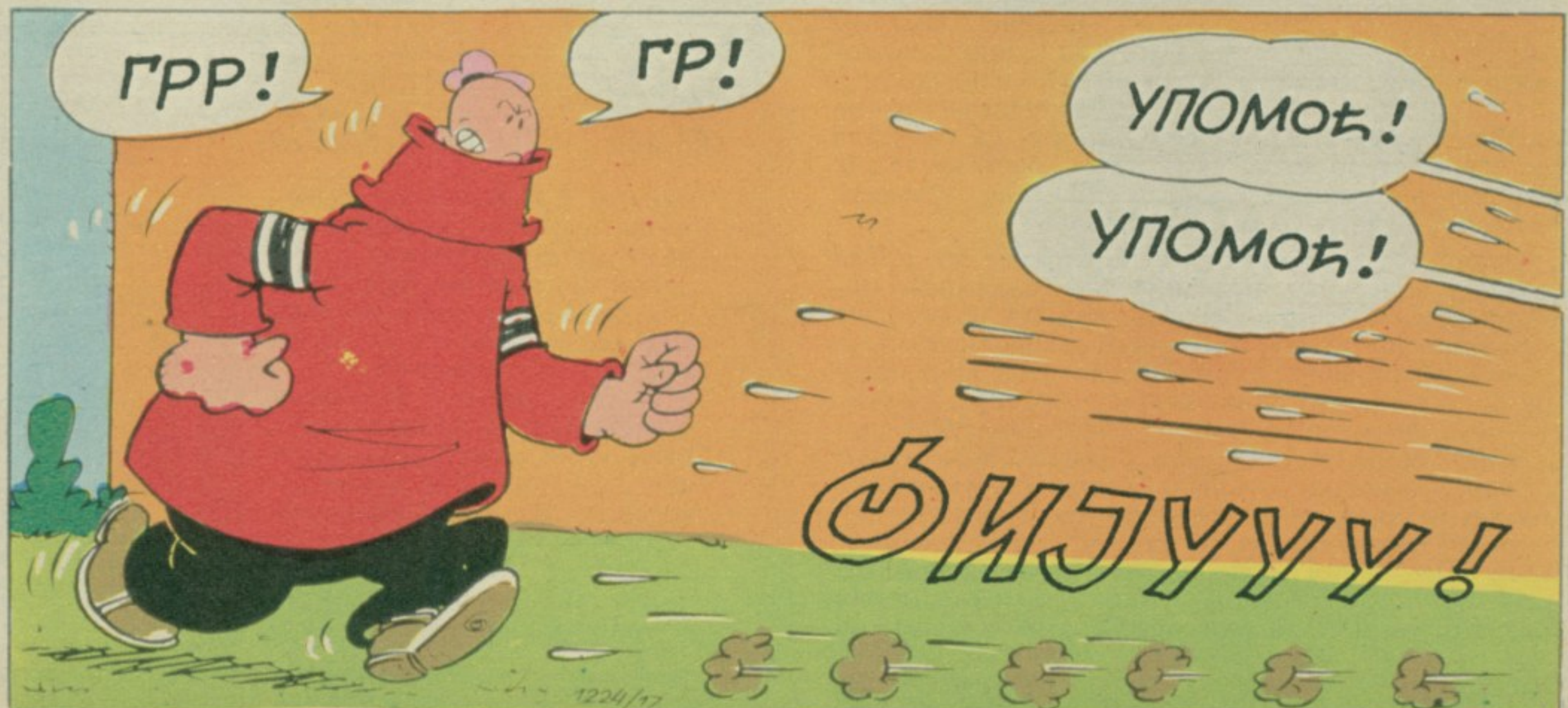
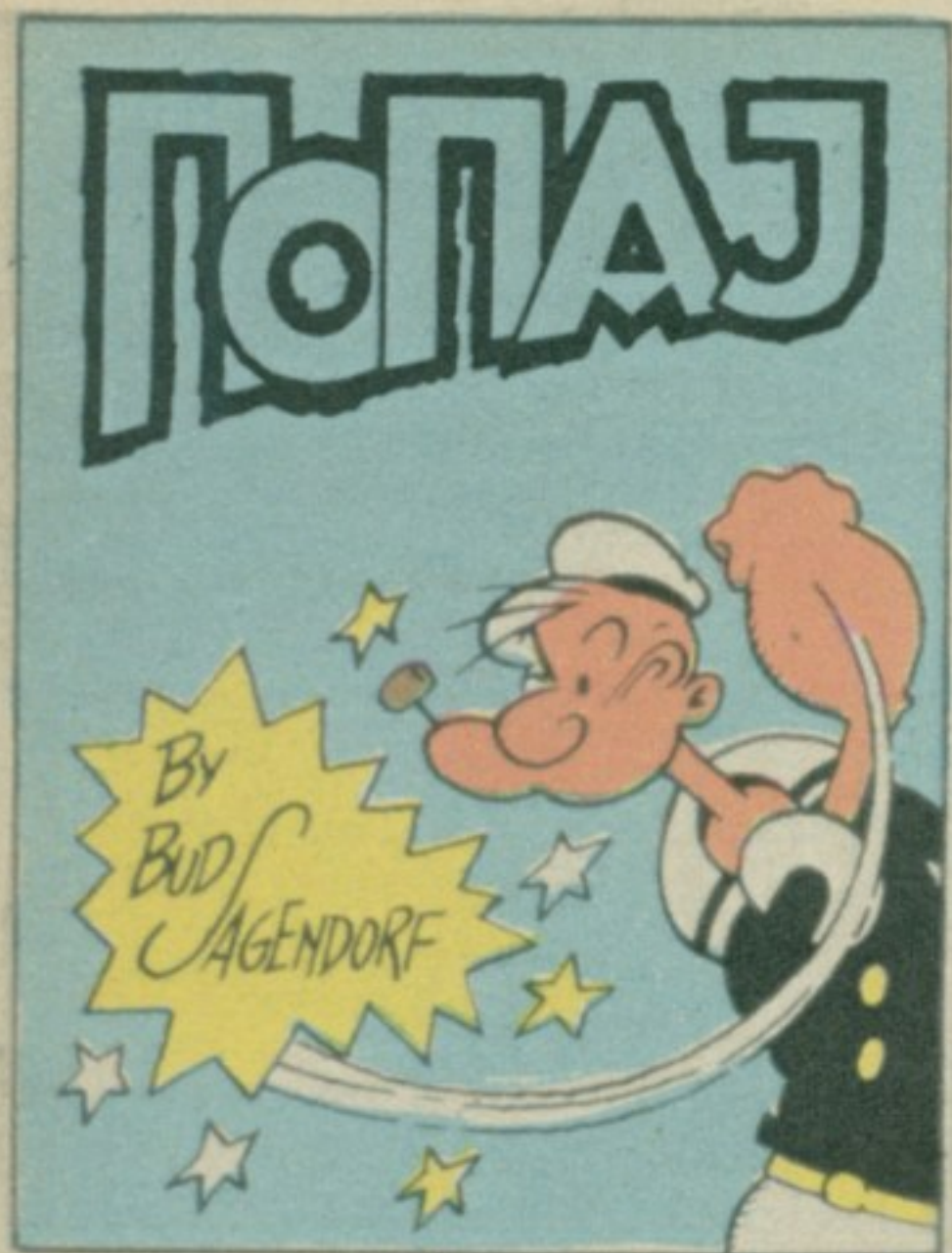

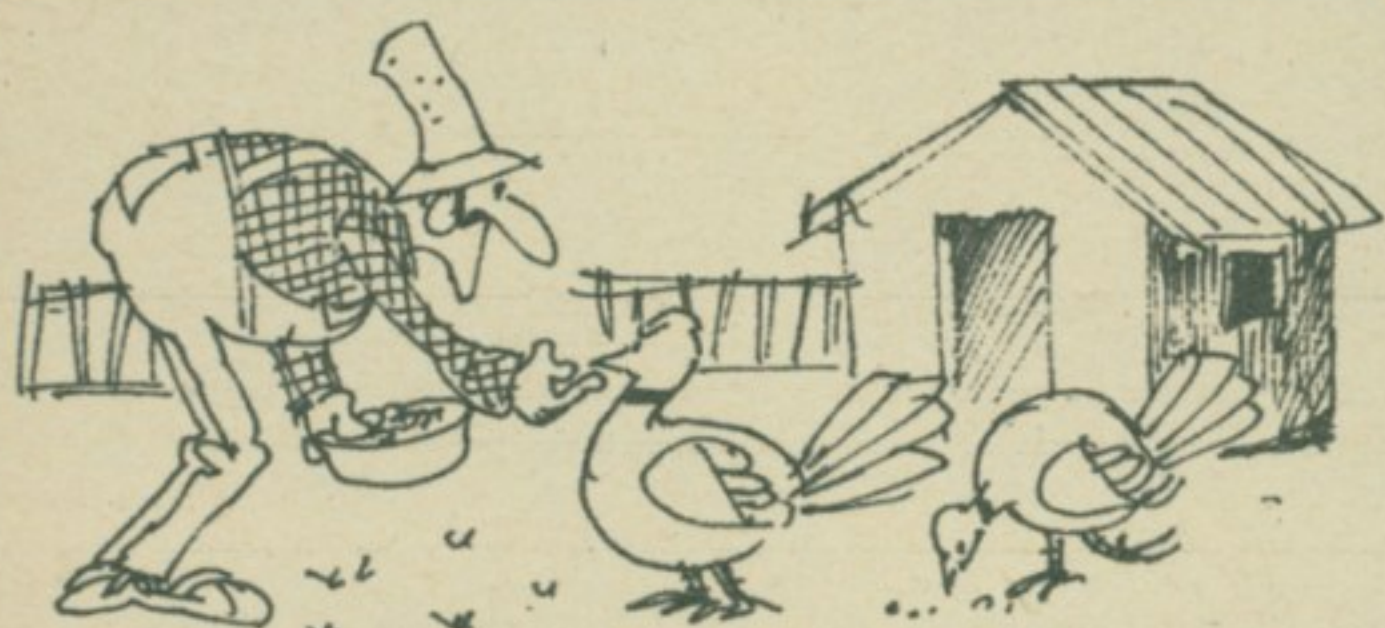
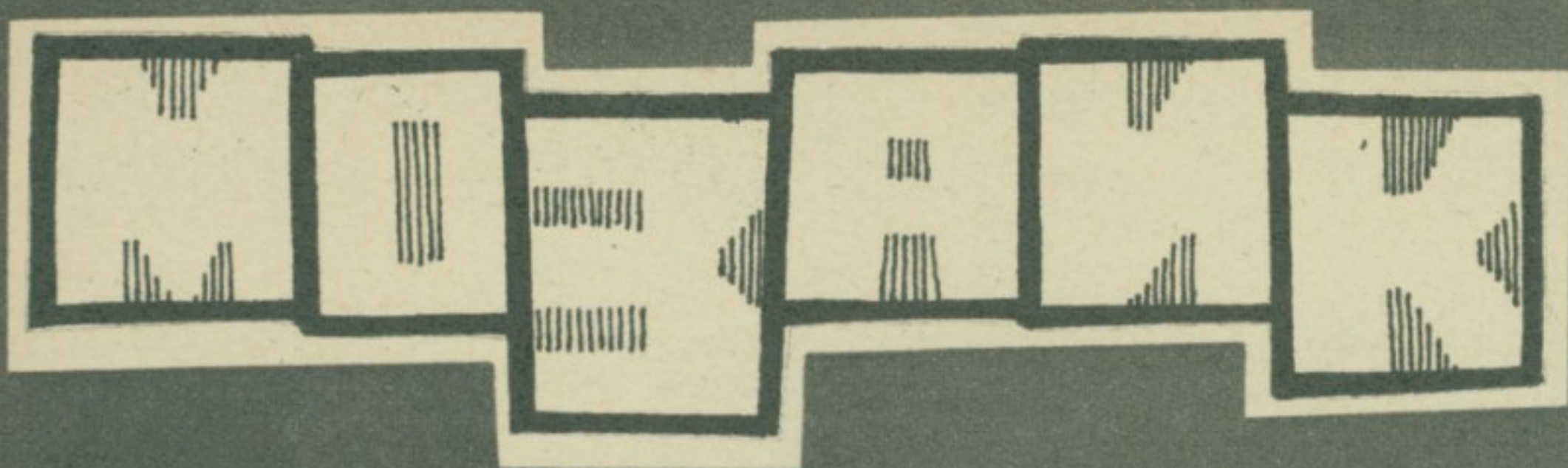
ШАЉЕ МЕ ПОРУЧНИК КРИТЕНДЕН! ВИДЕО ЈЕ НЕКЕ КОЊАНИКЕ!

СИГУРНО ОСТАТАК ХИЛАРИОВЕ БАНДЕ!

НИ ГОЛУБ НИ КОКОШ

Амерички генетичари успели су да одгаје нову врсту голубова двоструко тежих од обичних који, слично кокошкама, не могу да лете.

Научници предлажу да се што пре оснују фарме са инкубаторима за производњу и гајење нових голубова чије је месо и хранљиво и веома укусно.

АНТИСЕПТИЧАН НОВАЦ

Француски стручњаци за хигијену утврдили су да се већ три недеље после пуштања у оптицај на папирном новцу накупило око 60.000 штетних бактерија. Узрок је тај што новац брзо прелази из руке у руку. Сада се у Француској папирној маси од које се новчанице израђују додају нарочита средства за дезинфекцију која уништавају бактерије све док новчаница траје.

ТРИ МИЛИОНА ЗА НОГЕ

Недавно је неки занатлија из Севиље купио на буљој пијаци једну слику: идилично планинско језеро с јеленима на обали. Уметничка вредност слике била је веома сумњива, али се она допадала новом власнику. Додуше, боје су на слици биле нешто избледеле и занатлија ју је однео неком сликару-рестауратору да је мало дотера. Када је почео да је чисти, рестауратор је занемео од чуђења: језеро је ишчезло, а уместо њега појавиле су се две мушке ноге...

Сликар је затражио од занатлије да му прода слику али је овај, иако није знао сликареве побуде, упорно одбијао. Најзад, кад му је понудио три милиона пезета, није могао да одоли. Рестауратор је направио одличан посао: ноге су у ствари биле доњи део слике великог сликара Ел Грека која представља светог Себастијана. Тај горњи део слике, који се чува у мадридском музеју Прадо, одувек је збуњивао историчаре уметности својом незавршеном композицијом. Најзад су дошли до закључка да је светац првобитно имао ноге али је њих морао одсећи неки од ранијих сопственика Ел Грекове слике из једноставног разлога: није имао рам одговарајуће величине.

ЖИВОТ КАО ЖВАКА

На гробљу у америчком граду Самервилу налази се и гроб Хорација Адамса, проналазача гуме за жвакање који је умро у 102. години. На његовом надгробном споменику, који има облик огромног пакета са гумама за жвакање, уклесано је: „Растегао је свој живот као жвакаћу гуму“.

КОЛИКО ГЛАВА ИМА КРАЉ?

Аукције су занимљива ствар. Њихови организатори дужни су да гарантују да је сваки предмет изложен на продаји оригинал, па ипак се на аукцијама купци често осећају као да их неко vara.

Не тако давно на једној париској јавној продаји умет

ничких и историјских предмета понуђена је „јединство на и од непроцењиве вредности“... лобања Луја XVII. Све би било у реду да таквих „аутентичних“ лобања нема у свету већ шест.

У томе да је Наполеон имао неколико личних вадичепа нема ничег невероватног. Али, тешко се може поверовати да их је имао седамдесет — а толико их је продато на париским аукцијама само за последњих неколико година.

СЛУЧАЈАН ПРОНАЛАЗАК

Један свећар из Њујорка волео је свежу рибу и веома често би враћајући се из радње кући, понео килограм-два рибе завијене у хартију. Становао је далеко и до куће је ишао аутобусом. Његови сапутници у аутобусу окретали су с гађењем главу јер се од њега ширио задах рибе и расквашеног папира.

Свећар није могао да се одрекне рибе а било му је непријатно што смета суграђанима с којима се возио аутобусом. Једне вечери он је папир у који је намеравао да завије купљену рибу замочио у растопљен восак а затим је осушио. Док се враћао кући од њега нико није окренуо главу.

Тако је тог дана 1890. године „рођен“ навоштени папир који се употребљавао као најбоља амбалажа за намирнице све док га нису заменили пластични материјали.

ШТА ЈЕ ТЕХНИЧАР?

Данас реч „техничар“ значи: стручњак са средњим техничким образовањем док „техника“ означава широку област људске делатности која се оснива на примени физике, хемије, математике и других наука у искоришћавању природних извора енергије и материјала у производњи, савлађивању природе и развијању науке.

Некада, у старогрчком језику, реч „техне“ означавала је: уметност, науку, занат, спретност, лукавство, устројство, уређивање, а глагол „технао“ — обрађивати, примењивати, проналазити, предузимати, обмањивати, претварати се, служити се лукавством. Значи, техничар је могао бити уметник, стручњак, проналазач, занатлија, мајстор, па чак и... преварант.

НАЈЛЕПША ЋЕЛА

Овогодишњи конгрес ћелавих Европе одржан је у француском граду Сен Савенеу. Конгресу су присуствовали представници ћелавих Француске, Швајцарске, Италије и још неких земаља. После бурне расправе и пажљивих мерења титулу „краља ћелавца“ освојио је Француз Клобер Гало. Површина његове ћеле износи тачно 384 квадратна сантиметра. Гало је истовремено проглашен и за „најлепшу ћелу Француске“.

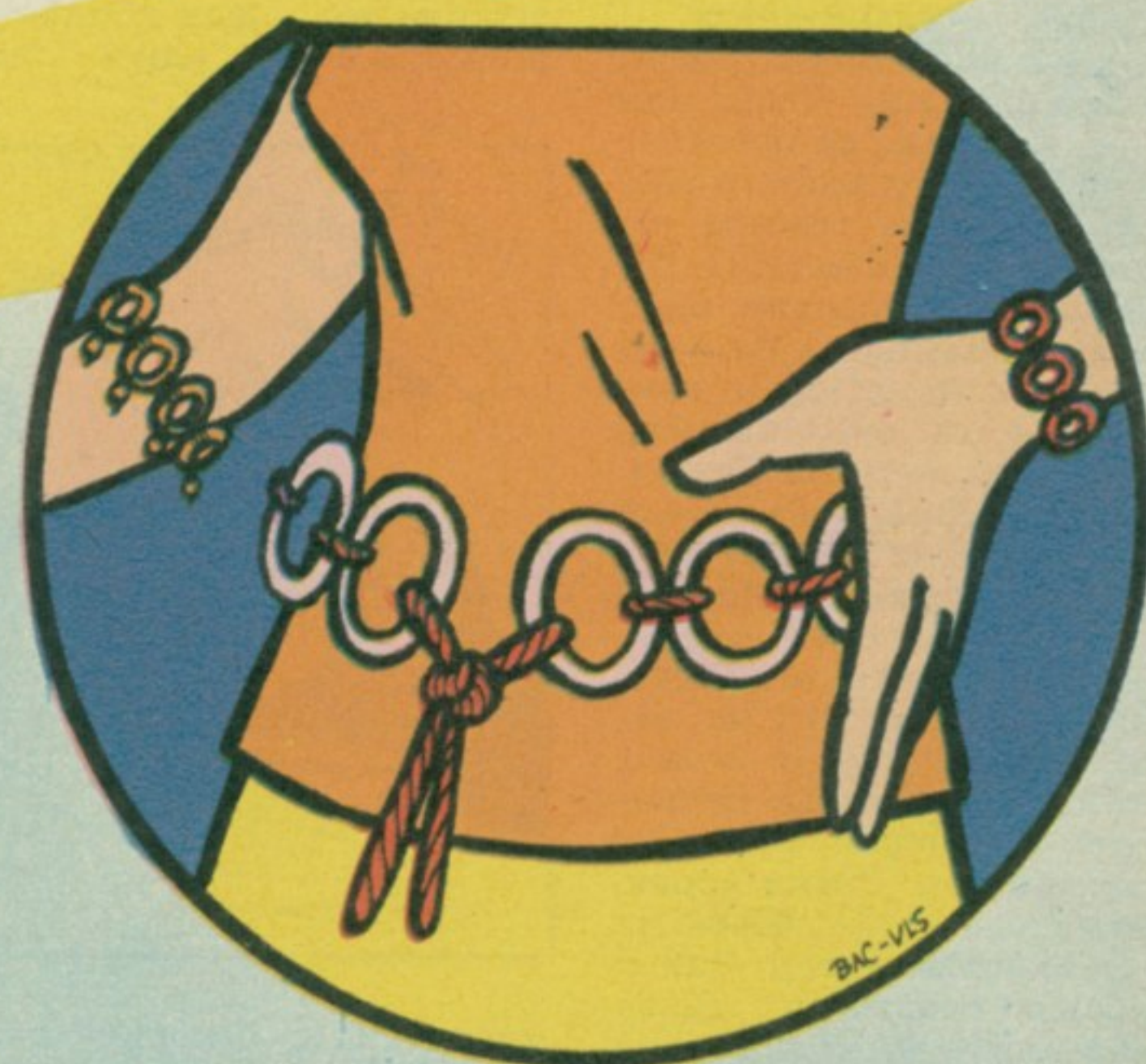

КУТАК ЗА ДЕВОЈЦИЦЕ

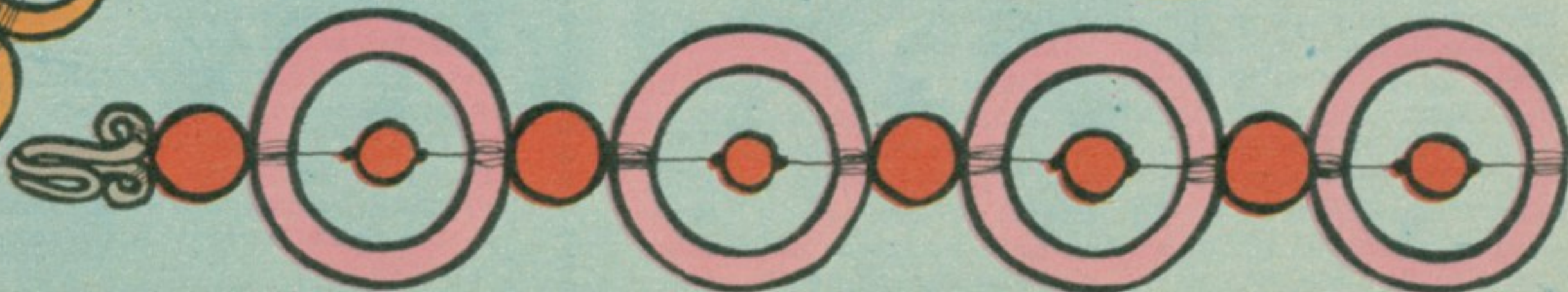
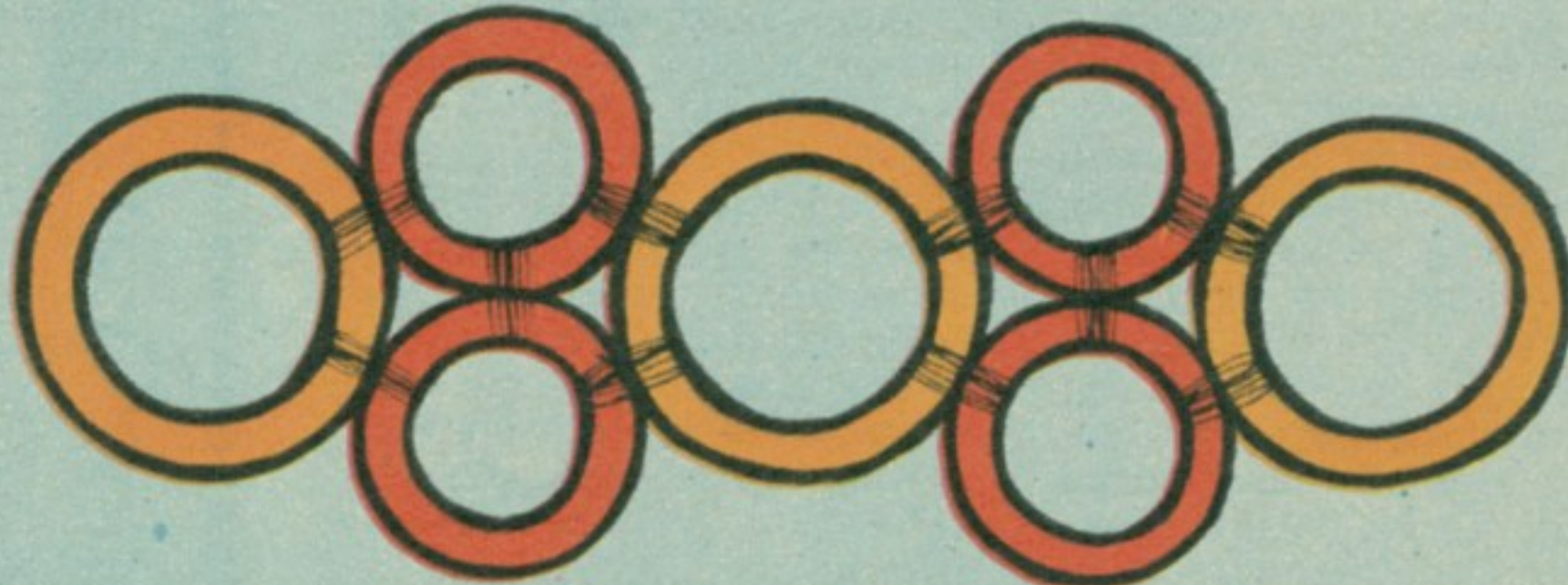
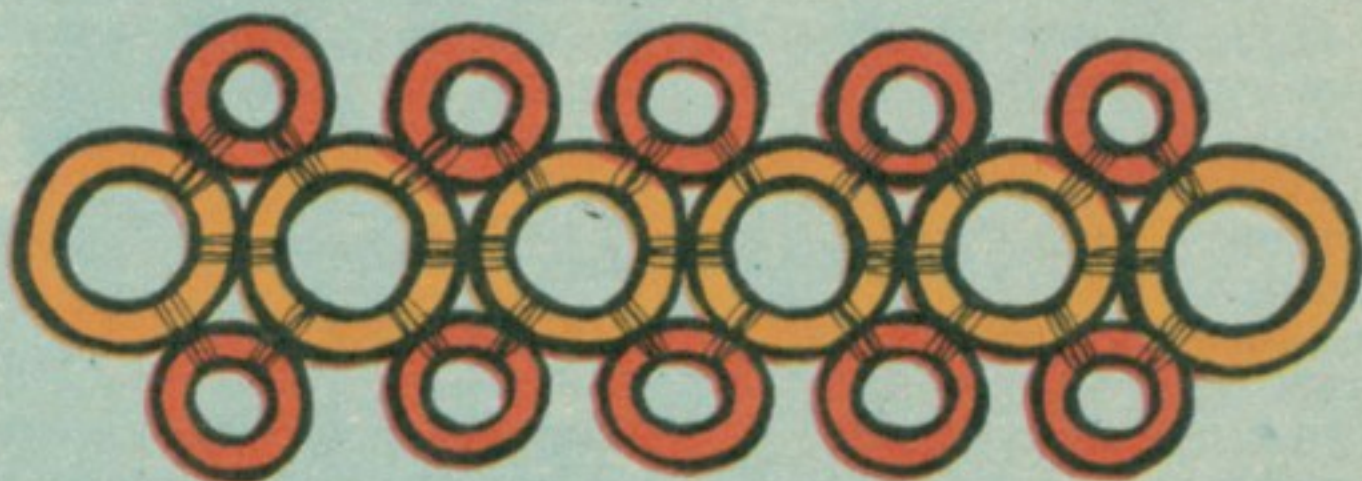
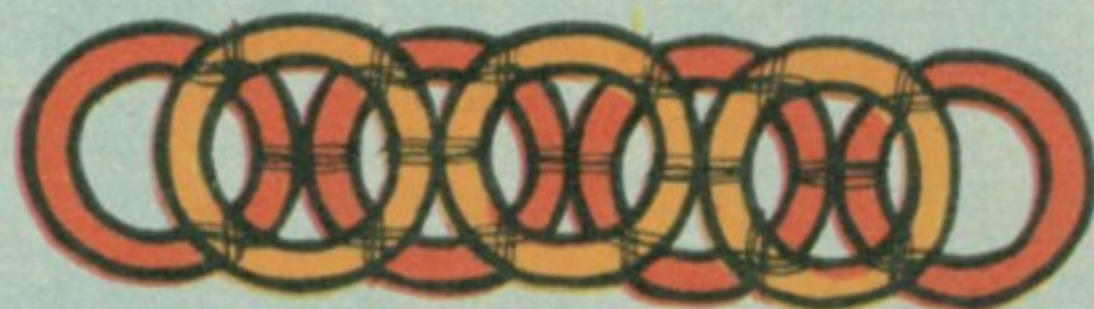
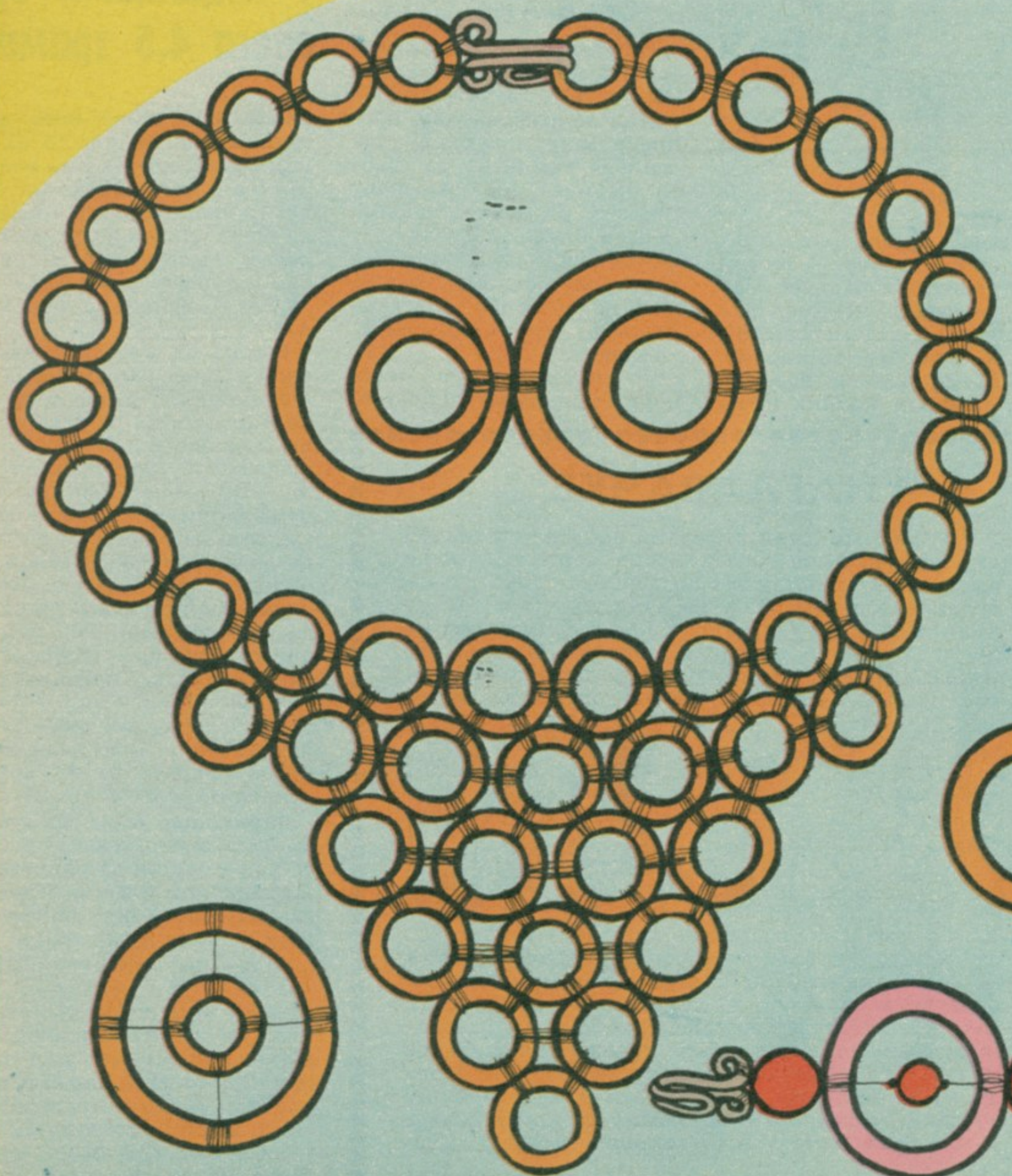

НАПРАВИТЕ САМИ

Накит од АЛКИЦА

Д а се и од обичних алкица за завесе може направити модеран накит доказ је овај наш данашњи прилог. Величина алкице зависи од тога шта желите: појас, огрлицу, наруквицу или украс за косу. Алкице се могу слагати на разне начине: као на нашим цртежима али и сами можете измислити неке нове комбинације. Алкице повежите концем сиве боје (да би се што мање приметио) или веома танком жицом. Пре него што почнете да повезујете, ставите их на сто, дајте им облик какав желите да има огрлаци, појас, итд., па их тек онда повезујте. Алкице можете и комбиновати са перлама у разним бојама. Поред тога можете их и обојити лаком за нокте да би се украс слагао са хаљином или костимом.

ШНИЦЛА У ТУБИ

ЗАШТО ЈЕ
ТЕЖЕ БЕЗ
ТЕЖЕ?

Сви становници наше планете, и они на дну океана, и они са врхова највиших планина, у тропским или поларним областима, из пећина или бара, сви живе под вечитим теретом силе теже коју научници чешће називају — гравитација.

Од ње не можемо побећи ни ако одемо на Месец или Марс, нити ако се преселимо на неку удаљену галаксију. Једино је тежина тог терета различита. Кад би, рецимо, на Јупитеру било живих бића, њима би било теже него нама јер је гравитација на овој планети много већа него на Земљи. Супротно томе, човек би се на Месецу и Марсу осећао много лакше пошто је сила теже на овим планетама мања него земаљска. Али, засад смо још на нашој планети где је живот човека и животиња непрекидно и упорно рвање с гравитацијом. Сваки корак, сваки покрет — борба је са Земљином тежом. Чак и најбољи спортисти света једва могу да скоче увис нешто више од два метра. (Светски рекорд држи Американац Двајт Стоунс — 2,29 м). Земљина тежа не да им више.

ЗАШТО ЈЕ КИТ ОГРОМАН

Много је мање познато да сила гравитације одређује чак и наш изглед! Управо је она ограничила раст живих бића на нашој планети.

Отац космонаутике Циолковски генијално је приметити још пре више од педесет година: кад би Земља била већа (самим тим и силе Земљине теже) њени становници били би — кепеци! Зато би Марсовци могли бити прави џинови јер је сила теже на овој планети два и по пута мања него на Земљи. А на Месецу, где је гравитација шест пута слабија него на Земљи, човечији раст могао би да се увећа за шест пута, а тежина и више него двеста пута! А како је џиновима на Земљи?

Мада сила гравитације делује свуда на нашој планети, постоји могућност да се њен утицај на жива бића смањи. Тело спуштено у течност привидно постаје лакше и то за количину истиснуте течности. Делова-

ње гравитације на њега такође се смањује. Управо то је омогућило китовима да буду тако велики. Интересантно је да они при том не морају да имају много већи скелет. Кости код ових морских џинова чине свега 6—10 одсто целокупне тежине тела. Код копнених животиња тај однос иде

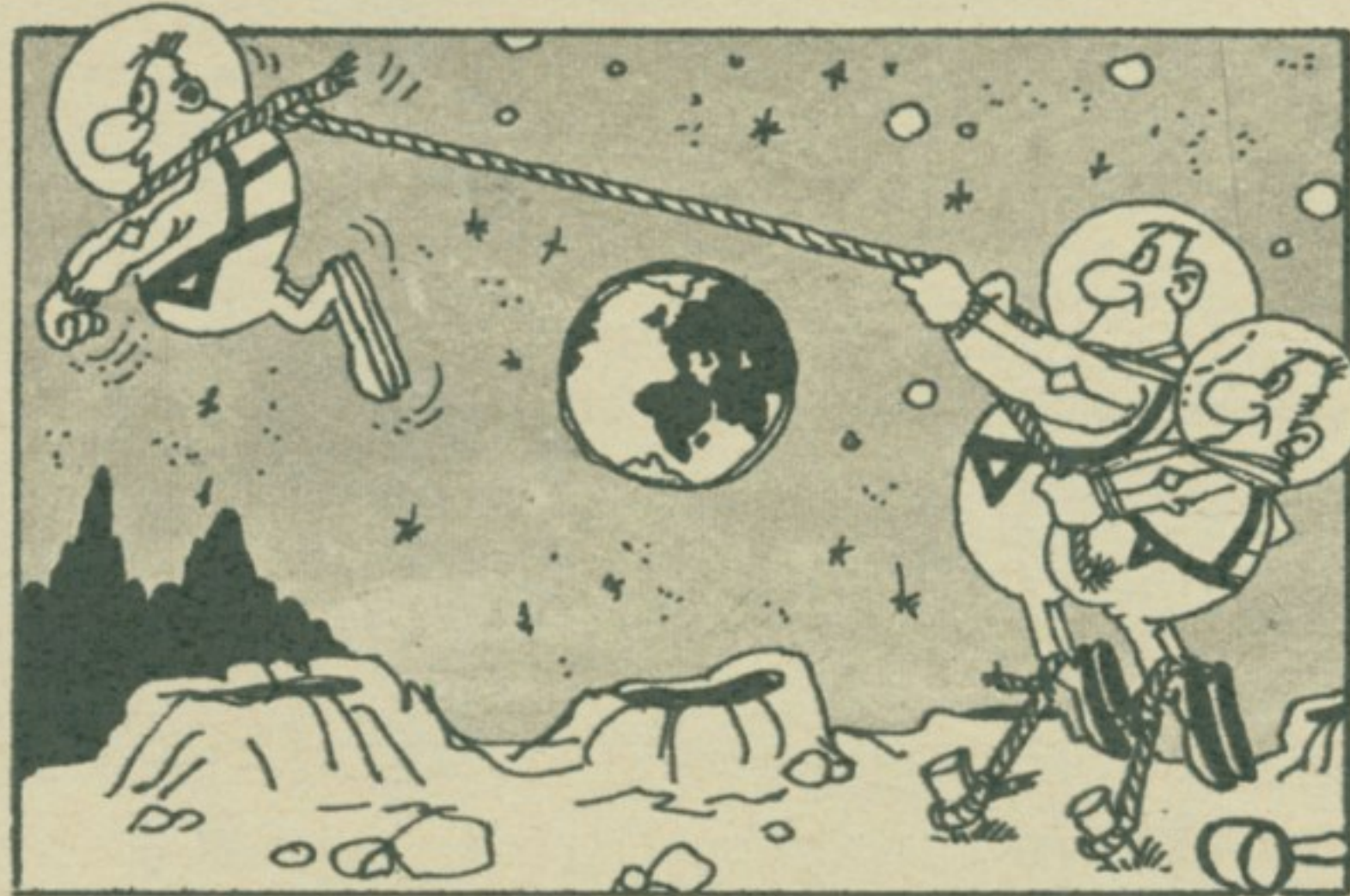
су и потребе за храном и кисеоником. Као што је познато, молекули кисеоника крећу се по организму, да тако кажемо, на леђима црвених крвних зрнаца — еритроцита. Код рибе се еритроцити производе у слезени, бубрезима и зидовима црева. Производња ових малих „фабрика“ пот-

ца. Мале застареле радионице које су понеле из воде нису биле способне да обезбеде знатно увећану потрошњу и зато су новопечене копнене животиње морале да саграде специјалне агрегате за производњу еритроцита — коштану срж. Погони снажног предузећа никли су по целом организму и заузели оне празнине у костима. То се показало као веома практично. Што организам више енергије троши на кретање, његове кости су веће а самим тим и простор који се налази у њима, а то значи више је и коштане сржи која може да ствара неопходна црвена крвна зрнца.

КИШОБРАН СЕ ВРАЋА

Није нимало лако прилагодити се измењеној тежи. Због тога је гравитација једна од најозбиљнијих препрека коју човек мора да савлада ако жели да освоји космос. Јер, на нову планету се може у боцама понети земаљски ваздух, у скафандеру одржавати температуру слична нашој, али да у торби понесемо Земљину тежу — то још не можемо.

Са силом Земљине теже мора се поступати опрезно.

много више у корист скелета. Због чега је тако?

Као што је познато, живот се зачео у води. Кичмењацима који су се први преселили на копно највише је сметала баш гравитација чије је деловање на живи организам изван воде — много већи. Зато су први копнени кичмењаци, древни водоземци, имали кратке шапке и дугачко тело које су вукли по земљи.

ЦРВЕНЕ ФАБРИКЕ

Природа, међутим, за све нађе решење. У процесу стварања костура код копнених животиња показало се да скелет може да се појача не само повећањем костију већ и њиховом нарочитом грађом. Тако црвена кост није ништа слабија од пласнате иако је много лакша од ње. Код кичмењака који су напустили воду промена се догодила баш у том правцу: унутар костију створиле су се шупљине (које неће дуго остати празне).

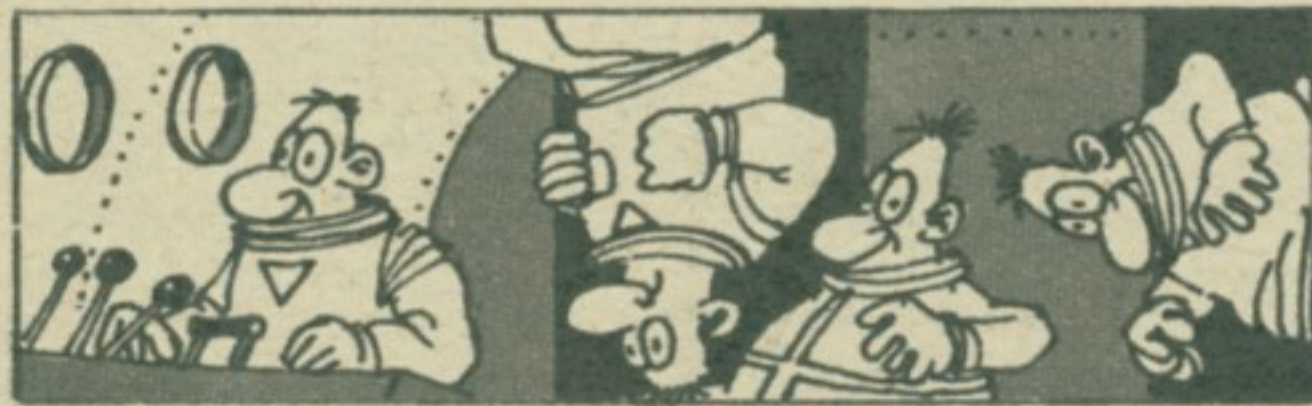
Животиње које су постале копнене одмах су се суочиле с појачаним дејством гравитационих сила. Борба са Земљином тежом се нагло заоштрила. Потрошња енергије се повећала а самим тим порасле

пуно задовољава потребе риба.

Црвена крвна зрнца имају кратак живот. Мртви еритроцити морају се одмах заменити новима. Зато органи у којима се ствара крв морају стално да производе нове и нове срије црвених крвних зрна

НАГЛАВАЧКЕ

У бестежинском стању ни кристали у нашем уху, задужени за оријентисање у простору, неће имати своју тежину, па ће доћи до збрке у мозгу: ма у ком положају се налазис, човеку ће се чинити да стоји усправно. Он ће сасвим мирно моћи да корача и с главом надоле! Па како то надоле кад се тамо где не делује сила теже уопште не може одредити где је доле, а где горе?

Шта о томе каже совјетски космонаут Титов:

Пошто у орбити губе тежину, кристали у уху не могу како треба да обавештавају мозак и тиме омогуће космонауту да се снађе у простору. Да бих избегао такве тешкоће, трудио сам се да држим главу стално у истом положају и да њоме чиним што мање наглих покрета. Саз сам једва чекао не зато што сам био уморан већ да би ме избавио од непријатних осећаја до којих долази у условима бестежинског стања у уређају средњег уха.

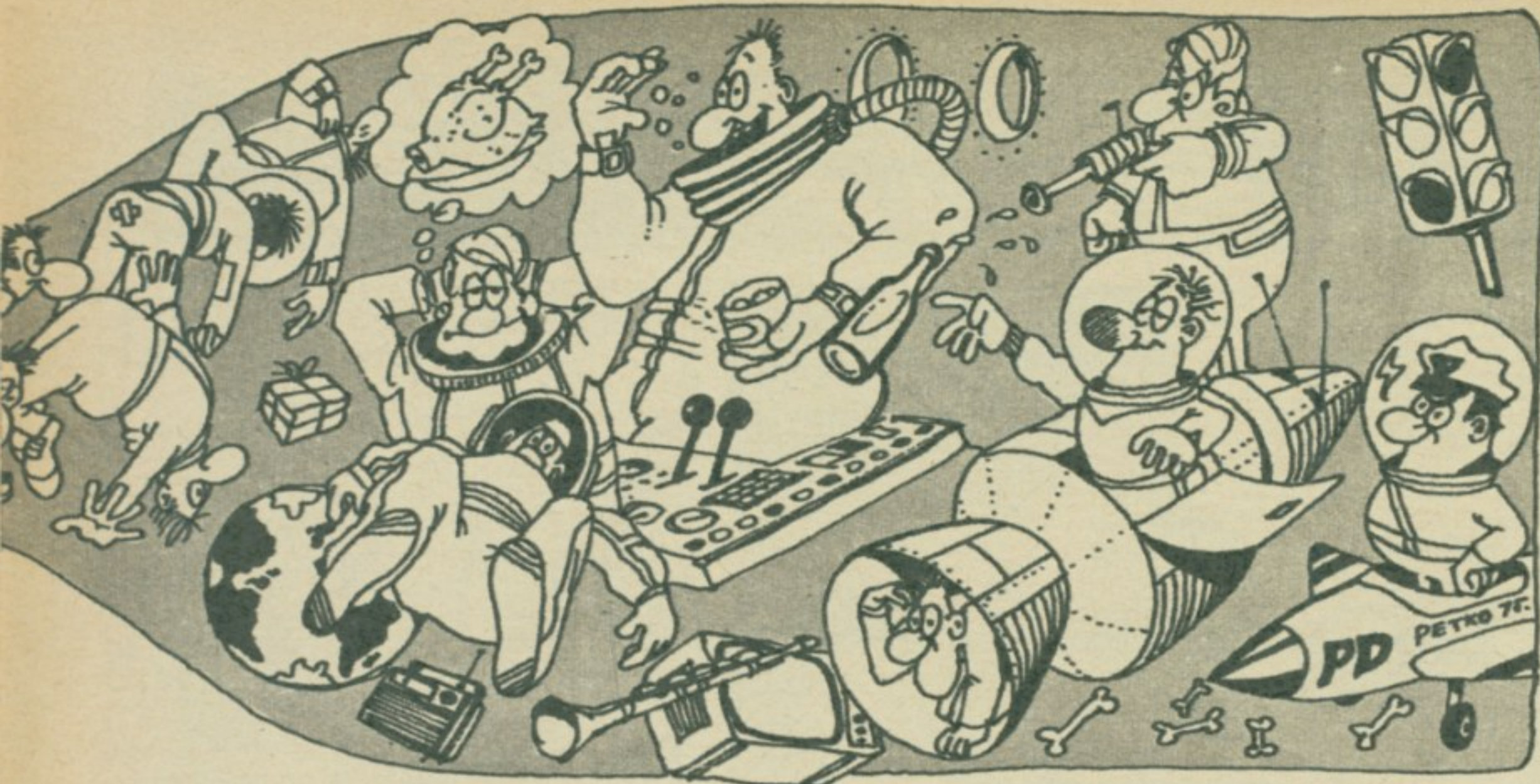
Астронаути у космичком броду не употребљавају ни виљушку ни нож: храну у пилулама или из тубе убацују директно у уста, баш као и хлеб који се за њих пече у коцкицама од свега 4,5 грама!

Свако живо биће, било да трчи, креће се полако или стоји у месту, мора да води рачуна о положају свога тела. Та сила не да ни тренутка мира. Довољно је да се нешто замислимо, и већ смо изгубили равнотежу и — буп — нашли се на земљи.

Готово од оног тренутка кад се зачео живот на нашој планети, још код најпримитивнијих живих бића, појавио се и специјални апарат — орган за равнотежу. То ј био први орган чула којим су се живи организми снабдели и он је до данашњег дана остао неопходан. Ипак, ако се код виших организама догоди да се овај орган поремети, они се врло брзо сналазе и тај недостатак надокнађују. При оријентисању у простору помажу им очи. Међутим, ако и чуло вида откаже, покрети се не могу ускладити.

Занимљиво је да сва жива бића много теже подносе кад се орган за равнотежу поремети само на једној страни тела. Такви поремећаји и много дуже трају.

Орган равнотеже неопходно је потпуно чак и најпримитивнијим организмима. У нашем Јадранском мору има много медуза. Aurellu, то је њено латинско име, лако ћете познати по пихтијастом телу које се љуља крај обале (садржи 95 посто воде!). У величастој лепињи која ле-

но пулсира тешко је приметити знаке живота. Али, пробајте само да је мало гурнете и окренете на страну. Неће проћи више од неколико секунди, а медуза ће заузети свој ранији положај. Целом том сложенем операцијом управљао је орган за равнотежу. Само захваљујући њему медуза је приметила да су је преврнули.

Орган за равнотежу код медузе веома је просте грађе. На ивици клобука налазе се закржљали пипци којих има 16 или 18. То су у ствари мајусне врећице испуњене кречним песком. Под дејством Земљине тежине врећица се увек нагиње у правцу центра Земље. Довољно је да се клобук медузе мало накрене и врећица мора дотаћи специјалне осетљиве длачице које ће овај надражај пренети нервном систему. Одатле одмах стиже наредба да се мишићи скрате и кишобран се враћа у првобитан положај.

КАМЕН У УХУ

Код других животиња као орган за равнотежу служи један мехур чији су зидови покривени осетљивим длачицама. У њему се налази и неколико зрнаца кречног песка, такозвани ушни камен. Земљина тежа увек вуче зрнаца надолу и она тада додирују осетљиве длачице испод њих што је сигуран знак да је тело променило положај. Код бодљикавог греча тешког 21 грам највеће зрно песка тешко је свега 0,033 грама и може да се помери само за 0,07 милиметара. Али, апарату то ништа не смета да ради непогрешиво. На истом су принципу и органи за равнотежу код већине животиња и код човека. Разлика је само у „ушном камену“.

Код кичмењака то су кристали кречне соли који расту заједно с органом за равнотежу (смештеном у средњем уху), али се зато ракови, на пример, о „камену“ морају сами да побригу. Као „ушни камен“ они користе најобичнији песак који сами убацују клештима кроз специјални отвор у мехур. Овај мехур налази се у првом чланку пипака, нарочитих израштаја на глави, поред очију. И

тако, после сваког мењања љуштуре, рак мора поново да гради чуло за равнотежу. Ракови и крабе обављају овај посао вештије од златара!

Ако рака који тек што је напустио љуштuru преместите у суд са потпуно чистом водом и уместо песка убаците ситне опилке гвозђа, њему неће преостати ништа друго него да користи овај материјал. Сада се с не срећним раком могу изводити разна чуда. Ако магнет принесете леђима рака, он ће се наједном изврнути. Разлог за ово чудно понашање може се лако наћи. Под утицајем магнета зрнаца гвозђа уместо да притискују длачице на доњим зидовима мехура, додирују оне на горњим и код рака, који је на ногама, јавља се осећај као да се преврнуо на леђа. Покушавајући да се „исправи“, он ће се наједном наћи у положају који је најмање жеleo — с трбухом навише.

Инсекти који живе у води (буба-шљунак, водена шкорпија) користе „ваздушно зрно песка“ или, простије речено, ваздушни мехур. Орган за равнотежу код њих је тако грађен да кад су у нормалном положају, тај мехур притиска не доњу већ горњу површину пошто је ваздух лакши од течности.

КОМАРАЦ СИГУРНИЈИ ОД АВИОНА

Инсекти који лете имају нарочите органе за равнотежу, тачније инструменте за навигацију који су занимљиви и по томе што раде само док инсекат лети, а иначе, кад седи или иде, потпуно су непотребни. Инсекти, међутим, не реагују на силу Земљине тежине већ на јако ваздушно струјање. Ти авио-навигациони инструменти су или просто длачице или, код двокрилних инсеката, онај други неразвијенији пар крила. Кад инсекат лети, ваздушна струја која протиче поред његовог тела, подиже длачице или крилца. Помоћу њих инсекат непогрешиво одређује лети ли право, да се није накреноу на страну, да се није превисе спустио или нагло убрзао навише.

Водени инсекти користе за „пловидбу“ другачије уређаје. Тако водена шкорпија уз помоћ својих душничких цеви може тачно да одреди притисак воде и примети разлику између оног на предњем и задњем делу тела ако се оно мало нагнуло напред или назад. Само захваљујући томе шкорпија плива тачно у хоризонталу, паралелно с површином воде.

Међутим, постоје на Земљи живи организми код којих научници нису успели да пронађу ни органа за равнотежу нити уређаје који би их замењивали,

још важније, и да их запамте. То им помаже да се оријентишу у простору. Кад се у пролеће после дугог лета враћају у домовину или кад у јесен лете на југ да избегну зиму, оне координате свог пута одређују на основу два елемента: помоћу апсолутне вредности силе Земљине тежине и геомагнетних карактеристика

КАО ЗА ЛУТКЕ

Тежа притиска сва жива бића и на Земљи се од ње нигде не можемо сакрити. Једино у међупланетарном простору, у оном делу космоса који је изван гравитационих сфера планета, можемо збацити тај терет са плећа. Много пре но што ће први човек полетети изван Земљине атмосфере, разни фантасти описали су у десетак књига радостан тренутак кад ће се човек ослободити гравитације. На супрот томе научници су страховали да ће бестежинско стање бити непремостива препрека за поletaње човека у космос. Зато су у васиону прво полетеле Белка и Стрелка, па тек онда Јуриј Гагарин.

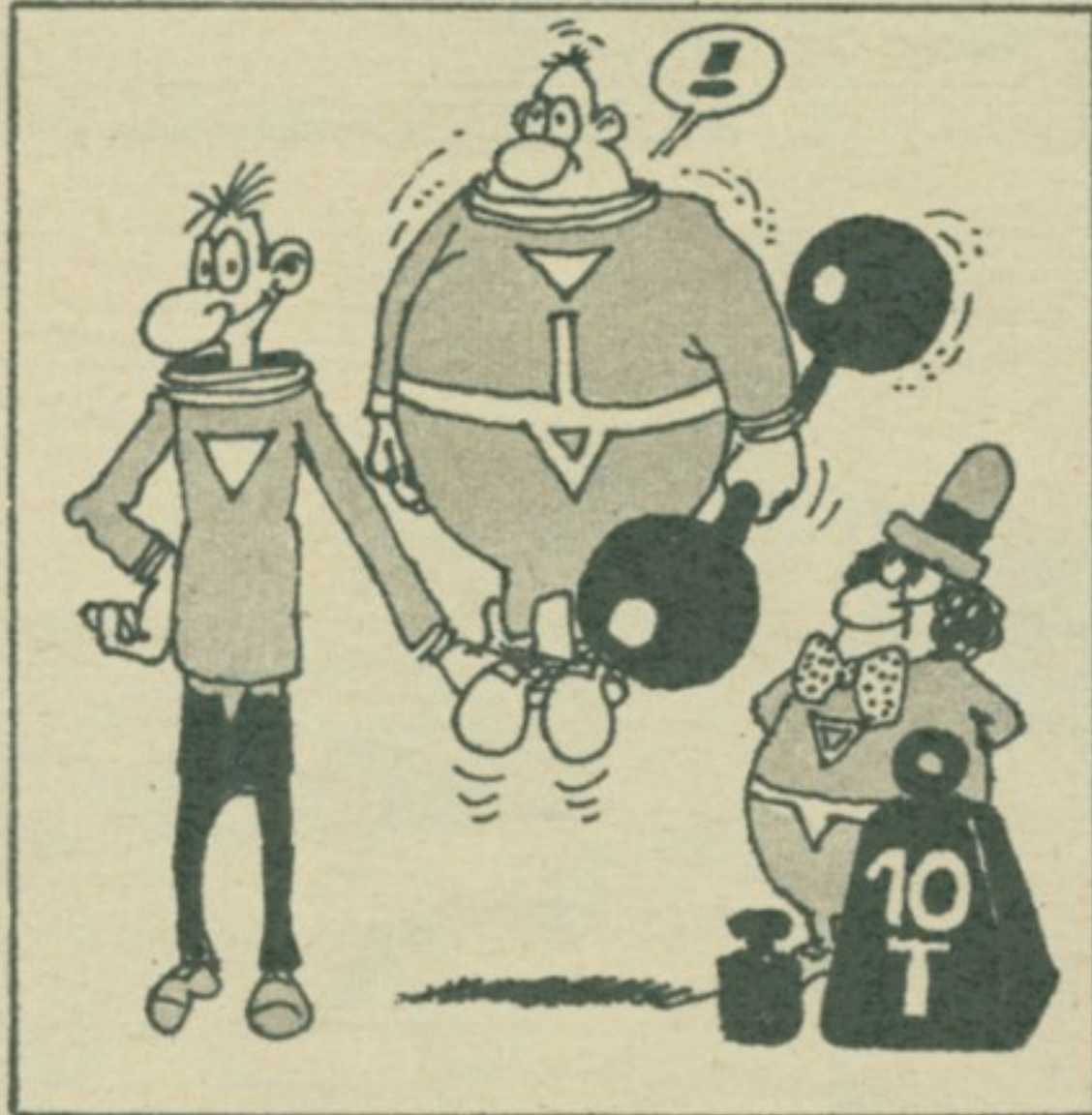
А знате ли какав се хлеб пече за космонауте? То су мали, мали хлебчићи тешки свега 4,5 грама. Као да су их девојчице

Бестежинско стање доводи до другачијег кретања крви. Код човека крвоток је тако подешен да се крв из горњих делова тела, захваљујући својој сопственој тежини, слива према срцу. Природно је зато што се у бестежинском стању она скупља у горњој половини тела, највише у мозгу и плућима. Истина, код истренираних људи рад крвног система се доста брзо прилагођава овом стању. Ипак, при повратку на Земљу, на космонаута поново свом силом наваљује Земљина тежа. На њу је много теже привићи се поново него што је било одвикнути се.

Бестежинско стање може да буде још подмуклије. У току дугих летова количина калцијума у организму смањује се, а он је неопходан за чврстину костију.

Нама кости изгледају тако чврсте и постојане а у ствари оне и те како реагују на сваку измену оптерећења. Кад је терет већи, кост добија најјачу структуру, а тамо где се он смањује све се дешава у обратном смислу. Бестежинско стање и непомичност на којој су космонаути принуђени при дугим путовањима нису за човекији организам ништа мање опасни од повећања силе тежине. Уопште, смањење физичког терета никад за човека не може бити добро. Кад би одрас-

»НАЈДЕБЉИ« НА ЈУПИТЕРУ

Ако на Земљи имате 40 кг, на Сатурну бисте имали 2,5 кг више. На Нептуну ће ваша тежина износити већ 53 кг, на Урану 55 кг, а на Јупитеру, који је највећа планета Сунчевог система, достићи ће те 102 кг! Скокнимо брзо на неку погоднију планету, рецимо на Венеру. Тамо бисте били тешки непуних 36 кг. На Марсу и Меркуру „свршали“ бисте на свега око 15,5 кг, а на Месецу — ваших земаљских 40 кг износило би 6 кг и 700 грама. Али, како се овде и свему другом смањује тежина за шест пута, могли бисте као од шале да подигнете тегове од 100 кг. На Месецу ћете моћи да правите велике скокове и лебдите готово као у бестежинском стању зато што ће сила која вас привлачи Месецу бити готово седам пута слабија него на Земљи.

ли, па ипак, и они умеју да одреде, и то врло тачно, правац према центру Земље. Како они то постижу.

Сила Земљине тежине није у свим областима наше планете једнака. Она је јача тамо где је густина Земљине коре већа и у равнинама јер су оне ближе центру Земље. Сила тежине смањује се што се више приближавамо екватору. Та разлика је веома мала: сила тежине на половима разликује се од оне у области полутара за свега пола процента или другачије речено — тежина неког тела на полу већа је за око 0,5 одсто од његове тежине на екватору. Па ипак, научници сматрају да птице на неки начин успевају да осете ове разлике и, што је

спремале за своје лутке. Па ипак, нису у питању никакви хирови космонаута. У космичком броду, на име, не сме се хлеб ни режати нити је дозвољено од њега откидати комадиће јер би мрве остале да лебде у ваздуху и могле астронаутима да причине море непријатности, рецимо ако им при удисању улете у плућа.

НИШТА БЕЗ ТЕРЕТА

Али, све то није тако страшно. Много је опаснији утицај који бестежинско стање има на људски организам. Изгледа да смо ми на тај терет толико навикли да се без њега не можемо снаћи.

лог и здравог човека ставили у кревет да лежи 10 до 15 недеља и забранили му да чини било какве покрете, после завршетка овог необичног експеримента он би морао поново да учи да хода и да вежба своје мишиће пре но што би могао чврсто да стане на своје ноге.

Од првог до последњег дана свог живота човек је под теретом Земљине тежине. Али, где чуда. Чим успе да се макар мало ослободи те тежине, његов организам почиње да слаби и копни. Своју снагу и здравље ми црпемо управо у тој неравноправној борби. Значи, баш нам Земљина тежа помаже да будемо јачи, издржљивији и да се супротстављамо разним тешкоћама.

Don
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

АУТОМОБИЛ ЗА РЕЛИ ТАКМИЧЕЊА

ЕРГЕЛА У МОТОРУ

ИАКО СУ МУ СВИ ПРОРИЦАЛИ НЕУСПЕХ НА ТРКАМА, »СТРАТОС«
НИЖЕ ПОБЕДЕ ШИРОМ ЕВРОПЕ.

Први пут приказан на Салону аутомобила у Торину 1972. године, „Стратос“ је изазвао различите коментаре стручњака. Већина га је, ипак, обасула критикама. Сматрали су да није ни леп ни добро обликован за рели такмичења, да је много тежак, споља гломазан а изнутра скупчен. Пронашли су му и низ техничких недостатака. Једном речи, отписали су га још на старту. Али његови творци из „Ланче“ нису клонули духом. Непрекидно су га усавршавали и најзад створили аутомобил који је побеђивао тако рећи на свим рели такмичењима у Европи. Покуде конкурената, нарочито Француза, показале су се као — чиста завист.

ХВАЛЕ ГА И КУДЕ

Мотор „Стратоса“ који је први пут учествовао у трци Тур д Корс 1972. године имао је запремину 2418 кубних метара и 6 цилиндара распоређених у облику латиничног слова „V“. Оба блока, са по 3 цилиндра, заклапала су међу собом угао од 65 степени. Проврх цилиндра износио је 92,5 мм а ход клипа био је изузетно кратак — само 60 мм.

Показало се, међутим, да овај мотор са два вентила по цилиндру развија сувише малу снагу за рели такмичења. Располагао је, напимер, са 190 КС ДИН при 7000 обртаја у минути, па је стога „исфризиран“ да би постигао 245 КС ДИН при 7800 обртаја у минути и с обртним моментом од 25,4 кгм ДИН при 6000 о/мин.

Али тек када се појавио мотор са по 4 вентила на сваком цилиндру, „Стратос“ је показао шта све може да извуче рели возач из оваквог аутомобила. Нови мотор имао је 280 КС при 8500 о/мин и обртни момент од 26 кгм ДИН при 6500 о/мин, па је „Ланчин“ тим добио аутомобил који је могао да се мери с конкурентима на стази. Али права „бомба“ била је последња верзија „Стратоса“ која је имала мотор с компресором: 374 КС ДИН и 36

кгм ДИН при истом броју обртаја.

Тако је „Стратос“ почео да ниже победе широм Европе. И док га Французи и даље сматрају неуспелим рели возилом, иако резултати на такмичењима говоре супротно, Италијани величају особине „Стратоса“. Они тврде да је изванредан не само за релије већ исто тако и за кружне трке, као и трке на специјалним стазама.

ГУМЕ ПО ИЗБОРУ

Блок „Стратосовог“ мотора изливен је од гвожђа, а глава од легуре алуминијума. Радилица има само 4 лежишта док се у свакој глави мотора налазе по две брегасте осовине на ланчани пренос.

Три Вебер карбуратора са двоструким грлом од 44 мм из 2 резервоара по

80 литара напајају горивом овај мотор који има електронско паљење. Мењач је познат, „Ланчин“, са пет степени преноса и ходом уназад, док је диференцијал типа ЗФ.

Вешање предњег трапа је трансверзално са спиралним опругама и телескопским хидрауличним амортизерима двосмерног дејства. На предњем трапу налази се и попречна стабилизациона шипка. Вешање задњих точкова је независно, са Мак Ферсоновим „ногама“, спиралним опругама и телескопским амортизерима.

Зависно од намене, „Стратос“ користи наплатке разних ширина: напред од 7,5 или 9 инча x 15, назад од 7,5, 9 и 12 инча x 15. Због тога су и гуме различитих димензија, предње од 165 x 15 до 205 x 15, а задње од 185 до 275 x 15. Другим речима, за рели такмичења на овај аутомобил се монтирају гуме једне ши-

рине, за трке на писти друге и слично.

СПОЉА ЛЕП — ИЗНУТРА РУЖАН

Италијани, најбољи стилисти на свету кад је реч о каросеријама, сматрају да је „Стратос“ споља чак врло леп аутомобил, али да унутрашња опрема и изглед не одговарају стројим естетским захтевима. Не допада им се, на пример, што је доњи део бочних прозора прилично висок, што може возачу већма да смета — јер вози у полулежећем ставу. На тркама је бочна видљивост веома значајна јер од унутрашњег рама прозора до најистуреније тачке на боку возила има равно 28 сантиметара. Толико је, напимер, „дебео“ овај аутомобил и возач мора строго о томе да води рачуна кад претиче друго возило.

Али, зато је видљивост

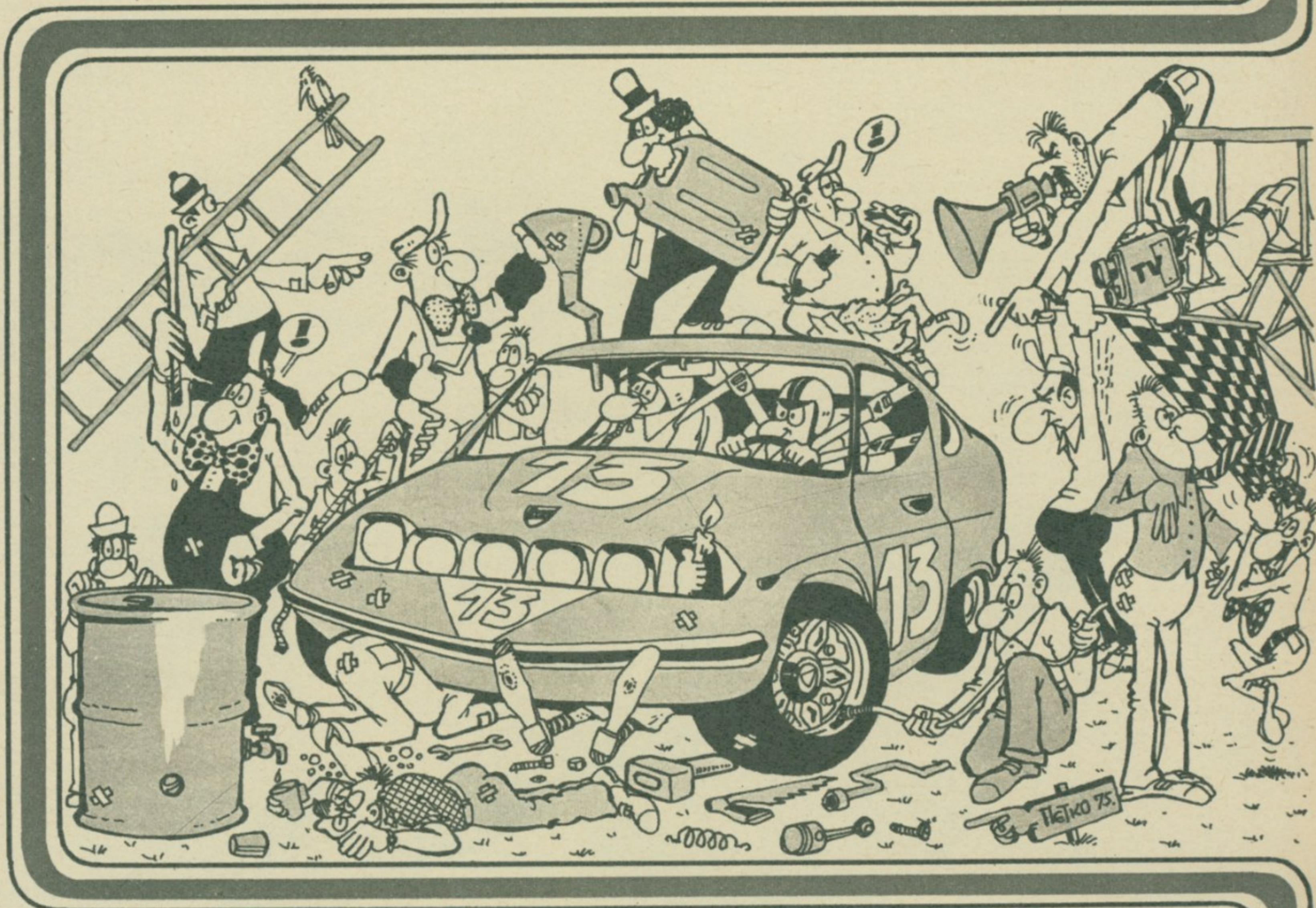
у правцу кретања возила изванредна. Плашт мотора је тако нагнут да возач види друм на 2,5 метара пред „Стратосом“.

Свака коњска снага коју има у мотору оптерећена је само са 5 кг тежине, што омогућава возилу постизање изванредних убрзања. На пример, у војњи убрзава са 80 на 100 км за 1 секунду и 7 десетинки, а са 80 на 120 км само за 3 секунде и 4 десетинке.

Мотор је тако еластичан да се може возити 30 км на час у петом степеноу преноса. За рели аутомобиле са мотором 2,5 литара запремине мало троши: при брзини од 90 км на час 10,9 литара, а 12,2 литара бензина при брзини од 120 км на час. Максимална брзина измерена на тесту износи 226 км на час.

Цена је, наравно, астрономска — 394.000 динара, без царине.

О. В.

LANCIA HF

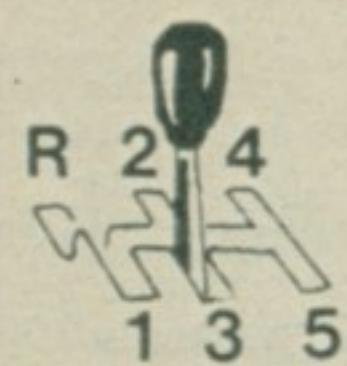
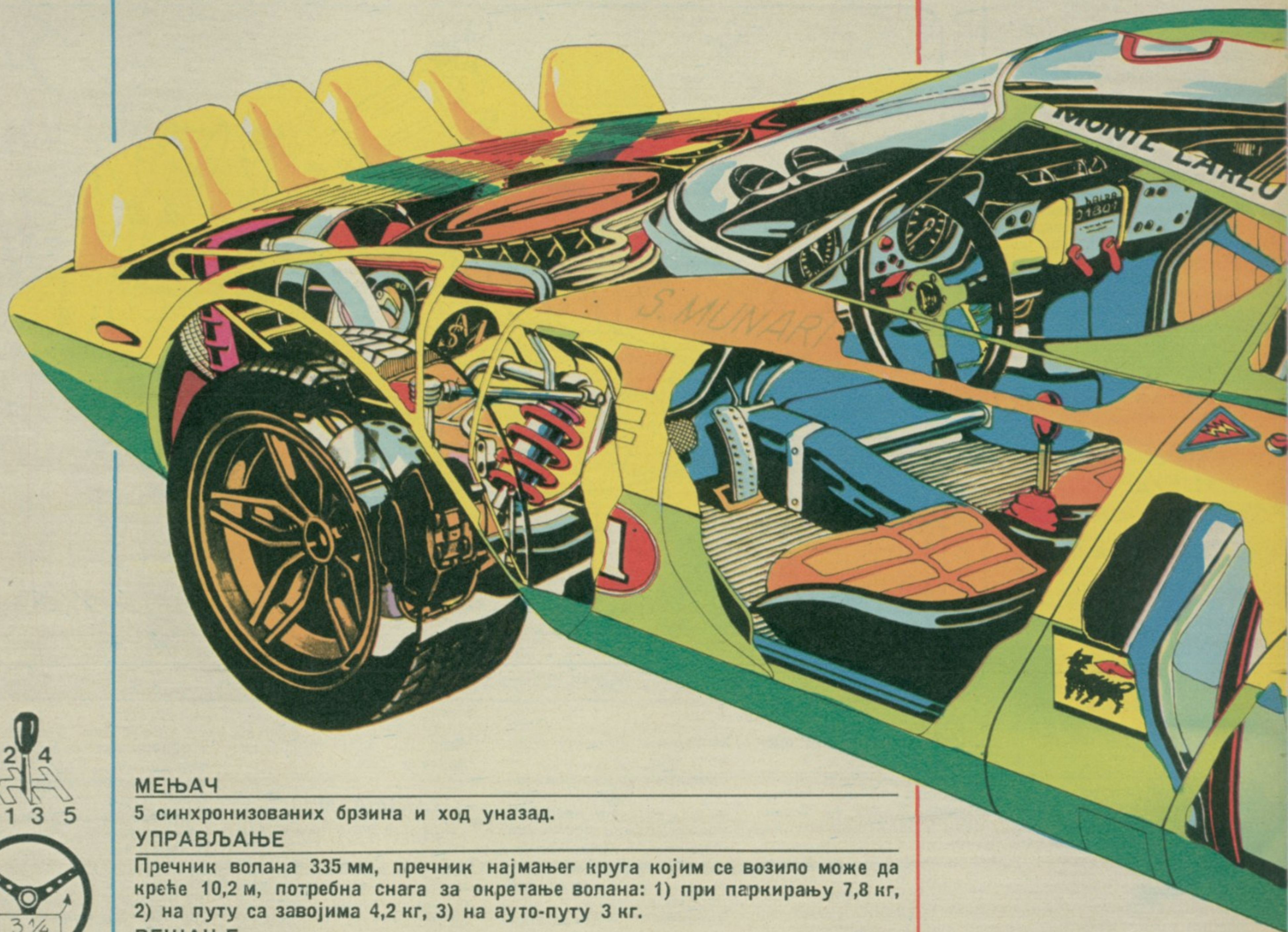
СТРАТОС

СТРАТОС ВЕЛИ

ЛИЧНА КАРТА

МОТОР

6 цилиндара у облику „V“ под углом од 65°, проврт и ход клипа 92,5 мм x 60 мм, запремина 2418 цм³, степен компресије 9:1, развија 280 КС ДИН при 8500 обртаја у минути, обртни моменат 36 кгм при 6500 обртаја у минути.

МЕЊАЧ

5 синхронизованих брзина и ход уназад.

УПРАВЉАЊЕ

Пречник волана 335 мм, пречник најмањег круга којим се возило може да креће 10,2 м, потребна снага за окретање волана: 1) при паркирању 7,8 кг, 2) на путу са завојима 4,2 кг, 3) на ауто-путу 3 кг.

ВЕШАЊЕ

Предње: трансферзално, спиралне опруге еластичне на сабијање 52 мм/100 кг, број осцилација у минути 100. Задње: Мак Ферсон типа, спиралне опруге еластичне на сабијање 37 мм/100 кг.

КОЧНИЦЕ

Диск на сва четири точка, двоструки систем кочења, нема серво-уређај, ефикасност хладних 102% и загрејаних кочница 99%. Притисак на папучицу кочнице 58 и 62 кг, ефикасност ручне кочнице 20% при брзини од 50 км на час.

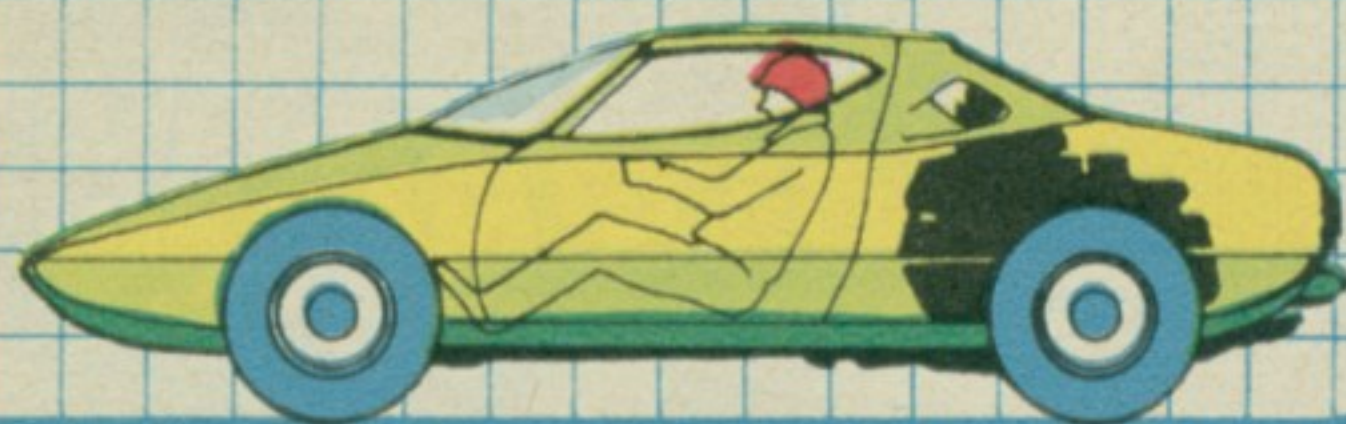
ГУМЕ

Од 165 до 275 x 15, притисак у предњим гумама 2,1, у задњим 2,3.

ОПШТЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

Тежина возила 890 кг, дужина возила 371 цм, ширина 181 цм, висина 111 цм.

ЧАНСТВЕНИ

0 1 2 3 4m

ПЛАСМАН »СТРАТОСА« НА ТРКАМА

1973.	Тур д Франс	1. место	Мунари—Манучи
	Тарга Флорио	2. "	Мунари—Манучи
	Рели Фајерстоун	1. "	Мунари—Манучи
	Тур д л'Есн	1. "	Андрие—„Биш“
1974.	24 часа Шамонија	2. "	Мунари—Андрие
	Зимски рели	1. "	Андрие—„Биш“
	Рели ди Сицилија	1. "	Балестриери—Маига
	Ронде дела Бираља	1. "	Андрие—„Биш“
	Рели 4 покрајине	1. "	Мунари—Манучи
		2. "	Балестриери—Маига
	Париз — Сен Рафаел	1. "	„Кристин“—„Биш“
	Тарга Флорио	1. "	Балестриери—Ларус
	Тур д Франс	3. "	Андрие—„Биш“
	Рели ди Сан Ремо	1. "	Мунари—Манучи
	Биро д'Италија	1. "	Андрие—„Биш“
	Ридо Лајкс	1. "	Мунари—Манучи
	Р.А.Ц. Рели	3. "	Мунари—Содано
	Тур д Корс	1. "	Андрие—„Биш“
1975.	Рели ди Монте Карло	1. "	Мунари—Манучи
	Шведски рели	1. "	Валдегард—Торцелиус

ХИТ СТРАНА

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

КОЛИКО ПОЗНАЈЕТЕ
ДОМАЋУ ЗАБАВНУ
МУЗИКУ?

- Знате ли ко је написао речи за песму „Лаку ноћ, Катарина“?
а) Иван Глишић
б) Маја Перфиљева
ц) Перо Зубац
- На чије је стихове група ЗАЈЕДНО компоновала песму „Горо моја“?
а) Милана Ракића
б) Алексе Шантића
ц) Симе Пандуровића
- Група СМАК има ??? чланова:
а) три
б) шест
ц) пет
- Једна наша певачица пева композицију групе ЈУРАЈА ХИП „Лак живот“ Знате ли која?
а) Елда Вилер
б) Дитка Хаберл
ц) Ева Сршен
- Да ли су сарајевски ИНДЕКСИ снимили лонг-плеј плочу:
а) јесу
б) нису

ОДГОВОРИ:

1. Речи за песму „Лаку ноћ, Катарина“ написао је Иван Глишић. 2. На стихове Алексе Шантића група ЗАЈЕДНО компоновала песму „Горо моја“. 3. Група СМАК има пет чланова. 4. Песму „Лак живот“ пева Дитка Хаберл. 5. Сарајевски ИНДЕКСИ снимили лонг-плеј плочу.

THIS TOWN AIN'T BIG
ENOUGH FOR BOTH OF US

(ОВАЈ ГРАД НИЈЕ
ДОВОЉНО ВЕЛИК ЗА НАС
ОБОЈЕ)

Музика и текст: Ron Meal
(Рон Мел)
Изводе: SPARKS

Zoo time is she and you time
the mammalas are your
favorite type,
you'd better want her tonight
Heart beat increasing heart
beat
you hear the thunder of
stampeding rhinos
elephants and tacky tigers big
enough for both of us
This town ain't me who's
gonna leave
And it ain't me who's gonna
leave
Flaying domestic flying
and when the stewardess is
near
do not show any fear
Heart beat increasing heart
beat
you are a khaki coloured
bombardier
it's Hiroshima that you're
nearing
This town ain't big enough for
both of us
Ant it ain't me who's gonna
leave
Daily except for Sunday you
dawdle
into the cafe where you meet
her each day
Heart beat increasing heart
beat as
twenty cannibals have hold
of you
they need their protein just
like you do
This town ain't big enough for
both of us.

СПАРКС

Група СПАРКС, која је прошле године својом свежином уздрмала британску рок-сцену, готово да нема ни тренутка одмора. Честа снимања, позиви за гостовање и концерти, показују да су СПАРКСИ у жижи интересовања код свих поклоника забавне музике. Ова америчка група, за коју се пре може рећи да је стварно енглеска јер све што је постигла постигла је у Европи, одликује се чудним звуком за који многи с правом тврде да се не може упоредити ни са чим што се до данас у рок-музици могло чути.

Ипак, за ову групу до пре две године није се ни знало. Браћа Ron и Russell Meal (Рон и Расл Мел) са четворицом пријатеља свирали су дуго по јевтиним локалитетима у Лос Анђелесу а онда су одлучили да окушају срећу у Европи. Подшпишали су своје претерано дугачке косе и браде а одрпано одело заменили уредним, тако да сада Рон, иначе шеф састава, изгледом, одевањем, зализаном косом и брковима неодржано подсећа на Чарли Чаплина из времена немих филмова. Родитељима малолетника, њихове најверније публике, овакав изглед чланова групе одговара, тако да сво-

јој деци уопште не бране да посећују концерте ових узорних младих. Поред ове промене у изгледу, који их је у самом почетку одвојио од стила који је владао код енглеских група, браћа Мел — о-коснице састава СПАРКС — такође су одлучили да звук и фалсетно Раселово певање морају бити другачији од онога што су публици нудили други састави. Не копирајући никога, комбинујући класичну музику са роком, уз необичне текстове, СПАРКСИ су постигли оно што су желели: да буду свежи и оригинални.

У међувремену групу је напустио соло гитариста Адријен Фишер, кога нико није заменио тако да данас у саставу СПАРКСА поред браће Мел, оргуљаша Рона и певача Расела, наступају још и други: гитариста Томи Вајт, басиста Јан Хемптон и бубњар и солиста на ударачкама Динк Дајмон. Њихове плоче могу се данас наћи и код нас у продаји. Њихова најзначајнија остварења су први албум „Kimono my House“ и „Пропаганда“ као и синглови This Town Ain't Big Enough for Both of Us (Овај град није довољно велик за нас обоје) и „Never Turn Your Back on Mother Earth“ (Никад не окрени леђа мајци земљи).

СЛОБОДНО ПИТАЈТЕ

Обавештавамо све наше читаоце — сараднике рубрике СЛОБОДНО ПИТАЈТЕ да због великог броја примљених писама нисмо у могућности да на свако писмо одмах и одговоримо. Зато молимо за мало стрпљења.

Молим вас да ме упутите коме да се обратим да бих добио партитуру са овогодишњег Опатијског фестивала забавне музике.

Георги Југов
Титов Велес

Ноте свих композиција можете наћи у специјалном каталогу који се продаје по киосцима. Ако га у свом месту не нађете обратите се директно Концертној пословници „Мозаик“ у Опатији.

* * *

Желим да знам како су се звали чланови некад популарне групе BIRDS (Птице)?

Жељко Сабо
Суботица

Група је основана 1964. године у Лос Анђелесу а први чланови били су: Мајк Кларк, бубњар; Дејвид Крозби, певач и гитариста; Крис Хилман, басиста и Роџер МекГвин, гитариста и вокални солиста. Група се распала почетком 1973. године.

-л.р

Молим вас да ми одговорите кад је одржан концерт за Бангладеш и ко је све учествовао.

Биљана Павић
Смедеревска Паланка

Концерт је одржан 1. августа 1971. године уз учешће Ревии Шаукара, познатог индијског гитаристе, Џорџа Харисона, Ерика Клептона, Боба Дилана, Лион Расела, Ринга Стара и других. Одржана су у ствари два концерта у Медисон Сквер Гардену уз присуство 40.000 слушалаца. Сав приход био је намењен пострадалима у Бангладешу.

* * *

Волео бих да знам где је рођен Хозе Фелисијано и колико има година.

Винко Иванковић
Крапина

Хозе Фелисијано рођен је пре три десет година у Порторику у месту Ларез. Као дечак прешао је са родитељима у Њујорк где и данас живи.

Мирослав Хагер

О младом београдском композитору и певачу Мирославу Хагеру до сада су се могле чути само речи похвале. Мада је снимио тек једну плочу, овај млад, музички образован, успео је да на себе скрене пажњу. Иако има већ неколико понуда за снимање, Мирослав Хагер, по природи скроман, не размисља о сталном музичком опредељењу јер жели да што пре дипломира на Грађевинском факултету у Београду. Рођен је 25. маја 1950. године у Београду где је са одличним успехом завршио средњу шко-

лу. Упоредо са редовном школом Хагер похађа и музичку, коју такође са успехом завршава на од-

секу за клавир. Желећи да се још више усаврши похађа наставу соло-певања. Пре отприлике шест година, свирајући гитару са друговима, почиње и да компоњује, тако да се данас може похвалити са преко 100 сопствених композиција.

Примамљиве понуде за наступе ниједног тренутка нису поколебале младог Хагера. Жеља да заврши факултет и постане инжењер ускоро ће се остварити. Чим добије диплому Мирослав Хагер ће моћи да много више времена посвети музици. Верујући у његове способности надамо се да његова прва сингл-плоча са композицијама „Еци, пеци, пеци“ и „Мој прозор“ снимљена за Радио-телевизију Љубљана, неће остати и једина.

РОН И РАСА МЕЛ

ПОЛЪТНИНИ
ЗАБАВНИК

НА ПЛОЧАМА "ЈУГОТОН"

ФАНТАС-
ТИЧНА

ПРИЧА

РАТКО ЈАНКОВИЋ

Под пластичном шатром тискала се радознала свестина. Хиљаде бледих, испијених људи тражило је заборав у прастарим вештинама прохујалог времена. Предавали су се звуку далеких заборављених значења, усклика и вештина. Време се враћало уназад, сањарили су отворених очију, посматрали, чудили се, плашили за извијена тела високо под сводом куполе.

— Поштовани посетиоци, сада је на програму јунакиња свих меријана и паралела наше планете — Соња!

У тесно припијеном трикоу, са косом забаченом уназад, истрчала је витка девојка и грациозним кораком пришла трапезу. Музика је трештала, трубе су високим тоновима најављивале почетак. Светиљке су се гасиле и рефлектор је обасјао девојчино тело које је клизило сводовима шатре. Са залеђеним осмехом на уснама покушавала је да покаже лакоћу и уживање у опасности. Уски круг светлости је пратио тело.

— Даме и господо, први пут пред вама, Соња без заштитне мреже изводи оно што људи слабијих живаца не треба да гледају — петљу смрти!

Несрећа

Туш је пригушио речи спикера. Соња је била високо изнад глава. У гробној тишини покушавала је да се концентрише. Када је направила први корак, смело гледајући у бездан, уже је пукло. Падала је у арену као камен. На лицу јој је још лебдео осмех. За неколико тренутака све је било готово. Лежала је на песковитом тлу, укочена и непокретна. У публици је настало комешање, жене су вршишале а мушкарци окретали главу.

— Соњаааа! — из побочног улаза истрчала је сподоба обучена у рите, јаркоцрвеног носа. Грабио је ситним корацима, згрчена, унезверена лица. Људи су збуњено гледали. Да то није опет неки трик? Да, сигурно је илузија! Зашто би иначе управа пуштала кепеца у арену! Он је уз дивље крике трчао ка непомићном телу.

— Соњааа! — приближио се неколико корака и стао. Широком огртачем покрио је очи. — Зар и ти Соња! Они су ме преварили, мене увек преваре!

Мали човек дограбио је шиљати комад разбијеног трапеза. Бацио се на под и снажним замасима ударао је по очима, устима, телу. Иза завесе је истрчало неколико редара и ухватило кепеца.

— Шта радиш, несрећниче? Склоните га! — чуло се из публике.

28 — Зашто ми нико није рекао? Мрзим вас, убићу вас, убићу вас!

— ОНА ЈЕ БИЛА
МАШИНА,
ОНА НИКАД НИЈЕ
ЖИВЕЛА, ВИ СТЕ
МЕ ЛАГАЛИ — ВИ-
КАО ЈЕ ИЗБЕЗУМ-
ЉЕНО КЕПЕЦ
УДАРАЈУЋИ
ПО ЛУТКИ.

— Смири се, Августино, баци то дрво, уништићеш је!

— Држите га чврсто, немојте га повредити! — чуло се иза завесе. Августино је и даље гледао остатке тела на поду.

— Зашто ми нико није рекао да је Соња робот? То је била машина, она је била машина, она никада није живела, ви сте ме лагали!

— Даме и господо, нема разлога за узбуну. Молим вас, останите на својим местима. Мала незгода се догодила нашем роботу. Али, настављамо са програмом. На реду су љупке укротитељке лавова — сестре близнакиње, Ани и Палома Елмер...

Августино је седео у свлачионици и грубим црвеним сунђером отирао лице. До њега су допирали уздаси и плесак расположене гомили. У руци је држао мали метални проводник из Соњиног тела. Можда је служио за осмех или снај топли глас који је увек имао речи утехе за њега. Соња је била његова заштита од подсмеха, тешила га у најтежим тренуцима, борила се за њега. Он јој се, за узврат, исповедао, отварао најскривеније кутове душе. Схватио је да је све обмана, вешто смишљена замка. Преко ње су га контролисали, пратили, смејали му се... Она га је одвраћала од операције

АВГУСТИНО, ЧОВЕК ЗА З

заштитне жлезде, док време није прошло. Био је осуђен да остане вечити кепец. Говорила му је да јој се такав допада, да је тако природа хтела. И он је послушао.

Реч „природа“ у њему затрепери новим сјајем, новом светлошћу. Шта је у ствари он, циркузан, кепец за подсмех, знао о природи? Ништа. Зар немају права и други на њу сем високоумних доктора наука? Увек се понављала та реч у дневним извештајима, преко огромног екрана постављеног у сали за ручавање: природа је побеђена — освојен Сатурн. Често је гледао спржена прострства око лансирних лампи. Циновске ракете су уз блесак хитале у небо носећи у утроби освајаче и уништитеље. Нико није помишљао на спржену, спечену земљу, на густе облаке дима који су висили над градовима као црне, непрозирне крпе. Августино није тражио победу над природом, желео је да ужива у њој. Њега нису интересовале протуберанце и короне на Сунцу. Он је волео његову блештаву куглу у подне или јаркоцрвени залазак. Често је по завршеној представи или рано ујутру, у тренутку заборава, хитао да види смирај или рађање сунца. Али, бледа, жућкаста светлост једва је пробијала праменове тмине.

— Августино! — трже га глас. — Тражи те управник.

— Може ли мало касније, не могу сада.

— Каже да је хитно, пожуре!

Казна

Лагано је устао, погледао у огледалу лице на коме је још било трагова боје, намерно прешао сунђером преко њих и кренуо узаним ходником у управникову канцеларију.

— Како да протумачим ваш данашњи испад? Да ли сте свесни да сте довели у питање углед труппе?

— Соња... мислио сам да је била мој пријатељ. Ја сам...

— Управо то ме интересује. Да ли сте имали озбиљнијег разлога да већ прилично оштећеног робота потпуно уништите? Веома ћемо је тешко оспособити за следећи наступ.

— Па, ја... Не.

— Схватате да је ово дисциплински прекршај. Дневна количина кисеоника биће вам редукована — четрдесет и осам часова. Хвала.

— До виђења, управниче.

Четрдесет и осам часова. Уба-
чиваће му ваздух директно из
атмосфере. Можда ће га пропу-
стити кроз филтер да и чађ не
улази у собу. Можда.

Сати су споро одмицали, време
као да је стало у изби кепеца
Августина. Изгледало му је да
дуги, посни сати немају краја, гру-
ди су му пуцале без ваздуха. Зу-
рио је у отворе на зиду али из
њих није излазио ни дашак спа-
соносног гаса. Храну су му да-
вали једном дневно. Лепљива,
пихтијаста, синтетичка мешавина.

Имала је неки мирис. Рекли су:
мирис јагоде. Он је веровао — ја-
годе никада није видео. Научио
је нешто о вештачким воћњаци-
ма, лејама које бујају под вештач-
ким сунцем. Новине су биле пуне
дивних фотографија чудних би-
љака које никада није држао у
руци. Говорили су: звездани тре-
нутак човечанства — освојен је
Сунчев систем. Он их је мрзео.
Зар немају право на живот и они
који нису научници, летачи, но-
ватори? Зар звездани тренутак не-
ма бар мали трачак светлости за
једног кепеца? Говорили су: чове-
чанство ће се ширити по нашој
галаксији. Он није тачно знао ко-
лика је наша галаксија али је био
сигуран да никада неће на њега
доћи ред да оде са Земље. Отићи
ће они други да замраче Сунце,
убију биљке, униште животиње —
у славу напретка људске расе.

Шта је остало од живота кепе-
цу Августину, најсмешнијем чо-
веку Соларног система? Чак му
је и пријатељство било лажно.
Цео живот је провео под шатром.
Излазио је за кратко, да би после
неколико тренутака утрчао прља-
вог, умазаног лица.

Понекад га је управник водио
са собом на заказивање какве
представе — као рекламу. То су
били ретки тренуци када је до-
бијао ручну гарнитуру компримо-
ваног ваздуха. Из куполе возила
видео је само бетонске фасаде, без
прозора. То је било све. Чове-

Поред њега, на поду, била је леп-
љива црвена каша. Говорили су:
са укусом јагода.

Откључали су врата собе. Иза-
шао је у салу за ручавање. Го-
мила је гледала екран на зиду.
Узбуђени глас је говорио да је
удруженим напором Светске фе-
дерације за истраживање васио-
не постигнуто изванредно откриће
— пренос материје у облику тала-
са и њено довођење у првобитно
стање. А то је значило — чуо је —
да су путовања кроз свемир мо-
гућа брзином простирања таласа
енергије, брзином светлости.

Сусрећ

Стајао је иза окупљене гомиле
и слушао. Био је сувише мали
да би видео екран.

— Дуго те није било, Августино,
где си до сада? — чуо је за собом.
Окрету се и погледао. Пред њим
је стајала Соња.

Лице му се издужило у болну
гримасу. Сузе су грунуле из мод-
рих очију кепеца.

— Управниче, ви сте животиња!
— викну.

Соња га је погледала, учинило
му се да су јој очи јаче блес-
нуле. Развукла је презриво уста,
окренула се и отишла.

Суморни дани су се вукли. Би-
ла је јесен. Млазеви прљаве во-
де ударили су у сводове. Сектор
за информације непрекидно је
слао обавештења о новим дости-
гнућима на пољу преноса мате-
рије. Очигледно се спремао нешто
велико.

Једне вечери, док су по завр-
шеној представи седели у сали
и тихо разговарали, са екрана за-
пљуснуше речи:

— Експерименти од којих се
много очекује ушли су у завршну
фазу. Истраживачки центар тра-
жи добровољце за пут на планету
Андрину.

Убрзо је спикер саопштио да
због огромне количине енергије
која је потребна при преносу мате-
рије предност имају особе мале
тежине.

Августино је стајао не дишући.
Погледао је по соби. Вест никога
није заинтересовала. Никога сем
кепеца Августина.

У жижи трансмитора, згрчено
лице, мала човечја прилика је
очекивала.

— 70, 69, 67, 66, 65...

Лагано је затворио очи замиш-
љајући непознато. После дугих
вежби био је спреман. Људи су
о њему говорили, дивили му се,
примао је писма. Постао је хе-
рој.

— 46, 45, 44, 43...

Рекли су да од њега зависи бу-
дућност човечанства. Требало је
да по повратку поднесе извештај
о могућности насељавања плане-
те Андрине.

— 4, 3, 2, 1, 0...

Обојени тренутак блеска уву-
као га је у себе и избацио као
вртлог помамне бујице. Стајао је
на зеленој ливади планете Андро-
не. Ваздух је био прозиран и мек,
миришао је травом, пролећем и
свежином. Потрчао је низ поље
до бистрог потока који је жубо-
рио. Загњурио је главу у воду
и халаљиво гутао кристалну теч-
ност. Изненада усхићење замагли
сећање, реч, име:

— Соња...

Потрчао је назад. Дошао је до
оклопа трансмитора, који је тре-
бало да га врати на Земљу, ски-
нуо заштитни поклопац и ногом
разбио осетљиви механизам.

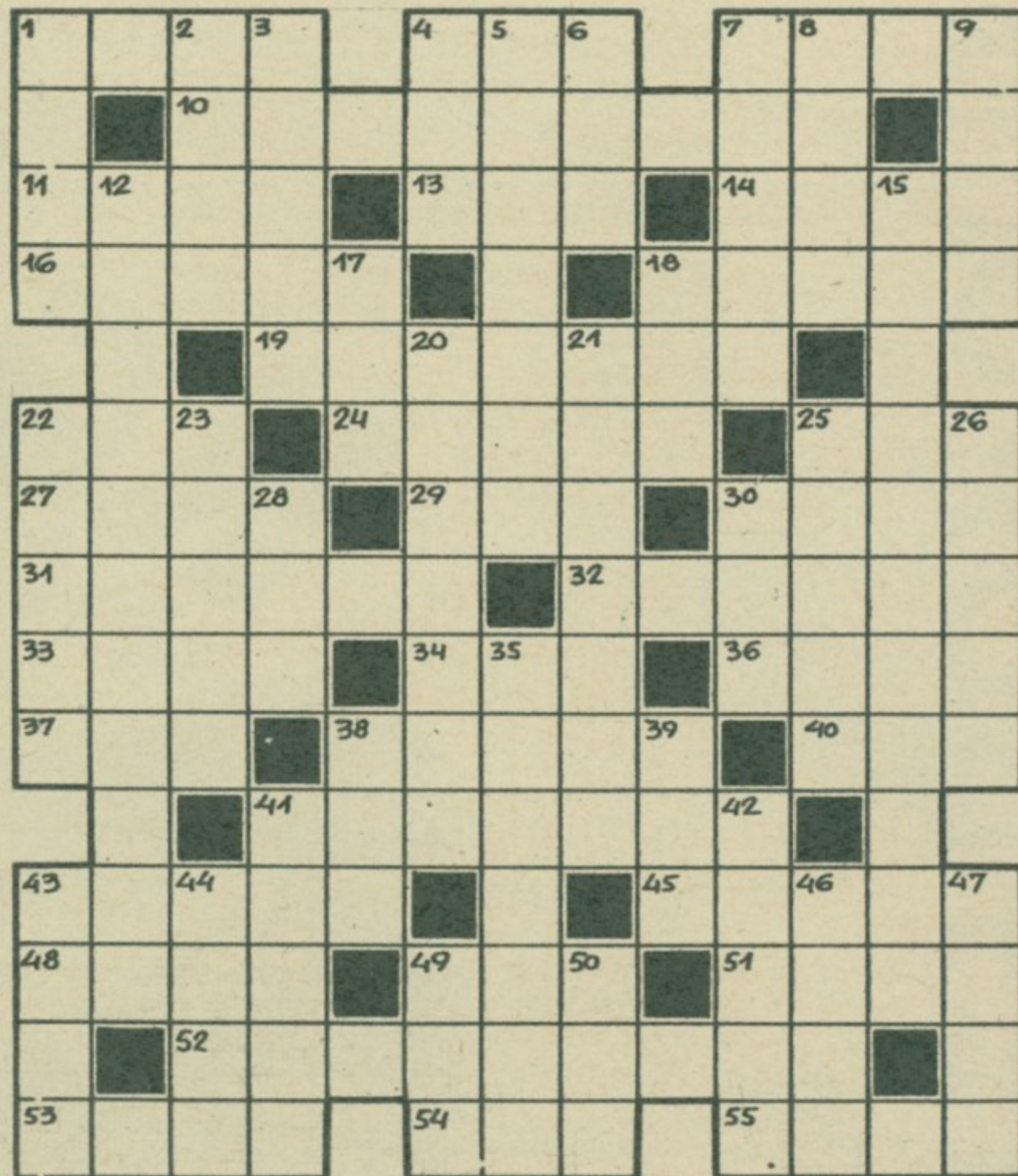
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) комедија Марина Држића, 4) спис, 7) батина, мотка, 10) ре-
публика у Средњој Америци, 11) омотач, 13) марка францу-
ског аутомобила, 14) птица грабљивица, 16) врста морског
рака, 18) стипса, 19) потрешитица, 22) онажан, 24) чета (вој.),
25) скраћеница за страницу, 27) главни град Гане, 29) гле,
30) набор, 31) хемијски елемент, 32) име руског књижевника
Леонсва, 33) наша интерпретаторка забавних мелодија (Кне-
жевић), 34) назив, 36) име одмила за сестру, 37) аждаја, 38)
име наше оперске певачице Мезетове, 40) пустиња у Индији,
41) погон за израду цигле и црепа, 43) брисање из евиденције,
45) врста, 48) филмска звезда (стр.), 49) Међународна орга-
низација рада (скраћеница од енглеског назива), 51) немачка
клизачица (Кристина), 52) уметник на једном музичком ин-
струменту, 53) коштуњав плод, 54) лука у Израелу, 55) лич-
ност из ТВ-серије „Отписани“.

УСПРАВНО:

1) судска парница, 2) блажа казна, 3) велика поплава, 4) отац
(слов.), 5) држава у Африци, 6) прост број, 7) просветна ус-
танова, 8) планина у Србији, 9) шаховска фигура, 12) кло-
нулоост, изнемоглоост, 15) становница једне суседне државе,
17) припадник германског племена, 18) грубо сукно, 20) си-
стематско вежбање, 21) војничка нараменица, 22) део одеће,
23) врста белог кречњака, 25) лирска песма од 14 једнаесте-
речких стихова, сложене у две кватрине и две терцијне, по-
везане посебним системом римовања, 26) радио-локатор, 28)
име Карењине, 30) необузен, 35) милог и лепог лика, 38) по-
вишена нота „а“, 39) стари Слсвен, 41) град у Швајцарској,
42) затвор, хапс (стр.), 43) подједнако, 44) женско име, 46) аме-
рички кларинетист (Шо), 47) град у Италији, 49) црна крода,
50) лична заменица.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) износ, 6) реклама, 13) наочит, 15) напонак, 16) ДО,
17) Икар, 19) старо, и, к, 21) арап, о, 23) Ир, 24) јавк, а, 27) Оз, 29) Тод,
30) април, 32) гранит, 34) нит, 35) Украден, к, 38) Цз, 39) странац,
40) Ба и, 41) деканат, 42) пар, 43) поњава, 44) идмла, 46) грм, 47) Ра,
с, 49) Рзав, 50) рана, а, а, 55) слика, 58) Лоти, 60) КН, 61) лутати,
53) поскок, 65) окајати, 66) стање.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор НИП „ПОЛИТИКЕ“
Вукоје Булатовић.

Главни и одговорни уредник „Политичког забавника“ Живорад Стојановић, технички уредник Вла-
динир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 176,00 дина, полугодишња 88,00 дина, тримесечна
44, дина. Претплата за иностранство: годишња 352,00 дина, полугодишња 176,00 дина, тримесечна 88,00
дина. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у страни валути: ДМ 60.—, Долар 24.—,
Фф. 112.—, Шфр. 70.—, Шкр. 102.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Бео-
град на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и
325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711.
На основу нишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. 1. 1973. године
не плаћа се порез на промет.

абаву

чанство је живело у огромним
градовима.

Знао је откуда долазе напори
да се истраживања свемира спро-
веду до краја. Говорили су: наука
у величанственом замаху осваја
васиону. Знао је да траже спас
од смрти. Прво су бежали под
земљу, прекопавали утробу пла-
нете до граница температуре. Са-
да се више није имало куд. Мрач-
на, исисана кугла морала се остав-
љати. Милијарде људи се нису
могле прехранити минералима, ге-
нератори нису били довољни да
присизведу толико енергије да ки-
сеоник извуку из атмосфере и сте-
на. Очајнички се тражио излаз.
Говорили су: за све. Он је знао да
то није истина. Десетине милијар-
ди људи се не могу бродовима пре-
бацити на другу планету. Неко
мора да остане и плати цех глу-
пости. Људи за увесељавање ни-
су потребни на тек освојеној пла-
нети.

У тренутку када је секундарна
великог часовника завршила пос-
ледњи круг казне, из отвора на
зиду, уз лако шиштање, престо-
рију поче да испуњава кисеоник.
Августино је лежао у дубокој нес-
вести, главе забачене уназад. Ди-
сање му је постало равномерније,
грч на лицу попустио. После не-
колико тренутака дошао је себи.

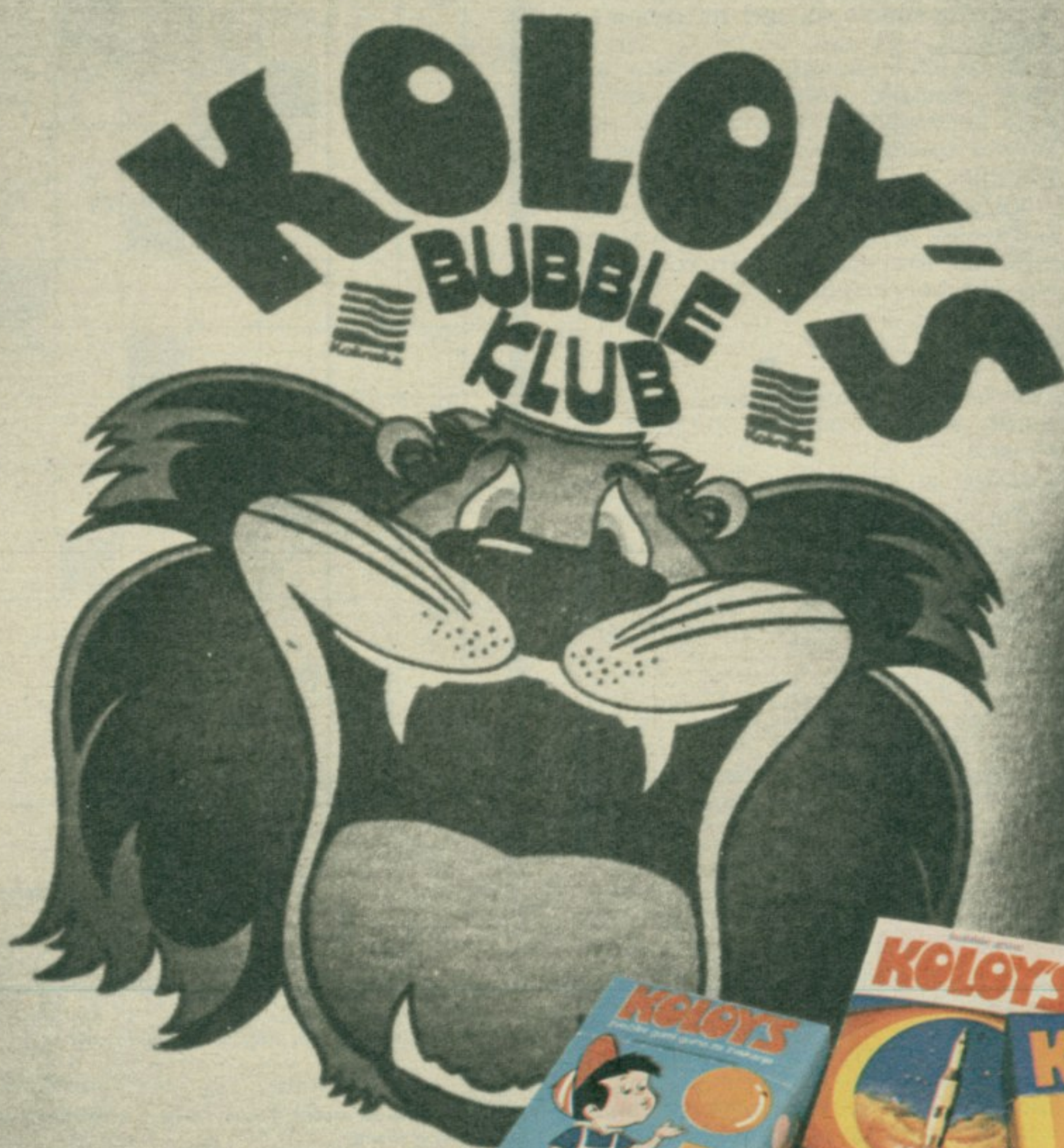
ЧЕТВОРОЛИСТИ НА ПЛАТНА АБУЈУ !

Како ти се свиђа моја мајица? Да ти кажем како сам дошао до ње? Једноставно да не може бити једноставније. Знаш да радо жваћем, па сам купио нову кутију KOLOY'S SAFARI жвакаћих цигарета са укусом банане. Прима гума! Међу њима нашао сам картончић на којем је била црвена четворолиста детелина. Скупио сам детелине све четири боје: црвену, плаву, зелену и жуту. Послао сам их на адресу:

KOLOY'S RUBBLE KLUB,
61111 Љубљана, п. п. 8

... и ето, за њих сам одмах добио ову клупску мајицу.

Kolinska

ПОЛИТИЧКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Граин Забавнице,

ШТА ЈЕ ЧИВИТ?

Већ ме неколико тједана мучи једна ријеч: чивит. Прочитала сам је у једној књизи Бранка Ђопића, па те молим да ми објасниш шта то значи и када се фигуративно може употребити.

Милена Ролфа,
Пула

Чивит или индиго је плава боја која се некада добијала из биљака рода индигофера које расту у Индији. Данас се производи искључи-

во синтетички од анилина и служи за бојење тканина. Реч чивит је стара, а забележио ју је и Вук Караџић. Када се за неког каже да му је лице добило боју чивита, значи да је болестан или да му је хладно, и сл.

ИГРА БРЗЕ ОДЛУКЕ

Твој сам редован читалац и због тога вјерујем да нећеш одбити моју молбу да ми објасниш шта је то крикет и колико играча учествује у игри. Интересује ме и то да ли само мушкарци играју крикет.

Горан Костић,
Мостар

Крикет је летња игра која се изводи уз помоћ тврде лоптице и млате (дрвене батине). Прво се појавила у Енглеској одакле се проширила у Аустралију, Индију и Јапан. Први клуб играча крикета основан је 1666. године, а 1719. су почеле првенствене утакмице. За првенство се годинама боре Енгле-ска и Аустралија.

Игралиште за крикет је ливада без правилних граница, око 80 м

дужине а 60—70 м ширине. У средини ливаде, између једних и других врата, налази се „тркалиште“. Врата су међу собом удаљена 20,11 м а направљена су од три дрвена штапа која су један од другог размакнута по 7 см. На штапове су причвршћене пречке. Крикет могу играти млади и стари, жене и мушкарци. У игри учествује по 11 играча с једне и 11 с друге стране. Од стране која удара само су два играча у пољу. Они играју против свих 11 противничких играча који чувају решетку и поље. Један је бацач лоптице, други хватач иза решетака, а осталих 9 играча распоређени су тако да што лакше ухвате лоптицу ако је супарнички играчи одбију ударцем млате.

Крикет је игра пажње, брзе одлуке, многоструке вештине ударања, хватања, добацивања — необично покретна и брза.

КУРС ЗА МАНЕКЕНЕ

Молим те да ми у Малој пошти одговориш да ли у Београду постоји школа за манекене и какви су услови за упис. Да ли се плаћа и да ли после те школе може да се нађе сталан посао.

Дејана из Зрењанина

Школа за манекене не постоји него само курсеви које повремено организују народни универзитети. Школарина се плаћа, а по завршеном курсу добија се потврда али то не значи и осигуран посао. Мно-

га позната лица са насловних страна часописа раде као манекени само док уче школу или студирају. Мало је професионалних манекена који могу да живе од прихода са модне писте и снимања за часописе. Још нешто треба имати на уму: манекенски век је кратак — највише до 25 година.

ПСИ НА ИЗЛОЖБИ

Интересује ме да ли ће се и ове године одржати у нашој земљи наградна изложба паса?

Милан Бачић,
Београд

У Кинолошком савезу СР Србије, Алексе Ненадовића 19—23 у Београду, рекли су нам да ће се

15. јуна одржати изложба паса у Ниппу, а 13. и 14. септембра Београд ће бити домаћин велике међународне изложбе паса.

АТЛЕТИЧАР

Желео бих да postanем члан неког атлетског клуба у Београду па те молим да ми помогнеш и објавиш адресе. Унапред хвала.

Милорад Стојановић,
Београд

У Атлетском савезу Србије добили смо следеће адресе: Атлетски клуб „21. мај“ — Раковица, Атлет-

ски клуб „Првена звезда“, Љутице Богдана 1 и Атлетски клуб „Партизан“ — Стадион ЈНА.

ТРАЖИМО, МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО

Већ шест година редовно читам „Забавник“, а први пут сам одлучио да те замолим да ми учиниш услугу. Скупљам сличице Колоџ кошарка и никако не могу да набавим бројеве 7, 35 и 83. Радо ћу се одужити и послати друге сличице у замену за ове које ми недостају. Моја адреса је:

Далибор Остовић,
ЈНА 90,
56000 Винковци

Хоби ми је сакупљање разгледница, па позивам све заинтересоване на размену. На сваку добијену разгледницу одговарам разгледницом града Скопља.

Боринко Виденовић,
Рајке Жинзифове 44-а,
91000 Скопље

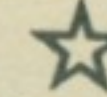
Желела бих да некоме ко ужива у читању „Забавника“ поклоним старе бројеве. Све од првог броја па до данас сам запаковала и ко ми се први јави разгледницом, послаћу му.

Бисерка Ђорђевић,
15. октобра 27,
11272 Добановци

Ако неко може да ми пошаље неколико старих „Забавника“, био бих му много захвалан. Недостају ми бројеви: 320, 400, 413, 414 и 416.

Мирослав Димишковски,
Горно Лисиче,
Ул. Горноврановска,
91000 Скопље

Молим те објави у Малој пошти да желим да продам или да замијеним „Забавнике“ од броја 1112 до 1212. Сви који се интересују нека ми пишу на адресу:

Милан Петрић,
Ковљани,
78245 Доњи Вакуф

КАКО СЕ РЕШАВАЈУ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ — научите сами лако и брзо из књига „УРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ“. Препоручујемо вам 4 књиге које садрже комплетну израду свих задатака из математике за све разреде гимназије и осталих средњих школа као и увод у вишу математику. Књиге можете наручити дописницом или писмом на адресу: МАТЕМАТИКА — 71001 Сарајево, п. п. 64 и одмах ћете их добити. Платићете поштару кад вам их донесе (поузећем). Цена једне књиге је 60 динара. Ако одједном купујете комплет од 4 књиге, добићете га за свега 190 динара или ако удружени са неким наручujete 8 или више књига, платићете само 30 динара за сваку књигу!

